

Recesija v svetu ne pojenjuje; kako obdržati smelo rast izvoza?

»Predvidevanja gospodarstvenikov v svetu so bila do nedavnega enotna, da se bo v ZDA gospodarski položaj pričel popravljati že konec letošnjega leta«, je na sestanku koordinacijskega odbora sindikata SOZD Iskra v Ljubljani, 24. novembra, dejal pomočnik predsednika KPO SOZD Iskra Ljuban Artič. »Napovedi se žal niso uresničile, tako da optimisti zdaj napovedujejo podobno izboljšanje šele v drugi polovici prihodnjega leta. Prišteti pa je treba še nekaj mesecev zamude — mogoče celo leto dni — da bo sprememba dosegla tudi nas!«

Izboljšanja nadvse zaostrenih svetovnih gospodarskih razmer torej po napovedih ni pričakovati pred

drugo polovico leta 1984. Kako bo Iskra v razmerah, ki se iz dneva v dan zaostrejejo, ko propadajo velike indu-

strijske firme (AEG!), ki so bile še do včeraj zanesljiv Iskrin partner povečala svoj izvoz? Gospodarska rast je zastavljena ali bistveno upočasnjena v največjem delu sveta, tudi tam kjer velja za plačilno sredstvo konvertibilna deviza: Iskra že celih 20 let povečuje svoj letni izvoz za petino letno, tudi delež proizvodnje, ki ga ni več naprodaj na domačem trgu je vse večji — zdaj že 20% (vrednostno), doseči pa bo treba kar polovičnega. V nedogled naprej seveda ne bo šlo, vsaj z naglico, ki smo jo bili vajeni dosedaj, ne. Vsem pa nam je jasno, da brez vse večjega izvoza tudi proizvodnje ne bo in takoj se poruši še vse ostalo — če začnemo kar pri socialni varnosti.

To je osrednja ugotovitev razprave na sestanku, v kateri sta sodelovala poleg številnih predstavnikov KOS Iskrinih delovnih organizacij tudi predstavniki Iskra Commercea, ki s svojo zunanjetrgovinsko mrežo prav zdaj prevzema odgovornost, kakršne še ni imel.

Peter Cuderman in Miloš Resnik sta nazorno orisala prizadevanja njune DO, da bi dosegli tisto, kar je navidez nemogoče — plan konvertibilnega izvoza do konca leta, čeprav je bilo v 10. mesecih doseženih le 67% načrtovanega. Kako to doseči kratkoročno in se pripraviti za še zahtevnejše naloge pri uresničevanju izvoznih ciljev v bodoče, so člani KOS opredelili v stališčih o nalogah na področju ZT poslovanja SOZD Iskra, ki jih objavljamo na 3. strani.

V nadaljevanju so se člani koordinacijskega odbora pomudili še pri vrsti aktualnih vprašanj o konkretnih nalogah sindikata pri razpravah o resolucijah o izvajanju srednjeročnih načrtov na vseh ravneh za leto 1983, kjer bo morala Iskra preko svojih delegatov doseči ustrezno vtkanost svojih interesov v družbeno prakso.

Govorili so tudi o kadrovskih zadevah, strinjali so se s kandidaturami Ljubana Artiča in Pavleta Gantarja za člana KPO SOZD Iskra. Zavrnilo pa so predlog finančnega načrta športno manifestativnih akcij na ravni SOZD v leto 1983, češ da je 20% povišanje v primerjavi s lanskim letom previsoko, postavke pa premalo precizirane. Ob tem je zanimivo, da predvideni stroški za organiziranje letošnjega dneva Iskre niso med grajmi, kajti predvidenih 950 tisoč dinarjev še zdaleč niso zadostna sredstva.

Zadnja točka dnevnega reda, v kateri naj bi člani KOS razpravljali o uresničevanju ukrepov gospodarske stabilizacije zaradi preobsežnosti prejšnjih točk ni prišla na vrsto, zato je preložena na naslednjo sejo predsedstva KOS. Predstavniki sindikalnih konferenc DO bodo do takrat pripravili konkretne ocene o tovrstnih akcijah v svojih okoliših.

Stane Fleischman

Obvestilo vsem osnovnim organizacijam ZSMS

Zaradi tehničnih zadržkov (neustrezne zmogljivosti) smo prisiljeni spremeniti dogovorjeni kraj za izvedbo letošnje volilno programske konference ZSMS SOZD Iskra. Srečanje tako ne bo na Bledu, temveč v Iskrini poslovni stavbi v Ljubljani. Datum ostane nespremenjen, podrobnejše informacije pa bodo na voljo na naslednjem sestanku koordinacijskega sveta ZSMS SOZD Iskra, ki bo v Ljubljani v petek, 26. novembra. Sestanek bo zadnji pred konferenco, zato je udeležba predsednikov KS ZSMS iz vseh delovnih organizacij nadvse pomembna!

Predsednik
KS ZSMS SOZD Iskra
Iztok Urbanc

Eden izmed zgodovinskih posnetkov z II. zasedanja AVNOJ, v noči med 29. in 30. novembrom 1943 v Jajcu, ko je bila rojena nova Jugoslavija.

RAZGOVOR S SEKRETARJEM PREDSEDSTVA RS ZSS

Dogovorjeno je treba uresničevati

Dan republike, 29. november, je sicer praznik naše socialistične federativne države, toda jasno je, da je ta država močna in enotna toliko, kolikor stoji za njo enoten in ustvarjalen delavski razred. Sindikati kot organizacija v združenem delu dobivajo v najnovejšem času družbenega osveščanja in gospodarske stabilizacije še toliko večji pomen. Zato smo se pred praznikom tudi o teh problemih pogovarjali s Zdravkom Krvino.

Kakšna je vloga Zveze sindikatov v novih gospodarskih razmerah?

Kot smo si zastavili na X. kongresu ZSS in IX. kongresu ZSJ, je pomembna naloga Zveze sindikatov v razreševanju vprašanj naše gospodarske stabilizacije po samoupravni poti. Kolikor sposobnejši bomo pri reševanju problemov po samoupravni poti, toliko manj bo administriranja, do katerega prihaja prav zaradi tega, ker prepočasi uresničujemo oba osnovna dokumenta — Ustavo in Zakon o združenem delu. Če bi resnično delovali tako, kot je zapisano v njiju, in predvsem v smereh razvoja političnega sistema socialističnega samoupravljanja, ki jih je kot platformo dal Edvard Kardelj že na XI. kongresu ZKJ, bi danes mnogo manj administrirali.

Kritični moramo biti do tega, da smo prepočasi uresničevali družbenoekonomske odnose v celotnem združenem delu. Za naš kongres smo si naložili oceniti razvitost samoupravnih odnosov v vseh sredinah združenega dela, hkrati pa ugotoviti, kako sindikat, kot najmožnejša družbenopolitična organizacija delavskega razreda to razvitost spodbuja in uresničuje tako prek svojih članov v delavskem svetu, kot tudi na zborih delavcev, v sindikalnih skupinah in povsod tam, kjer delavci odločajo v TOZD, oz. prek delegacij v našem celotnem političnem sistemu.

Ali se do teh vprašanj v naših OZD obnašamo dovolj odgovorno?

Mislím, da še vedno ne. Pogostokrat poudarjamo, da delavec še vedno ne odloča o tistem delu družbene reprodukcije, o katerem se odloča na ravneh družbenopolitičnih skupnosti (občine, republike, federacije). Seveda, delovanje temeljnih organizacij je še vedno prešibko, da bi odločilna beseda delavcev prišla, tako v zborih združenega dela, kot v samoupravnih interesnih skupnostih bolj do veljave. Zato je pomembno naše delovanje v smeri aktivizacije celotnega političnega sistema, za reševanje takih problemov.

Ali sta v tej smeri prinesla novosti tudi zvezi in republiški kongres?

»Na republiškem kongresu smo si postavili v tej smeri tri problemska izhodišča. Kot prvo, kako iz formalnega odločanja preiti na konkretno, dejansko odločanje tako, da delavci ne bodo zgolj formalno dvigali rok v samoupravnih organih in na zborih delavcev, ali v delegacijah, ampak da bodo dejansko gospodarili s celotno družbeno reprodukcijo. To je ena izmed osnovnih nalog, ki bo v prihodnjih letih vodilo za razreševanje problemov.

Kot drugo nalogo smo si zastavili dejansko nagrajevanje po delu in rezultatih dela. Na tem področju smo še vedno v zaostanku. Pomembno pri tem je, da resnično moramo bolj nagraditi bolj-

šega delavca, saj s tem nasploh prispevamo k dvigu produktivnosti dela v združenem delu.

Ta vprašanja smo mnogokrat načelnjali v združenem delu samem, obravnavale pa so jih tudi delovne skupine, organizirane pri občinskih svetih skupno z delegati združenega dela. Vsekakor je bilo enotno mnenje teh skupin, da je ta vprašanja treba rešiti že v tem in prihodnjem obdobju. Natančneje pa bomo opredelili naloge na teh področjih januarja na seji republiškega sveta ZSS.

Tretja naloga pa naj bi bila v skrb, da bomo dogovorjeno tudi uresničevali. Na vseh področjih našega družbenega življenja — od TOZD do federacije — je namreč mnogo sprejetih sklepov, zaključkov pa tudi zakonov in samoupravnih sporazumov, ki jih je treba izvajati in spoštovati.

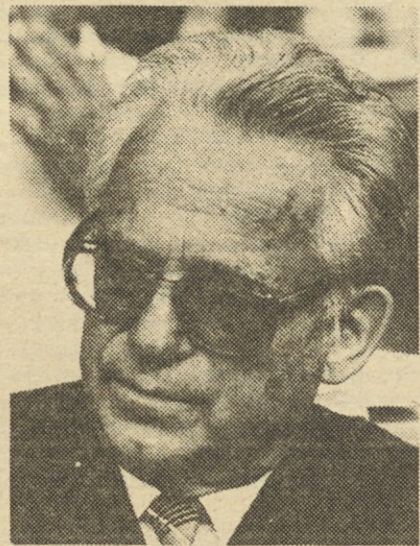
To so osnovna vprašanja, obravnavana v predkongresni razpravi pa tudi na kongresu samem in po njem, v vrsti kontaktov z združenim delom z občinskimi in medobčinskimi sindikalnimi sveti. Moram reči, da so bila stališča do teh vprašanj dobro sprejeta. Na nas pa je naloga, da jih skupno, z vsemi dejavniki in celotnim sindikalnim aktivom ter drugimi dejavniki udeležimo v življenju.

Kako pa Zveza sindikatov v zaostrenih gospodarskih razmerah hkrati skrbi za blaginjo delavcev in hkrati za povečanje produktivnosti dela?

To je zelo pomembno vprašanje! Najprej naj poudarim, da moramo na vse gledati skozi delo. V tem trenutku je torej treba bistveno bolj delati in se tako tudi organizirati ter seveda na enak način razreševati tudi socialne probleme. Seveda pa moramo pomagati tistemu, ki zaradi objektivnih vzrokov v teh zaostrenih razmerah ni sposoben

(Nadaljevanje na 2. strani)

Duhu AVNOJ graditi zavest in moralo na tudi skupnost naše Jugoslavije

Med avnojskimi možmi, ki so se pred 39. leti udeležili danes zgodovinskega in znamenitega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu, je bil tudi član predsedstva SRS Zoran Polič. Zato smo ga pred praznikom naše republike obiskali in naprosili, če bi kot udeleženec zasedanja v Jajcu obudil nekaj spominov na tiste pomembne novembrske dni 1943. leta.

Takrat, ko smo se 1943. leta odpravljali v Jajce (pravzaprav takrat niti vedeli nismo, da gremo v Jajce, vedeli smo le to, da se odpravljamo v Bosno), in da nas bodo šele tam usmerili tja, kjer se bomo morali sestati z ostalimi delegacijami), si smo niti predstavljali, da je to tako pomembno, kot danes ocenjujem takratne dogodke, ko se oziram nazaj v preteklost. Resnično je bilo to sredi borbe, prav govorila pa v situaciji, ko je bilo povsem jasno, da je nacizem izgubil na moči in, da izboljša vojno, da je samo še vprašanje časa, kdaj bo vojaška sila nacizma uničena in bo bilo prav gotovo potrebno razmišljati o tem, kako voditi borbo naprej, kako se temeljitejši pripravi na življenje po vojni.

Če danes gledam na takratno dogajanje, nam je bilo vsem povsem razumljivo, da moramo te stvari urejevati. Pa vendarle, če lahko govorimo, da smo bili v Jugoslaviji in tudi v Sloveniji takrat še v dokaj težkem položaju — sovražnik, posebno pa domači izdajalci — četniki in belogardisti na čelu so se vendarle zavedali, da jim bliža konec — pa so pogladi svojo vojsko v neušmiljeni boji proti partizanom, da bi tako povzročili čim več žrtev in škodo, smo vendarle lahko govorili takrat o neke vrste krizi. Izhod iz tega je bil povsem jasn. S propadom nacizma so morali propasti tudi domači izdajalci. Vendar pa je bilo kljub težkem položaju, predvsem značilno razmerje, ki je takrat vladalo med nosilci borbe za osvoboditev in za izpeljavo revolucije v deželah Jugoslavije, razpoloženje, ki ga lahko človek označi s polno odprtostjo vseh ljudi, s pripravljenostjo na žrtve in na sodelovanje brez kakršnekoli rezerve. Zame je tako bilo zasedanje v Jajcu, kljub sprejemanju pomembnih odločitev, predvsem manifestativnega značaja.

Delegacije, razen makedonske, ki se takrat ni mogla zaradi težav pri prehodu čez reko, so spontano sprejemale odločitve, nadaljnjo obliko sodelovanja, ker je bilo jasno, da gre za obnavljanje Jugoslavije, sicer v drugačni obliki. Bilo je povsem jasno, da gre za republikansko ureditev, kajti odlok o prepovedi vrtnice kralja in zahtevi, da se po vojni narodi svobodno odločijo o svoji usodi, je prišlo o tem, da se je nemogoče vrniti nazaj v monarhijo z vsemi njenimi spremljajočimi oblikami življenja.

Torej, vse avnojske odločitve so bile ne samo sprejete s soglasjem vseh delegacij, ampak je bilo tudi ugotovljeno, da bomo morali samo skupnimi močmi obnavljati drželo in jo razvijati.

Vsega tega se človek danes tem rajši spomni, ker glede razmerja smo danes prav povsem v še težji situaciji. Mnogo preveč se posamezne republike in pokrajine zapirajo vase, iščejo rešitve svojih problemov v razvijanju samo lastnega gospodarstva, lastnih potreb, urejevanja lastnih razmerij in daleč premalo si prizadevajo za skupno, da je naša moč predvsem v skupnosti, prav v tistem, kar je zasedanje v Jajcu pomenilo podčrtalo. To je enotnost naših narodov, enotnost jugoslovanskega prostora in povezanost na življenje in smrt našega gospodarstva in celotnega družbenega razvoja sploh, ne da bi pri tem negirali individualnosti posameznega naroda, narodnosti ali posamičnega dela Jugoslavije.

Ko se danes človek ozira nazaj na ta dogajanja, bi rad povedal samo eno: nemogoče je povsem obnoviti to, kar je bilo takrat v Jajcu, ampak bi vendarle priporočal vsem, da razmislijo o tem, kako smo sploh lahko prišli do Jajca, kako je skupna borba, medsebojno sodelovanje v borbi, dejansko omogočilo vsem, da smo se svobodajali z lastnimi silami, in kako je treba prav to prenesti v današnji čas, ko smo pet usmerjeni izključno sami na sebe. Samo z lastnimi silami se bomo rešili iz teh težav, samo z lastnimi silami lahko razvijemo svoje gospodarske zmogljivosti, to spomeni, da moramo mnogo odločneje obračunati z vsakim zapiranjem v občinski in republiške meje pa tudi vsako zapiranje gospodarskih organizacij vase.

Avnojski pouk naj bi bil moralna vzpodbuda za enak pristop k reševanju sedanjih problemov, nekako tako, kot smo pristopali takrat, ob sprejemanju odločitev v Jajcu.

Vse drugo, obnavljanje takratnih dokumentov, je prerastlo naš nadaljnji razvoj: namesto raznih avnojskih sklepov imamo ustavo, kongresne dokumente, tako da se sklicevati na same dokumente, kot take nima smisla, ampak na njihovega avtorja, na njihovo vlogo, ki so jo takrat odigrali in na tem graditi zavest, moralo ljudi, ki danes odločajo o usodi Jugoslavije. To, mislim, ima svoj odločilni pomen, to je tudi poziv, ki prihaja iz takratnih avnojskih časov in odločitev za današnja razmerja in čas.

Danes imamo vsekakor daleč več pogojev, da lahko živimo v duhu AVNOJ, ker smo materialno veliko bogatejši, kot takrat, ko smo postavljali temelje nove Jugoslavije na zasedanju v Jajcu, je zaključil naš pogovor Zoran Polič

D.Ž.

ŽIVEL DAN REPUBLIKE!

Iskra Invest servis pomaga k napredku Iskre

»Že po naravi našega dela smo zato tu, da služimo Iskri na vseh področjih naših dejavnosti,« je dejal na pogovorih v četrtek, 18. novembra Marjan Dvoraček predstavnik SOZD Iskra, ki so obiskali delovno organizacijo Invest servis. Iz pogovora smo videli, da Invest servis posega v vse pore Iskrinih dejavnosti. Začne se pri strategiji investicij, prostorskega planiranja in se nadaljuje vse do vzdrževanja stavb in skrbi za prehrano Iskrinih delavcev.

Osem let stara delovna organizacija Iskra—Invest servis ima zaposlenih 380 sodelavcev. Njegove dejavnosti so odraz potreb znotraj SOZD Iskra. Zlasti v zadnjem času iščejo pravo in poglobljeno funkcijo sedanjega področja inženiringa. To področje namreč trenutno opravlja v glavnem gradbeni nadzor nad investicijskimi objekti in pa ureja ekonomski del investicij za večino Iskrinih delovnih organizacij. Želijo pa najti pravo funkcijo tega področja, saj bo morala SOZD Iskra na sedanji stopnji razvoja narediti bolj enoten koncept investicij, zlasti na področju hišnega sloga.

Področje tehničnega upravljanja in vzdrževanja je najbolj razvejano po svojih dejavnostih. Obsega vzdrževanje najbolj zahtevnih naprav, kot so klima naprave, visoka napetost, ogrevanje, mizarska dela, vzdrževanje prostorov, delovnih in upravnih, vse do snazilk in receptorske službe.

Storitvena dejavnost obsega vse bolj vitalno tiskarno, center za mikrofilm, prehrano in prevoze z avtobusi in lastnim voznim parkom. Zlasti prevozi so prišli v zadnjem času pod znanih ukrepov v »prvi plan«. Tako so zelo iskani prevozi z osebnimi avtomobili, ki opravljajo nekakšno taksi službo za vso Iskro, čeprav so mislili to dejavnost pred dobrim letom že ukiniti. Tudi avtobusi na liniji Ljubljana-kolodvor—Stegne in krožne vožnje po Ljubljani in proga Slovenija — Avto — Stegne postajajo vse bolj pomembne. Treba jih bo okrepišaj je priliv potnikov, ki so presedlali z osebnih avtomobilov na avtobus in vlak kar dobra tretjina.

Za Oranizacijsko-kadrovsko področje je bila do pred nedavnim značilna zelo velika fluktuacija, ki se je zadnje čase umirila na 7 % letno. Žal pa je v teh 7 % precej strokovnih sodelavcev, katerih odhod pušča vrzeli v kolektivu. Doslej je bila fluktuacija največja pri ne kvalificiranih delavcih, zlasti med snazilkami, ki jih zaposlujejo okrog 90. To so bile predvsem sodelavke, ki so prišle iz drugih republik na začasno delo v Ljubljano. Ob tem so se jasno pojavili problemi s stanovanji, zlasti družinskimi. Vsemu nikakor niso kos, včasih še najbolj perečim problemom ne. Zanimivo pa je, da so za letošne načrtovali 400 zaposlenih, ostali pa so pri 380 in precej del in nalog opravili z obstoječim kadrom. Ob vsem tem pa naj povemo, da so z osebnimi dohodki v spodnji tretjini nagrajevanja v SOZD Iskra.

Ob receptorski službi, oz. urejanju delovne discipline pri vstopih in odhodih sodelavcev imajo delavci Invest servisa precej problemov. Nekateri Iskraši se še kar ne morejo sprijazniti z novim delovnim časom. Zanimivo je, da mnogi želijo hoditi v službo tako, kot pred ukrepi in priporočili izvršnih svetov. Ob tem pa ne povedo, zakaj bi se ne mogli prilagoditi težkemu ekonomskemu položaju, težavam z energetiko in drugim razlogom, ki jih prinaša priporočilo o premiku delovnega časa. Nikakor ne povedo, če gre tu za prevoze, otroško varstvo in druge probleme, ali zgolj za vztrajanje pri navadah »dobrih starih časov«. V Investu so pripravljene ustreči potrebam zaposlenih, marsi-

kaj urediti v njihovem imenu, trenutnim muham pa seveda ni mogoče ugoditi.

Važna dejavnost je sodelovanje pri urejanju lokacij in vzdrževanja okolice pri Iskrinih tovarnah. Tako je zlasti opazen premik na stegenskem kompleksu, kjer raste cvetje marsikje tam, kjer je prej rasel plevel in koprive, da ne govorimo o dobro očiščenih cestah, parkirnih prostorih in pešpoteh pozimi in poleti.

Pri investicijski politiki sledi Invest servis srednjeročnemu načrtu in bo skušal doseči, da bi v tem obdobju »zasadili Iskrino zastavo« tudi v Stanežičah, kjer naj bi po načrtih zrastle druga Iskrina industrijska cona za najperspektivnejše proizvodne dejavnosti.

Sekretarka ZK Marija Korparjeva je povedala, da je družbenopolitično delo dobro sinhronizirano s samoupravnimi organi in strokovnimi ter poslovnimi sodelavci. Imajo neformalne posvete v »kolegiju družbenopolitičnih organizacij.« Tu neobvezno izmenjujejo informacije in zavzamejo stališča, ki so blizu ob vsakem važejšem vprašanju, zlasti pa ob strateških odločitvah. Pokritizirala pa je člane, ki se še preveč delijo na »molčeče« in »govoreče«.

Predsednik sindikata Bojan Malič pa je dejal, da je delo sindikata pomembno ne le za Invest servis, ampak pogostokrat opravlja vlogo sinhronizatorja dela za večino delovnih organiza-

Na pogovorih so sodelovali: iz SOZD Iskra: predsednik KOS Janez Kern, predsednik aktiva ZB Tone Orožin, namestnica predsednika DS Darja Zahradnik, član KPO Gojmir Blenkuš in sekretar DPO Miloš Pavlica, iz DO Invest servis pa: predsednik DS Janez Cerk, predsednik OO sindikata Bojan Malič, predsednik aktiva ZB Milorad Spasojević, predsednica OO ZSMS Vesna Bombač, sekretarka OO ZK Marija Korpar, glavni direktor Marjan Dvoraček, pomočnik gl. dir. Franc Aljaž in vodje področij: Štefan Volovšek, Dane Kmetič, Andrej Stržinar, Marjan Štravs in Janez Hafner.

cij, zlasti v naši poslovni hiši. Pohvalil je domačo informacijsko dejavnost, ki skrbi za obveščanje kolektiva, čeprav tudi še tu ni vse tako, kot so si zamislili v svojih programih.

Predsednik DS Janez Cerk pa je menil, da so gradiva za samoupravne organe dobro pripravljena, včasih še preobširna in preveč strokovna. Sicer pa imajo samoupravni organi močan vpliv v delovni organizaciji. Pogrešajo le večjo zavzetost zlasti v delegacijah za skupščine izven Iskre.

Proti koncu se je razvila živahna debata o resnosti in neresnosti pri delovni disciplini. Razpravljali so menili, da vodstveni delavci premalo strogo nadzirajo sodelavce, ki so jim podrejeni. Preveč je še zasebnih izhodov in »sprehajanja« po poslovnem centru.

Kljub vsemu pa so ugotovili, da je delovna disciplina motena tudi s premiki delovnega časa. Novi način je preveč razcepil proizvodnjo in režijo. Razmak med začetki in koncem je povsod eno do dve uri in tudi zaradi tega prihaja do nesoglasij in improvizacij.

Ob koncu je predsednik KOS Janez Kern pohvalil zavzetost delavcev Iskra Invest servisa pri delu za strateške cilje Iskre in jim zaželel tak polet tudi v bodoče.

FY

Dogovorjeno je treba uresničevati

(Nadaljevanje s 1. strani)

delati, oz. mu proces proizvodnje, oz. drugi objektivni razlogi ne omogočajo možnosti enakega dela. Tako stališče je zveza sindikatov zagovarjala že doslej, in ga bo tudi v bodoče.

Menimo torej, da je treba z boljšim delom, boljšo organizacijo, varčevanjem pri repromaterialu in stroških izkoristiti ta veliki manevrski prostor.

Se vedno se premalo poglobljamo v vprašanja racionalne porabe energije, vseh vrst stroškov, surovin in seveda tudi kvalitete. Naša alternativa je da moramo vse več izvažati na zahtevna tržišča, zato je kvaliteta proizvodov ena pomembnih postavk za dob. o in kvaliteto prodajo naših proizvodov, za doseganje višje cene. Dostikrat je prav zaradi slabe organizacije in tehnološke ne pripravljenosti kvaliteta slabša. Torej je izredno pomembno, kako organiziramo proizvodnjo, da bomo imeli čim manjše stroške. Sindikat bi zato moral zahtevati, od organizatorjev proizvodnje, da jo organizirajo čim kvalitetneje, od delavcev pa, da pri svojem delu pazijo na to, da dogovorjeno dosledno izvajajo v neposredni praksi.

Kako bi dejavnost konkretno bolj spodbujali?

Vsekakor brez dobre tehnologije in brez nujnih inovacij, ne moremo dvigati produktivnosti dela, kar edino lahko zagotovi večjo blaginjo. Zato ni slučajno, da imamo tudi pri republiškem svetu Zveze sindikatov Odbor za inovacije, ki nenehno skrbi, da bi sleherni delavec v proizvodnji imel možnost za izpolnjevanje in izboljšavo proizvodnje.

Brez dvoma pa nova tehnologija po drugi strani prinaša tudi zahtevo po funkcionalnem izobraževanju delavcev. Prav zato smo ravnokar v dogovorih z delavsko univerzo, ki naj bi prevzela skrb za izobraževanje delavca za delo in ob delu, upoštevač konkretne tehnološke spremembe.

Sredstva, ki jih namenjamo za investicije in nove tehnološke postopke so namreč vedno velika in, če zato nimamo usposobljenega človeka, kot najpomembnejšega elementa delovnega procesa, nastajajo velike škode. Uničuje se tako oprema, kot stroji pa tudi izdelek ni takšen, kot bi ga moderna tehnologija morala dati. Zato se ob slehernem investiranju vedno zastavlja vprašanje, koliko smo načrtovali ob spreminjanju tehnologije tudi spremembo kadrov. Pri tej spremembi seveda mislim predvsem na dokvalifikacijo in prekvalifikacijo. V tem, ko se bodo delavci izpopolnjevali za novo tehnologijo, vidim napredek. V času, ki je pred nami pa je napredek nujen, brez katere ne bomo mogli uresničevati svojih nalog.

V SOZD Iskra imamo koordinacijski sindikalnega dela. Kaj bi po vašem mnenju vendarle še morali storiti, da bi sindikat v Iskri deloval še uspešneje in tako še bolj pripomogel k boljšim gospodarskim uspehom, s tem pa k večji socialni varnosti delavcev in hitrejšemu razvoju Iskre?

»Koordinacijski odbori sindikatov so kot oblika povezovanja med TOZD in drugimi OZD pomemben element našega delovanja, predvsem pri velikih sistemih, kakršen je tudi Iskra. Prav v predkongresnem času smo se sestali s predsedniki koordinacijskih odborov sindikata in se pogovarjali o njihovem dotedanjem načinu, obliki in metodah dela. Ti odbori so organizirani tako, da bodo prispevali k čim večjemu uresničevanju in utrjevanju ustavnega položaja delavcev v združenem delu in seveda k večji produktivnosti in hitrejšemu razreševanju nalog, ki jih imajo TOZD. Najpomembnejša vloga koordinacijskih odborov pa je podana prav v integrativnem smislu, saj naj bi le-ti skrbeli za povezavo.

Vtis pa imam da v nekaterih OZD teh vprašanj še niso povsem razčistili, saj se nekatere TOZD obnašajo samostojno tam, kjer to ni potrebno. TOZD bi morali zgraditi tako, kot jo je v ustavi in z OZD postavil Edvard Kardelj — namreč, združevati bi morali vse funkcije, ki predstavljajo vez TOZD z DO. S tem bi zmanjševali stroške, ne prihajalo bi do podvajanj, in še mnogo podobnih reči. Prav v tem pa vidim pomembno funkcijo koordinacijskih odborov. Leti naj bi spodbujali in inicirali tista vprašanja, o katerih je potrebna razprava v širšem merilu, v okviru DO in SOZD.

Seveda pa naj bi ob tem koordinacijski odbori ne bili oblast, ki bi bila preveč povezana s poslovnimi strukturami v negativnem smislu. Koordinacijski odbori morajo resnično delovati v smeri utrjevanja ustavnega položaja delavcev v združenem delu in integrativne funkcije med TOZD z drugimi OZD in občinskimi ter medobčinskimi sveti.

Le tako bi koordinacijski odbori lahko svojo vlogo odigrali tam, kjer prihaja do pluralizma različnih interesov. Zato je pomembno postaviti jasn program, ki bo opredelil, katera so vprašanja, posebej pomembna za koordinacijo.

Če bi ta koordinacija izhajala kar iz izhodišč, postavljenih na kongresu, bi torej šlo za tri konkretna tematska področja: kako priti iz formalnega v konkretno odločanje, kako nagravati po delu in dogovorjeno dejansko uresničevati. Če bomo ta področja kot rdečo nit vtakli v svoje delo, s konkretizacijo — v Iskri problemov Iskre — bomo s tem največ prispevali k uresničevanju kongresnih sklepov, ki so jih tudi delavci Iskre temeljito podprli.

Mara Ovsenik

VSI V ISKRI ODGOVORNI ZA IZVOZ

»Letos 130, prihodnje leto najmanj 160 milijonov dolarjev konvertibilnega izvoza

»Čez leto dni, ko se bomo dobili na XII. Iskrini konferenci mednarodnega trženja, ne bi smelo biti dilem, tako kot zdaj, ali nam bo uspelo izpolniti začrtani konvertibilni izvoz ali ne. Od sredine novembra do konca leta je le malo časa, toda zastavljenih 130 milijonov dolarjev prodaje na konvertibilno tržišče moramo uresničiti. Dokazimo, da znamo delati, pomanjkanje reprodukcij-skih materialov pa ne sme biti noben izgovor. Nihče nima pravice omejevati izvoza. Organizirajmo proizvodnjo, če je potrebno tudi v treh izmenah, Iskra Commerce pa mora nabaviti repromaterialne in izdelke tudi prodati. Le tako se bomo približali zastavljeni nalogi, to pa seveda ne pomeni, da smemo zanemariti klirinški izvoz. Glede izvoznega načrta prihodnje leto pa naj poudarim, da mora Iskra na konvertibilno območje prodati za najmanj 160 milijonov dolarjev svojih izdelkov, že danes pa je treba storiti vse potrebno, da bomo to tudi dosegli,« je v sklepih besedi na tradicionalni konferenci mednarodnega trženja Iskre na Brdu pri Kranju poudaril predsednik KPO SOZD Iskra Anton Stipančič.

Že v prvem poročilu s konference smo zapisali, da se je to tradicionalno srečanje Iskrinih izvoznikov in vodilnih delavcev po proizvodnih organizacijah začelo s tako imenovanim internim delom. Na njem so delavci matične zunanje—trgovinske organizacije in vodje Iskrinih enot v tujini podrobno pregledali izvozne rezultate v tem letu ter ocenili izvozne možnosti za leto 1983.

Delo je potekalo po skupinah, in sicer glede na regionalno tržno usmeritev. Prvi dan srečanja so se zbrali delavci, ki so odgovorni za izvoz v dežele

SEV, drugi dan pa ločeno izvozniki v razvite dežele Zahoda in dežele v razvoju.

Glede na eno od strateških Iskrinih usmeritev, ta pa je vsekakor izvoz na konvertibilno območje, pogledimo kako je potekalo trženje z razvitim zahodom, v prvi popraznični številki pa bomo razčlenili izvoz v dežele v razvoju in dežele SEV, pri čemer pa naj takoj poudarimo, da so Iskrine tovarne še kako zainteresirane za izvoz na klirinško tržišče, zlasti zaradi dohodka, zasedenosti proizvodnih zmogljivosti in dolgoročnosti poslov.

ISKRIN IZVOZ V RAZVITE DEŽELE ZAHODA

Letošnji plan izvoza v Veliko Britanijo, Irsko, ZDA in Kanado je 10,5 milijona dolarjev. Kot vse kaže, bomo načrt izpolnili 82 —odstotno. V primerjavi s predvideno letošnjo realizacijo, naj bi se izvoz v ta del razvitega zahoda prihodnje leto povečal za dobro polovico.

Po posameznih državah je položaj takle. Po besedah direktorja Iskra Limited v Veliki Britaniji Ilje Mediča bomo načrtovani izvoz v višini šest milijonov dolarjev izpolnili skoraj sto odstotno. Naročil za Iskrine izdelke ima to naše trgovinsko podjetje dovolj, vse pa je zdaj odvisno od proizvodnje in od tega, kako bo z dobavami.

»Prepričan sem, da bi lahko v Veliko Britanijo izvozili še dosti več, če bi vlagali v tržišče in če bi izboljšali kakovost izdelkov in spoštovali dobavne roke,« je na konferenci dejal direktor Medič.

Iskra naj bi prihodnje leto izvozila v Veliko Britanijo za 8,25 milijonov dolarjev. Gre torej za 40—odstotno povečanje, ki pa ga bomo dosegli predvsem z izvozom elementov, televizijskih sprejemnikov, avtomatike, telefonije, itd.

Po besedah direktorja Iskrinega trgovskega podjetja v Združenih državah Amerike Marjana Henigmana, bo Iskra uresničila izvoz le 75—odstotno.

(Nadaljevanje na 3. strani)

Na pogovorih v Invest servisu.

Naloge na področju zunanje trgovinskega poslovanja SOZD Iskra

Naloge na področju zunanjetrgovinskega poslovanja SOZD Iskra. V sedanjem zahtevnem gospodarsko-političnem položaju je izvoz, še posebno pa izvoz na konvertibilno področje, eden izmed najpomembnejših elementov, ki zagotavlja uresničevanje ustavnega položaja delavca in njegove dolgoročne socialne varnosti.

Zato KOS meni, da je dosledno izpolnjevanje sprejetih planskih izvoznih zadolžitev ter ustvarjanje pogojev za dinamično naraščanje izvoza Iskre, primarna strokovna in politična naloga vseh delavcev SOZD Iskra.

Pri tem moramo večjo pozornost posvečati izpolnjevanju že sprejetih sklepov in stališč, ki smo jih sprejeli na samoupravnih organih, na različnih sejah, posvetovanjih in konferencah družbenopolitičnih organizacij ter na strokovnih posvetovanjih in konferencah mednarodnega trženja Iskre.

KOS ocenjuje, da bi ob tem morali posvečati posebno pozornost naslednjim nalogam in izhodiščem:

a) Naloge, ki se nanašajo na družbeno okolje v katerem deluje SOZD Iskra

1. KOS meni, da je pobuda za organiziranje poslovne skupnosti slovenske industrije za sistemsko nastopanje na mednarodnem trgu, sprejeta na XI. konferenci mednarodnega trženja Iskre — Brdo '82, izjemnega pomena za dolgoročnejsše doseganje boljših izvoznih rezultatov tako Iskre, kot slovenskega gospodarstva nasploh. Zato se bo sindikalna organizacija Iskre polno vključila v aktivnosti, ki naj čimprej pripeljejo do organiziranja te poslovne skupnosti in bo zato aktivno delovala prek RO elektrokovinske industrije za gradbeništvo.

2. KOS ugotavlja, da je Iskra premalo ali nevsklajeno vključena v pripravo in sprejemanje sistemskih odločitev, ki se nanašajo na področje zunanjetrgovinskega poslovanja. To je odraz nezadostno razvitih samoupravnih odnosov na tem področju v družbi, kakor tudi neustreznega organiziranja lastnega delegatskega sistema, ki v imenu delavcev Iskre nastopa v organih DPS, SISEOT in zborničnih organih. Zato moramo čimprej poiskati strokovne rešitve za boljše delovanje delegacij na tem področju tudi prek ustreznih kadrovske politike in boljšega informacijskega sistema.

b) Naloge, ki se nanašajo na kadre

1. KOS ocenjuje, da so ustrezno usposobljeni kadri za delo na področju mednarodnega trženja eden izmed ključnih pogojev za doseganje dogovorjenih nalog. Zato podpira vse oblike obstoječega izobraževanja iz dela za to področje, še posebno pa Iskrino ZT šolo, čeprav meni, da mora Izobraževalni center Iskre pripraviti programe tudi za druge dodatne oblike izobraževanja strokovnih in poslovnih delavcev, ki se vključujejo v mednarodno trženje s svojim delom.

2. čimprej moramo v samoupravne splošne akte, ki urejajo področje nagrajevanja po delu, vgraditimožnost sistemskega dodatnega nagrajevanja delavcev, ki so nosilci nalog na področju izvoza. Ob tem moramo tudi zagotoviti dodatne pravice za koriščenje sredstev za OD izven določil družbenega dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v l. 1982 za primere, ko bomo maso OD prekoračevali zaradi večizmenskega, nadurnega, ali dela ob nedeljah in praznikih zato, da bi povečali proizvodnjo za izvoz na konvertibilno področje.

3. KOS meni, da moramo v tem obdobju tudi zagotoviti večjo mobilnost kadrov znotraj delovnih organizacij in med njimi, če je to potrebno zaradi povečanja izvoznih usmerjenosti proizvodnje. Pri tem moramo večjo pozornost posvečati predvsem delovnim sredinam, ki imajo izpade v proizvodnji zaradi pomanjkanja materialov ali naročil.

c) Naloge na področju organiziranosti

1. KOS ocenjuje, da moramo v procesu reintegracije SOZD Iskra v srednjeročnem obdobju 1981—85 pristopiti tudi k temeljitejši reorganizaciji vseh funkcij, ki vplivajo na uspešen izvoz celotnega sistema Iskre. V tem obdobju moramo čimprej uveljaviti kodeks mednarodnega trženja Iskre in pospešeno usposabljanje DO Iskra Commerce za trženje sistemov, kar naj bi kasneje pomenilo tudi osnovo nove organiziranosti Iskre na področju mednarodnega trženja.

2. KOS ugotavlja, da mora lastna mreža zunanjetrgovinskih podjetij in predstavništev, povezanih v zunanjo trgovinsko skupnost Iskre tudi v bodočnosti predstavljati osnovo za večji prodor Iskre na zunanji trg. Zato moramo še intenzivneje delovati na kadrovskem in kapitalnem utrjevanju ter širjenju lastne mreže, kot ključnem faktorju dolgoročne prisotnosti Iskre na svetovnem trgu.

3. KOS ocenjuje, da se moramo čimprej ustrezno organizirati od TOZD, DO do Iskre Commerce za povečanje aktivnosti pri smotnem nadomeščanju uvoznih repromaterialov in opreme s konvertibilnih tržišč. Pri tem moramo večje napore vlagati v raziskavo domačega trga ter v usposobitev domačih dobaviteljev za kvaliteten proizvodnjo, s povečano strokovno pomočjo in sovlaganji. Pomembna so tudi prizadevanja za zamenjavo uvoza repromateriala in opreme s konvertibilnih na klirinška področja, pri čemer imajo še posebno vlogo razvojno—raziskovalni instrumenti DO in uvožno področje IC.

d) Naloge na področju inovacije proizvodnih programov

1. KOS ocenjuje, da je za dolgoročno doseganje ustreznih izvoznih rezultatov Iskre nujno več narediti na spremembi strukture izvoza izdelkov, ki korist izdelkov višje stopnje obdelave in sistemov. Zato moramo doseči večje rezultate naše razvojno—raziskovalne dejavnosti tudi s povečanimi vlaganji v opremo in kadre za to dejavnost. Pri tem KOS podpira dosledno izvajanje dogovora, da se od vsake nove investicije v Iskri nameni najmanj 10 % vrednosti za nabavo nove opreme za razvojno—raziskovalno delo.

2. KOS meni, da moramo v SOZD Iskra čimprej pripraviti temeljito analizo proizvodnih programov glede na možnost njihovega izvoza in delež uvoženih repromaterialov za njihovo produkcijo. Na osnovi te analize je potrebno pripraviti programe prioritete proizvodnje na ravni vsake TOZD, DO in celotne SOZD pri čemer morajo imeti prioritetni programi vso prednost pri preskrbi z repromateriali, potrebnimi kadri, finančnimi sredstvi, opremo itd.

e) Naloge na področju dohodkovnih odnosov

1. KOS meni, da bi moral projektni svet, ki je zadolžen za pripravo strokovnih osnov uvajanja dohodkovnih odnosov v SOZD Iskra, kot prioriteto nalogo izdelati strokovne predloge za ugotavljanje skupnega prihodka in dohodka na izvoznih poslih. Pri tem bi bilo potrebno posebno pozornost posvetiti pripravi strokovnih osnov za ugotavljanje skupnega dohodka v primerih projektne organiziranosti za izvajanje inženiring poslov in trženju sistemov.

2. KOS meni, da je potrebno v SOZD Iskra ponovno analizirati vse elemente dohodkovne stimulacije izvoza, tako interno devizno stimulacijo, kakor tudi druge oblike substitucije izpadlega dohodka zaradi povečanega izvoza za potrebe sistema Iskre kot celote.

Gospodarsko—politični trenutek zahteva, da izpolnjujemo dogovorjene naloge na področju izvoza tudi kot prednostne, politične naloge. Zato je potrebno, da v vseh sredinah družbenopolitične organizacije ugotavljajo neposredno individualno odgovornost za izpolnjevanje sprejetih nalog ter, da ocena uspešnosti izvrševanja nalog na izvozu predstavlja tudi element ocene uspešnosti dela poslovnih in strokovnih delavcev.

KOS meni, da bi morali te zaključke obravnavati v vseh OOS in OOK izhajajoč iz konkretne ocene razmer po posameznih vprašanjih v svoji sredini.

»Letos 130, prihodnje leto najmanj 160 milijonov dolarjev konvertibilnega izvoza

(Nadaljevanje z 2. strani)

V ZDA bomo izvozili letos predvidoma za 1,4 milijonov dolarjev elementov, za 700.000 širokopotrošnih izdelkov, za 900.000 dolarjev izdelkov avtoelektrike itd. Največji uspeh na tem velikem tržišču, ki pa ga letos pretresa katastrofalna recesija, je dosegla delovna organizacija Avtoelektrika, saj je začela tjakaj izvažati šele pred 15. meseci.

»Za tolikšen izpad pa ni kriva le huda recesija, delno smo odgovorni tudi samik«, je na konferenci poudaril Marjan Henigman.

Tržno področje 2 v Iskri Commerce obsega države germanskega dela celine Evrope. Tjaka bi morala Iskra letos izvoziti za dobrih 40 milijonov dolarjev, vse pa kaže, da pa tega ne bomo uresničili. Ocene o izpadu so različne.

Uvodoma je Iskrino tržno usmeritev predstavil direktor tržnega področja Jurij Novljan. Kritično je spregovoril predvsem o Iskrini poslovni disciplini in kakovosti nekaterih naših izdelkov.

O izvozu v Zvezno republiko Nemčijo je govoril direktor Iskrinega trgovinskega podjetja v Stuttgartu Boris Lasič.

Lani je Iskra izvozila v Zahodno nemčijo za 45 milijonov mark, letošnji plan je 51 milijonov prihodnje leto pa naj bi se povečal še za 35 %, in bi torej izvozili za 67 milijonov mark.

»V Nemčijo letos plana ne bomo izpolnili in bo znašal izpad 3 do 5 milijonov mark. Poudarjam, da smo za izpad odgovorni le v Iskri. Za uspešno trženje v Zvezni republici Nemčiji je daleč najpomembnejša poslovna disciplina, sledi ji kakovost in šele na tretjem mestu cena«, je poudaril Boris Lasič.

Tudi v Švici občutimo hudo recesijo, ki pa spet ni edini razlog za izpad v višini 2 milijona frankov v primerjavi s planom 12,6 milijona frankov. Največji izpad bo imela delovna organizacija Avtomatika, Elementi pa bodo plan presegli.

»Največ reklamacij smo imeli letos zaradi neustrezne kakovosti in nespoštovanja dobavnih rokov, naši kupci pa se čudijo, kako smo lahko tako neresni«, poudarja direktor Iskrinega trgovinskega podjetja Dojčin Jelič.

Proizvodno podjetje Perles AG v Švici je predstavil direktor Slavko Fatur. V desetih mesecih smo v Švici prodali 66.000 kosov Iskrinih električnih ročnih orodij, do konca leta pa jih bomo predvidoma še 20.000. Iskra je iztržila za ta orodja 23 milijonov švicarskih frankov.

»Skandinavske države se letos srečujejo s hudimi problemi — od političnih kriz, do hude gospodarske recesije. Skoraj vse skandinavske države so letos tudi devalvirale svojo valuto«, je na konferenci poudaril direktor Iskrinega predstavništva v Stockholmu Igor Triller.

Pomen varnostne ocene

Pretekli teden je bila v Ljubljani prva konstitutivna seja odbora za samoupravni nadzor SOZD Iskra. Za predsednika tega odbora je bil soglasno izvoljen delegat DO Široka potrošnja Albin Pahor, za namestnico pa delegatka DO Avtoelektrike — TOZD Žarnice Vida Seliskar.

V poročilu dela odbora v preteklem mandatnem obdobju je dosedanj predstnik tega odbora Marjan Mayer poudaril, da je imel odbor pet sej, ki pa so bile vsebinsko vse zelo bogate. Na njih so namreč obravnavali poslovne rezultate za leto 1980, oceno prizadevanj za leto 1981, oceno varnosti družbenega premoženja, neizvršene planske naloge, oz. neizpolnjevanje dogovorov, obravnavali so še izvozno dejavnost pa poslovne rezultate 1981, vzroke za nesprejemanje samoupravnih sporazumov v nekaterih delovnih sredinah ter tudi kršitve samoupravnih splošnih aktov v okviru SOZD Iskra.

Za izboljšanje ekonomske situacije in stabilizacijo v vseh Iskrinih sredinah bo potrebno veliko dela nas vseh, še posebej pa bo v tem času pomembna vloga odbora za samoupravni nadzor SOZD Iskra, je poudaril predsednik delavskega sveta Jože Čebela.

O vlogi in pristojnosti odbora za samoupravni nadzor SOZD Iskra je delegat izčrpnost spregovoril član KPO SOZD Iskra Pavle Gantar. Poudaril je, da samoupravni socialistični sistem lahko uveljavimo le z dobro vpeljano samoupravno delavsko kontrolo pa ne samo kontrolo, ki naše delovanje in gospodarjenje spremlja, ampak s kontrolo, ki je sposobna zahtevati tudi ugotavljanje odgovornosti. Pristojnosti samoupravne delavske kontrole so zelo široke: od kontrole izvajanja samoupravnih splošnih aktov, sklepov delavskih svetov, na področju razpolaganja z družbenim premoženjem, delitve dohodka in sredstev za osebne dohodke, obveščanja delavcev o vprašanjih, ki so pomembna za njihovo odločanje in drugo. Njeno delovanje naj bi bilo pretežno preventivno, preprečevala naj bi škodljive družbene pojave in skrbela, da ne pride do kršitev na omenjenih področjih. Te naloge bi organ samoupravne družbene kontrole lahko opravljal, če je sistem obveščanja delavcev v OZD ustrezen.

Seveda pa morajo delegati, da bodo delovali uspešno, dobivati pomoč družbeno—političnih, samoupravnih in poslovnih organov. Pavle Gantar je poudaril še, da je delovanje samoupravne delavske kontrole javno, zato mora biti dostopno vsem delavcem.

V nadaljevanju se je o varnostno—politični oceni v SOZD Iskra spregovoril Boris Mužič, član KPO SOZD Iskra, ki je dejal:

»V okviru prizadevanj za hitrejšo uveljavljanje izrečenih in sprejetih sklepov za hitrejšo uveljavljanje in uresničevanje stabilizacijskih prizadevanj se še zlasti v vsakdanjem praktičnem delovanju v vseh okoljih dela in življenja pojavlja vprašanje kaj storiti, da bi čim hitreje uveljavili sprejete sklepe in

odpravili vse nepravilnosti.

V preteklem, predvsem pa v sedanjem času postajajo delovni ljudje vse bolj soustvarjalci varnostne in samozaščitne organiziranosti in pripravljenosti. Potrebno pa je vedeti, da je uveljavljanje teh vrednot, kjer delavci prevzemajo konkretne odgovornosti družbeni proces, ki je neločljivo povezan z družbenoekonomskim in političnim dogajanjem in razvojem naše družbe. Od stopnje, ki smo jo dosegli in uresničevanja temeljnih vrednot naše socialistične samoupravne ureditve, od obsega in vsebine dejanskega odločujočega gospodarskega in političnega položaja delovnega človeka je odvisno, v kolikšni meri je razvita tudi njegova vključenost v obrambno in samozaščitno—varnostno delovanje.

Varnostni sistem je skrb za izvajanje tudi vseh samozoščitnih ukrepov sprejetih z našimi samoupravnimi akti iz področja SLO. Vse to pa je nemogoče ločiti od dogajanja v družbeno ekonomskem političnem sistemu, temveč je neločljivi del teh dogajanj. Nadaljnji razvoj varnostne in samozoščitne kulture ter obrambe pripravljenosti je torej stalno usposabljanje in prilagajanje našemu celovitemu sistemu in njegovemu razvoju. Z uresničevanjem družbene samozoščite se ne zagotavlja le stabilnost razmer in hitrejši družbeni razvoj, ampak tudi najširšo osnovo za obrambno pripravljenost.

Ne glede na določene dosežene rezultate v SOZD Iskra pri uresničevanju družbene samozoščite še posebej v sedanjih določenih ekonomski situaciji pa se moramo še posebej kritično soočiti z obsegom in vsebino vseh mogočih družbeno škodljivih ali posameznih kritičnih sovražnih pojavov v naših delovnih okoljih.

Naraščanje posameznih vrst deviantnih pojavov in družbeno škodljivih aktivnosti gospodarskega kriminala pa tudi nediscipline in neodgovornega ponašanja potrjuje, da bi bilo treba marsikatero varnostno oceno zastaviti bolj realno.

Varnostne ocene, ki so bile izdelane v naših tozidih in DO v glavnem še vedno ne izhajajo iz realnega stanja in tako ne služijo za konkretno osnovo aktivnosti, ki morajo slediti iz ocene. Iz konkretne objektivne ocene izhaja naše samozoščitno delovanje ne le strokovna temveč tudi v prvi vrsti politična aktivnost. Zato je gotovo eden izmed pogojev za hitrejšo uveljavljanje družbene samozoščite in varnosti kontinuirano politično delovanje v delavnih sredinah katerega cilj mora biti osveščanje ljudi, krepitev njihove varnostne kulture, spodbujanje njihove pripravljenosti, da samoiniciativno odpravljajo vse primere neodgovornega, malomarnega

Izvoznega plana v Skandinavijo letos ne bomo dosegli. Največji izpade bodo imeli Telematika in Kibernetika. Veliko kupcev smo izgubili zaradi previsokih cen, slabe kakovosti, neustreznih dobavnih rokov, pa tudi slabe oblikovnosti izdelkov.

V latinski del Evrope je Iskra letos načrtovala izvoz v višini dobrih 22 milijonov dolarjev. Po nekaterih ocenah kaže, da plana kljub vsem prizadevanjem ne bomo izpolnili. V Italijo bi morali letos izvoziti za 10,5 milijona dolarjev, ta številka pa bo, kot kaže, za pol drugi milijon nižja. Direktor predstavništva Milan. Janez Žipič je na konferenci povedal, da bi lahko mnogo več naredili na področju elektronskih komponent, elektromotorjev, črpalk, elektronskih krmilnih naprav, elektronskih telefonskih central, merilne tehnike itd.

Iskra bo prihodnje leto povečala izvoz v Italijo za približno tretjino.

V Francijo bi morali letos izvoziti za 5,4 milijone dolarjev, predvidoma pa bomo plan uresničili 90—odstotno. Izredno uspešno so letos prodajali v Francijo Elementi, Avtomatika in Avtoelektrika, med glavne vzroke za izpad pa naj uvrstimo zmanjšano kupno moč Francozov ter izpade Telematike in Široke potrošnje.

»Za Francijo je letos značilno očitno zapiranje tržišča in omejevanje uvoza. Uvoznikom so dali vedeti, da naj uvoz zmanjšajo tudi za 30 %, kako pa bo to vplivalo na Iskrin izvoz, si lahko mislimo,« je dejal Andrej Polenec.

Podobno kot drugod v Evropi, se srečujemo z recesijo tudi v Španiji, Grčiji, na Portugalskem ter na Cipru in Malti. Lado Drobež

dela ali škodljivega dela z družbenim premoženjem ipd.

Delavci se samozoščitno obnašajo kadar so neposredno prizadeti njihovi interesi, ob določenih nesrečah.... Istčasno pa kot dejstvo sprejemajo pojave, ki so prav tako družbeno škodljivi: slaba delovna disciplina, neizvrševanje samoupravnih odločitev, predpisov, koristnih malverzacij ipd., in druga dejanja, na katera se navadno niti več ne oziramo. Pa vendar je možno v vsakem okolju da brez zunanje intervencije odpravimo tudi takšne pojave, ki so pogosto odraz neskladij našega razvoja, nerazvite samoupravne odgovornosti, nepravilnega ravnanja posameznikov, skupin, neizpolnjevanja sprejetih obveznosti itd.

Večjo pozornost moramo posvetiti aktivnostim, ki omogočajo uveljavljanje samoiniciativnosti, pobud posameznikov ali skupin. Učinkovitejša mora biti informiranje posameznika, odpraviti je treba zavore pretoka informacij. Seznanjati moramo delavce s primeri nepravilnih in škodljivih pojavov in dejanj kot tudi z ukrepi sprejetimi zoper določene pojave.

Ocenjevanje varnostnih, političnih razmer ni domena le določenih organov, navadno komitejev za SLO in DSZ. Postati mora redna sestavina našega dela vseh organov in procesa samoupravnega odločanja ter družbenopolitičnih organizacij. Le tako celovito, sprotno spremljanje in ocenjevanje vseh pojavov, ki vplivajo na stabilnost razmer v posamezni sredini, je porok za pravočasno in učinkovito preventivno in tudi represivno delovanje.

V naših delovnih organizacijah in določenih sredinah radi poenostavljamo in z našo neaktivnostjo devalviramo zlasti družbenopolitične aktivnosti, čeprav so začete dovolj široko in poglabljeno. Takšno stanje in odnos prav gotovo ni prispevek k učinkovitejši družbeni samozoščiti.

Pogosto konkretne aktivnosti posameznikov, družbenopolitičnih organizacij, samoupravnih organov, strokovnih služb in drugih organov, ne pridejo do posameznikov. To povzroča, da delovanje teh organov pogosto postaja le samo sebi namen, ne pa strokovna dejavnost s pomočjo katere lahko delavci učinkovito uresničujejo svoje samoupravne, delovne in življenjske dejavnosti. Tako smo v preteklih letih naprimer izrinili na rob dogajanja samoupravno delavsko kontrolo.

Varnostna ocena postaja posebno pomembna ob stalnem spremljanju in odpravljanju nepravilnosti, posebno sedaj v situaciji ko postaja družbena kritika negativnih pojavov v širši družbi in v delovni sredini vse izrazitejša, ko raste kritična zavest in moralna občutljivost delavcev ter se zahteva večja družbena odgovornost in pripravljenost, da se postavimo po robu vsem negativnim pojavom v obliki zlorabe družbene lastnine....

Mak

PROSLAVILI SO 36-LETNICO ISKRE

ISKRA KIBERNETIKA, KRANJ

V Kranju so sodelavci Iskre Kibernetike 19. novembra 1982 proslavili 36-letnico ustanovitve Iskre, delovne jubileje in dan republike — Doseženi uspehi so trdna osnova za hitrejši razvoj programa merilno-regulacijske in stikalne tehnike — V prihodnjem letu bo Iskra Kibernetika uveljavila nove oblike razvoja, proizvodnje in trženja

Proslave v počastitev 36-letnice Iskre so se udeležili skoraj vsi jubilarci 30, 25 in 20-letnega dela, vabljenih je bilo 227, predstavniki drugih Iskrinih organizacij in občine Kranj. Goste in jubilarce je najprej pozdravil Peter Kobal, glavni direktor Iskre Kibernetike. V slavnostnem govoru je nanizal številne uspehe Iskre v minulih 36 letih, h katerim so mnogo prispevali tudi delavci, ki letos slavijo delovne jubileje.

»...Današnji jubilarci so preživljali lepe in dobre pa tudi težke čase, ki se jim Iskra ni mogla izogniti. V težkih časih pa smo si nabrali izkušnje, ki so nam danes v veliko pomoč, ko obstane pred težko rešljivimi problemi«, je povedal Peter Kobal.

V govoru je poudaril, da Iskra Elektromehanika s spremembo organizira-

V srednjeročnem načrtu si je kolektiv Kibernetike zastavil obsežne naloge, katerim bo lahko kos le s prizadevnim delom in novimi oblikami razvoja, proizvodnje in trženja. Tako bodo razvojne službe povezane z novoustanovljeno raziskovalno-razvojno enoto, ki bo prerasla v inštitut. Prihodnje leto bo ustanovljen tudi inženiring merilno-regulacijske in stikalne tehnike, ki bo deloval na področjih projektive, organizacije, proizvodnje, montaže in servisa.

»...Do leta 1986«, je nadaljeval Peter Kobal, »se mora izvoz Kibernetike podvojiti, takrat naj bi izvozili za 60 milijonov dolarjev izdelkov, od tega vsaj 80 % na zahtevna konvertibilna tržišča.

Ob načrtovanju poslovnih rezultatov ne smemo in ne bomo pozabili na družbeni in osebni standard delavcev. Veliko moramo še storiti za izboljšanje delovnih razmer, družbene prehrane, stanovanjskih vprašanj, prevoza na delo idr. Krepili bomo tudi samoupravne odnose, družbenopolitično aktivnost in družbeno samozasčito ter tako izpolnjevali cilje naše samoupravne socialistične skupnosti. Prepričani smo, da bomo vse te naloge s skupnim prizadevanjem izpolnili.

Jubilantom je ob Iskrinem in delovnem jubileju ter dnevu republike čestital tudi predsednik Skupščine občine Kranj Ivan Cvar. Zahvalil se jim je za vse, kar so storili za Iskro. Dejal je, da so delovni ljudje v Iskri vedno imeli posluh za probleme v občini in so bili med prvimi, ki so jih reševali. Kolektivu Kibernetike je zaželel mnogo uspehov in izpolnitev programa v letu 1983, predvsem pa rast proizvodnje, delovne storilnosti in izvoza, brez katerih si ne moremo zamišljati nadaljnega razvoja in napredka.

Miloš Kobe, namestnik predsednika poslovnega odbora sestavljene organizacije Iskra je prav tako pozdravil vse navzoče in dejal, da je Iskra Kibernetika eden bistvenih stebrov v nadaljnjem razvoju Iskre. Menil je, da je Kibernetika uspešno vzela v roke zastavo tehnološke preobzrabe, napredka in elektronizacije ter obnove tehnološke generacije finomehanskih izdelkov in bo nadaljevala tradicijo z novo generacijo visoke tehnologije. Kolektivu je zaželel še mnogo takih uspehov.

Po podelitvi plaketa jubilentom 30-letnega dela je nastopila Iskrina folklorna skupina, ki jo vodi Jože Šenk in s svojim zanimivim programom navdušila navzoče jubilarce in goste. K veselju delu proslave je pripomogel tudi Kranjski dixieland ansambel z večno lepimi melodijami.

Alojz Boc

Božo Lampič in Peter Kobal sta jubilentom podelila spominske plakete.

nosti ni razdeljena, temveč je še vedno enotna skupnost; nastale so le samostojne delovne organizacije, ki se laže in bolj uspešno prilagajajo načrtovanim ciljem.

»...Delavci Kibernetike,« je dejal Peter Kobal, »smo z delom že dokazali, da se lahko uspešno vključujemo v mednarodno delitev dela. Izvoz delovne organizacije narašča iz leta v leto. Letos bomo ustvarili za 4,5 milijarde dinarjev proizvodnje, izvozili bomo za več kot 25 milijonov dolarjev izdelkov, od tega za več kot 20 milijonov dolarjev na konvertibilno področje. Na delavca ustvarjamo 494.270 dinarjev dohodka, za sklade bomo letos namenili okrog 400 milijonov dinarjev, povprečni osebni dohodek pa bo znašal 14.574 dinarjev. V pripravljenem načrtu za prihodnje leto predvidevamo za 22 % večjo proizvodnjo in izvoz, ob neznatnem povečanju števila zaposlenih...«

Za dobro voljo in ples je poskrbel Kranjski dixieland.

Z nastopa Iskrine folklorne skupine na proslavi.

Jubilanti 30-letnega dela

TOZD VEGA
Silvestra Ivanc.

TOZD STEVCI: Jožefa Ajtovski, Cilka Bajželj, Majda Bašelj, Olga Čater, Stanislav Dolžan, Janez Francelj, Slavko Grbovšek, Bogomir Jerkič, Marija Kalan, Peter Košir, Stanislav Križnar, Ivan Leban, Kristina Okič, Angela Orehar, Marija Orehar, Rozalija Pajer, Pavel Prestor, Mitja Rakar, Peter Ropret, Angelca Skrjanec, Marčeta Strbenk, Alojzija Žagar, Peter Žvan.

TOZD MEHANIZMI: Leopold Kozjek.

TOZD STIKALA: Janez Česen, Vera Dolenc, Ema Hvala, Julijana Kristan, Angelca Markun, Janez Perkovič.

TOZD ORODJARNA: Anton Cunk, Peter Drobnič, Janez Gril, Ivan Jerala, Ivan Lunar, Franc Mazi, Jože Mesec, Hinko Novak, Marjan Perko, Anton Petač, Milena Pičulin, Ivan Teran.

TOZD MERILNE NAPRAVE: Alojz Golmajer, Bernarda Jenko, Janez Pelko, Antonija Ribnikar, Vidic Stefan, Ludvik Vrhovnik.

TOZD VZDRŽEVANJE: Vincenc Dolžan, Valentin Eržen, Magdalena Jenko, Egidij Pavlič, Pavel Porenta, Janko Radej, Janez Rekar, Drago Stular, Andrej Verbič.

TOZD TSD: Marjeta Bratuša, Marija Čuden, Albin Gorenc, Ivan Kadivec, Feliks Pestar, Marija Pičulin, Edvard Podlipnik, Ivica Porenta, Miha Prosen, Francka Riga, Jože Selan, Jože Stern, Ana Žagar.

TOZD RTC: Štefka Erlah, Franc Klemenčič, Janko Košnik.

TOZD INSTRUMENTI: Metka Bešter, Štefka Laharnar, Vera Praprotnik, Ivanka Sodnikar.

TOZD KOMERCIALA: Avgust Dacar, Pavel Košir.

DS ATS: Albin Bradaška, Anica Fabjan, Marija Jereb, Marija Košnik, Marija Poljanšek, Jurij Zager.

TOZD DELAVSKA RESTAVRACIJA: Marija Svečak.

Jubilanti 25-letnega dela

TOZD VEGA: Amalija Boben, Danijela Brajlili, Ana Grm, Marta Gutnik, Štefka Klun, Ivan Kolarič, Antonija Liber, Jožefa Verbnik, Rafael Zupunčič.

TOZD STEVCI: Jože Dovič, Marta Drolc, Albina Golorej, Pavla Korošec, Marjan Lapan, Justina Možina, Nada Oman, Reška Ožvald, Marjan Peterneji, Jožefa Plevnik, Janez Poljanar, Ana Rogelj, Pavla Sajevec, Alfonz Simonetič, Silva Vučko.

TOZD MEHANIZMI: Alojz Ješe.

TOZD STIKALA: Franciška Čemazar, Rozalija Gregorec, Zvonimir Krajnik, Jožefa Kranjec, Anica Lampič, Anton Pipp, Marija Relja, Leopoldina Ržen.

TOZD ORODJARNA: Miro Grohar, Ljudmila Krašovec, Štefanija Majce, Vinko Markič, Jože Stefe, Jože Sturm, Jože Vidmar, Vinko Zadražnik, Drago Zupan.

TOZD MERILNE NAPRAVE: Janez

Lotrič, Stanislav Lunar.

TOZD VZDRŽEVANJE: Anton Brenkuš, Alojz Deželak, Anton Jakopin, Andrej Kogovšek, Vincenc Mohorič, Vincenc Mrgole, Zdravko Porenta, Vladimir Šilar, Anica Vesel.

TOZD TSD: Anton Golob, Cveta Jugovič, Miha Puščenik, Peter Roblek, Cilka Rozman, Marija Skaza, Martin Sušnik, Jakob Škrget.

TOZD RTC: Miroslav Bogataj, Jakob Ferjan, Janez Gradišar, Marija Lužan, Tomaž Planina.

TOZD INSTRUMENTI: Breda Bizjak, Jože Čebavs, Vera Debelak, Albin Duh, Valentin Mlakar, Marija Ovsenič, Danijel Sternad.

DS KOMERCIALA: Veronika Čirič, Alojz Sajovic, Majda Tomšič, Matevž Valančič.

DS ATS: Peter Bonceli.

DS DELAVSKA RESTAVRACIJA: Marija Reš, Marija Bremec, Stane Hlebčar.

Jubilanti 20-letnega dela

TOZD VEGA: Angela Fink, Franc Horvat, Alojzija Kurent, Ludvik Kutin, Olga Pirc, Zorka Roca.

TOZD STEVCI: Andrej Dolžan, Hedvika Gril, Ivanka Hervatin, Vera Hočevar, Povše Marija, Marija Remic, Janez Sintič, Jernej Zupan, Alojzija Žepič, Martin Žibert.

TOZD MEHANIZMI: Darinka Bohinc, Alojz Gašperšič, Jože Gril, Marija Hlad, Mihaela Kalan, Jože Katrašnik, Milena Koselj, Marija Krvina, Miha Lukan, Mihaela Markelj, Ivana Ogrinec, Jožefa Pfeifer, Franc Potočnik, Jože Pretnar, Franciška Rozman, Polonca Skrinjar, Jože Vukelj.

TOZD STIKALA: Marija Ajdovec, Marjan Bernik, Friderik Kalan, Jože Sirc, Janez Zupan.

TOZD ORODJARNA: Andrej Koželj, Franc Oman, Martin Oman, Srečko Otoničar, Franc Šenk.

TOZD MERILNE NAPRAVE: Alojz Aberšek, Miroslav Ahačič, Čimžar Anton, Čuk Anton, Ivan Dolinar, Emilija Ergaver, Janez Oberstar, Bruno Ovsešek, Stanislav Rozman.

TOZD VZDRŽEVANJE: Janez Arhar, Franc Bekš, Jože Fister, Franc Lebar, Franc Rakovec.

TOZD TSD: Jože Bergant, Majda Bertonec, Tomaž Dežman, Drago Gerden, Jožefa Hočevar, Edvard Kavčič, Tezrežija Oman, Peter Peterneji, Ada Ribič, Stane Sintič, Anton Strnad, Francka Tomazič, Marjan Tomše.

TOZD RTC: Peter Rezar.

TOZD INSTRUMENTI: Marija Beraus, Cilka Ceferin, Tilka Ceferin, Jolanda Frelj, Katarina Kleindienst, Danica Kranjc, Ivan Logar, Alojz Močnik, Marija Prosen, Julka Stegnar, Marija Solar, Dora Stular, Anica Šušteršič, Janez Trelec, Vekoslav Zajc, Marija Zakovšek.

DS KOMERCIALA: Friderik Bajželj, Jože Cvirn, Janko Fende, Gabrijela Grčar, Aleksander Jurjovec, Anton Kekec, Franc Omers, Ciril Žan.

DS ATS: Vera Bradaška, Štefka Brezar, Niko Brinovec, Edvard Tepina, Nežka Žumer.

TOZD DELAVSKA RESTAVRACIJA: Irena Frelj.

Poslovanje DO Kibernetika v oktobru

IZPOLNJEVANJE MESEČNEGA PLANA

V mesecu oktobru je Iskra Kibernetika izpolnila 98,4 % dinamičnega plana eksterne proizvodnje, oz. za 326,8 milijonov din izdelkov.

Od tega je bilo domače proizvodnje za 290 milijonov din izdelkov, kar predstavlja 98,6 % dinamičnega plana; kooperacijske proizvodnje pa za 36,8 milijonov din izdelkov, kar je 96,4 % dinamičnega plana. Pod dinamičnim planom je bilo tudi doseganje eksternih dobav, saj je proizvedla za 67,5 milijonov din izdelkov, kar je le 92,7 % dinamičnega plana.

Dinamični plan proizvodnje za izvoz je izpolnila s 107 % v vrednosti 2,4 milijonov dolarjev izdelkov. Načrtovanih obveznosti nista izpolnili le TOZD MN (79 %) in Vega (86 %).

Po asortimanu je Kibernetika proizvedla 89 % izdelkov.

IZPOLNJEVANJE KUMULATIVNEGA PLANA

Vključno z mesecem oktobrom je v tem letu izpolnila plan eksterne proizvodnje 97,5 %, kar je 2.988,4 milijonov din. Od tega je bilo domače proizvodnje za 2.635,2 milijona din, kar je 97,2 % dinamičnega plana, kooperacijske pa za 353,2 milijonov din, kar pomeni 99,7 % izpolnitev plana.

Na področju eksternih dobav pa je proizvedla za 693,2 milijonov din izdelkov in plan preseгла za 2 %.

Tako kot mesečna je tudi kumulativna izpolnitev proizvodnje za izvoz uspešno dosežena, saj je proizvedenih za 21,7 milijonov dolarjev izdelkov, s tem je dinamični plan presežen za 4 %. Načrtovanih obveznosti v proizvodnji za izvoz ni izpolnila le TOZD Stikala (95 %).

IZPOLNJEVANJE LETNEGA PLANA

	Eksterna proizvodnja
TOZD STEVCI	79,8 %
MEHANIZMI	96,7 %
INSTRUMENTI	77,7 %
STIKALA	80,0 %
VEGA	75,3 %
MN	87,8 %
SKUPAJ	82,9 %

Izpolnitev letnega plana eksterne proi-

zvodnje je bila vključno z oktobrom 82,9 %.

PRIMERJAVA S PRETEKLIM LETOM

Vrednost po enakih cenah je Kibernetika v prvih osmih mesecih proizvedla za 23,3 odstotka več kot v enakem obdobju lanskega leta. Za izvoz je letos proizvedla 8,1 odstotka več kot v enakem obdobju lani.

PLANI ZA TEKOČI MESEČ

V novembru naj bi Kibernetika presegla plan eksterne proizvodnje za 7 %. Načrtovane obveznosti verjetno ne bo dosegla TOZD Stikala (79,5 %). Operativni načrt kaže, da je Kibernetika izpolnila plan proizvodnje za izvoz s 102,6 %. Vse izvozne TOZD načrtujejo realizacijo načrtov.

Alojz Boc

ISKRA KIBERNETIKA KRANJ

Obisk predstavnikov radovljiške skupščine

Pretekli teden so delovno organizacijo Iskra Kibernetika obiskali predstavniki skupščine in družbenopolitičnih organizacij Radovljice, ki jih je vodil predsednik Boris Setina. Gostje so si ogledali proizvodnjo Instrumentov v Otočah, Mehanizmov v Lipnici in Števcev v Kranju in se pogovarjali s predstavniki DO in TOZD.

Seznani so jih z gospodarskim po-

ložajem in z načrti bodočih aktivnosti, predvsem za povečevanje izvoza.

Gostje so se zelo pohvalno izrazili o organiziranosti Iskrine proizvodnje.

Ob koncu obiska smo se dogovorili za tesnejše sodelovanje na vseh ravneh in učinkovitejše vključevanje Iskre v aktivnosti, ki jih izvajajo v občini.

Nacé Pavlin

Uspešni rezultati pri iskanju možnosti zamenjave uvoženih z domačimi materiali

V sedanjem zaostrenem gospodarskem položaju se vse bolj zapirajo nekdanje široke možnosti uvoza materiala iz tujine, zato se tudi pred Iskrine strokovnjake postavlja neobhodna naloga, da najdejo ustrezne zamenjave doma, med drugim tudi s pomočjo povezovanja z drugimi jugoslovanskimi OZD, oz. z iskanjem alternativ na najširšem jugoslovanskem trgu.

Nekateri so potrebe in vrednost takih iskanj zaslužili že pred leti: med temi je tudi Iskra Franc Križnar, ki si je skupaj s sodelavci — posebej velja omeniti vodjo proizvodnje TOZD ATC diplomiranega inženirja elektrotehnike Marjana Pokorna — v bivši DO Iskra Elektromehanika Kranj prizadeval za sodelovanje Iskre s tovarno »11. oktombri«¹ Energoinvesta iz makedonskega Prilepa, da se je le-ta z Iskrino pomočjo razvila v uspešnega proizvajalca in dobavitelja laminatov (vitroplastov FR4) za potrebe proizvodnje telekomunikacij (tiskanih vezij) ter druge Iskrine in jugoslovanske potrebe.

Ob svoji 30-letnici je tovarna iz Prilepa Francu Križnarju in s tem tudi Iskri, podelila priznanje za dolgoletno uspešno sodelovanje in doprinos k razvoju te DO ter spominsko plaketo in zlato značko DO.

Franc Križnar je v Iskri znan kot proročec, zvest Iskra in priden delavec, ki je bil v Iskro Elektromehaniko soodgovoren tudi kot zavzet družbenopolitični funkcionar in samoupravljalec: ni nenavadno, da je bil za svoje bogato življenjsko delo večkrat odlikovan. Zdaj že nekaj mesecev živi v pokrajini v Naklu, kljub temu se je rad oddal, ko smo ga skupaj z ing. Marjanom Pokornom povabili, naj spregovori o uspešnem sodelovanju Iskre s tovarno »11. oktombri«. Objavljamo le nekaj odstavčkov iz zanimivega pripovedovanja obeh sogovornikov, saj nam prostor več ne dopušča:

Franc Križnar: »Delovna organizacija »11. oktombri«¹ sodi v okvir makedonskega Energoinvesta in je proizvajalec elektroizolacijskega materiala, kot n.p.r. v Sloveniji Donit Medvode. Deluje laminatne, pertinaksne i.t.n., ki jih uporabljamo tudi v Iskri. Se posebej izpostavim proizvodnjo telekomunikacij. S tovarno v Prilepu sem se seznanil že pred nekaj leti, ko sem jo obiskal v zvezi s neko nalogo ob pripravi kranjske Iskre na začetek proizvodnje Skanana. Do katere potem ni prišlo.

Ze takrat so mi predstavili svoj program vitroplastov, vendar kvaliteta se ne ustreza zahtevam Iskrinih izdelkov. Te materiale smo morali se naprej uvaževati iz Italije in ZRN, del naših potreb pa so začele zadovoljevati dobave Donita. Vendar tudi na tovarno v Prilepu smo pozabili. Celo spodbujali smo jo pri njenih začetnih prizadevanjih, saj so nam s širitvijo naše proizvodnje kdale vse večje potrebe po teh izdelkih. Pred nekako petimi leti je z delavci iz Prilepa prišlo do resnejših pogovorov, vendar njihovi izdelki še vedno niso ustrezali zahtevam. Ostajali smo pri dobavi Donita, ki ni uspel povečati svojih zmogljivosti, zato smo morali povečevati uvoz, hkrati pa smo vse bolj zbirali spodbujali možnost, da se makedonska tovarna čimprej razvije v našega dobavitelja.

Iz nje smo dobivali prve vzorce in manjše količine materialov, katerih kvaliteta se vedno ni povsem ustrežala zahtevam, zato smo z našimi strokovnjaki kar nekajkrat odpotovali v Prilep. Povedati moram, da so naši strokovnjaki zamislili o sodelovanju na začetku 80. let, saj so bili mnenja, da tovarna v Prilepu tehnološko ni dovolj napredna, da vse skupaj ne bo šlo itn. Nekateri — med njimi se posebej ing. Marjan Pokorn — smo vztrajali pri zamisli.

Za nabavo vitroplastov smo se dogovorili z Elektrotehno Ljubljana, ki je glavni kupec in predstavnik programa tovarne »11. oktombri«¹ za Slovenijo.

V Prilepu so se v tem času tehnološko opopolnili in se ustrezno opremili. V obdobju 1980-81 so rezultati postali boljši in v Iskri smo začeli ugotavljati, da izdelki makedonske tovarne že kar

Marjan Pokorn in Franc Križnar imata največje zasluge, da je steklo uspešno gospodarsko sodelovanje med tovarno »11. oktombri«¹ iz Prilepa in Iskro.

ustrezajo našim zahtevam. Lani smo precej potrebnega vitroplasta naročili v Prilepu in to je bila pravzaprav naša sreča, saj se je nazadnje izkazalo, da nam je ob zmanjšanih možnostih uvoza prav dobava iz Prilepa ohranila ravnotežje pri dobavi in zato ni prišlo do motenj v naši proizvodnji.

Danes tovarna »11. oktombri«¹ dokaj sodobno opremljena in lahko zagotovi potrebno kvaliteto. S svojimi zmogljivostmi bi — če bi tudi sama ne imela težav z uvozom surovin — lahko ustregla celotnim jugoslovanskim potrebam. Sodelovanje te tovarne in Iskre se uspešno razvija in lahko ga štejemo za dokaz, da je z nekaj več vztrajnosti možno poiskati materiale za našo proizvodnjo na domačem trgu, v širšem jugoslovanskem prostoru in se ni treba za vsako ceno zatekati le k uvozu. To je v današnjem zaostrenem gospodarskem trenutku lahko tembolj pomembno.

Pred letošnjim dnevom vstaje Makedonije — 11. oktobrom sem dobil povabilo iz Prilepa, naj se udeležim praznovanja 30-letnice tovarne »11. oktombri«. Res sem se odpravil tja. Na centralni proslavi je direktor tovarne v slavnostnem govoru omenjal zasluge Iskre, potem pa so mi kot predstavniku naše DO podelili posebno priznanje, plaketo in zlato značko tovarne. Naslednjega dne sem bil povabljen v tovarno, kjer so me zelo lepo sprejeli predstavniki samoupravnih in poslovnih organov in družbenopolitičnih organizacij. Izrazili so veliko zadovoljstvo, da so uspešni dosežki sodelovanja z Iskro. Menili so celo — kar je za nas lahko posebej zanimivo — da ta uspeh potrjuje kvaliteto njihovih izdelkov v jugoslovanskem pa tudi svetovnem merilu, saj je Iskra najzahtevnejši jugoslovanski proizvajalec na tem področju.

Priznanja, ki sta jih dobila Franc Križnar in Iskra za dolgoletno sodelovanje pri razvoju makedonske tovarne. (V levem zgornjem kotu je primerek tiskanega vezja, laminatne zanj proizvaja tovarna »11. oktombri«¹).

Marjan Pokorn: »V zvezi s sodelovanjem Iskre in tovarne »11. oktombri«¹ bi tehal še nekaj poudarkov:

Franc Križnar je bil gotovo med prvimi — ali celo prvi — v tisti vrsti ljudi, ki so že precej pred današnjimi stabilizacijskimi spoznanji in ukrepi začeli s prizadevanji, da se naša proizvodnja v čimvečji možni meri osvobodi odvisnosti od uvoženih materialov. Tole v zvezi z dobavo materiala za proizvodnjo tiskanih vezij je le delček v paleti rezultatov njegovih prizadevanj.

Kot je povedal, tovarno v Prilepu pozna že dvanaest let — in ko se je proizvodnja našega tiskanega vezja začela uspešno širiti, da smo bili v stanju pokrivati potrebe Iskre in potrebe drugih jugoslovanskih proizvajalcev elektronske opreme in s tem uporabnikov tiskanega vezja, je Franc veliko pripomogel, da se je poleg Donita za proizvodnjo laminatov usposobila tudi tovarna »11. oktombri«¹ in postala naš uspešen dobavitelj. Kvaliteta teh osnovnih materialov na osnovi steklenih vlaken FR 4 je zahtevana po mednarodnih standardih.

Ker mi proizvajamo izdelke profesionalne narave, ne moremo vgrajevati

nekvalitetnih materialov. Franc Križnar je že v primeru Donita opravil pionirsko delo, da je le-ta postal naš dobavitelj in je sodelovanje z njim precej zmanjšalo naše potrebe po uvozu. Pozneje se je podobno uresničilo tudi v primeru sodelovanja s tovarno v Prilepu.

Začetni slabi rezultati tega sodelovanja so med našimi strokovnjaki porodili določene dvome, toda Križnar je kljub temu ostal optimist in nazadnje se je njegova prizadevnost spremenila v uspeh. Strokovnjaki iz Prilepa so skupaj z Iskrinimi ob skupnem raziskovanju in razvoju premagali začetne težave.

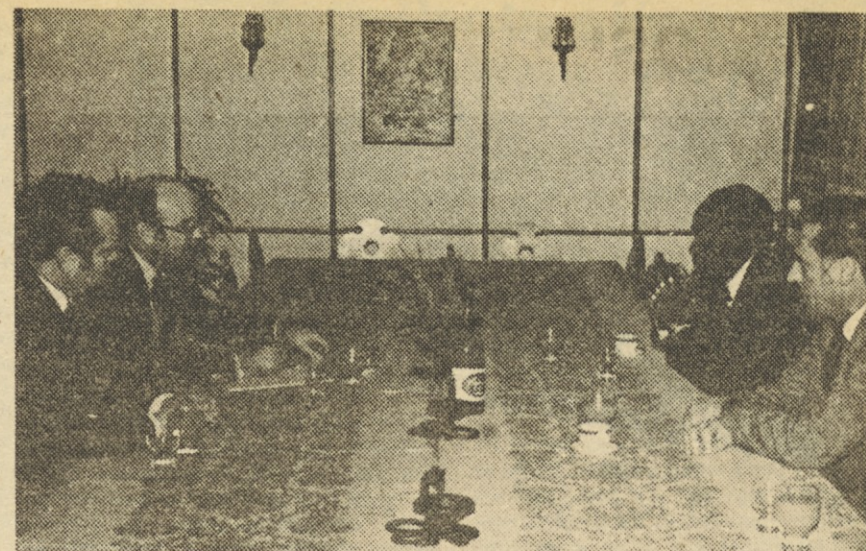
Ko so se v preteklem letu začela intenzivna prizadevanja za zmanjševanje uvoza in restriktivni ukrepi v zvezi s tem, bi se prav lahko zgodilo, da bi v proizvodnji naših tiskanih vezij nastali veliki izpadi. S tem bi obstala tovarna ATC pa tudi druge Iskrine in ostale tovarne, ki uporabljajo tiskana vezja v svoji proizvodnji elektronskih naprav. Vedeti moramo, da bi se ustavila neka bazična proizvodnja, iz česar bi se porodilo precej hujih posledic. V tem trenutku so se dobave iz Prilepa pojavile kot pomembna rešitev iz zagate. Tudi iz tega zornega kota je treba gledati za slugo Franca Križnarja.

Končni rezultat je lahko tudi dokaz, kako je pomembno, da se v gospodarstvu in tudi sicer, ne zapiramo v republiške okvire, pač pa iščemo rešitve v širšem jugoslovanskem prostoru. Tri stvari so pomembne pri vsem: eno je zmanjševanje uvoza, drugo je odpiranje in razvijanje odnosov na širokem jugoslovanskem trgu in tretje — ti odnosi naj ne bodo le kupoprodajni, pač pa naj bodo tesno sodelovanje v raziskavah, razvoju in tehnologiji, še posebej, kadar je končni rezultat skupni interes.

Seveda vsi naši problemi v Iskri v tem trenutku še niso odpravljeni. Se naprej bo treba poglobljati opisano sodelovanje, da se nazadnje dokončno osvobodimo odvisnosti od uvoza.

Za konec še nekaj statističnih podatkov: V Prilepu živi približno 72.000 prebivalcev, od katerih jih je okrog 8000 brez zaposlitve. V tovarni »11. oktombri«¹ je zaposlenih 1150 delavcev, med njimi je zelo visok odstotek visoko strokovnega kadra.

Ti podatki sami po sebi govorijo o veliki želji po povezovanju z drugimi jugoslovanskimi organizacijami združenega dela. To povezovanje bi lahko pomembno prispevalo k razmahu industrije v Prilepu in s tem zagotovilo delo tamkajšnjim delovnim ljudem.

Pogovor s Festusom M. Wasilwo v Iskri Telematiki.

Predstavniki kenijske PTT v Telematiki

Prejšnji teden je Iskra obiskal direktor plana kenijske PTT Festus M. Wasilwa. Po sprejemu pri predstavnikih SOZD Iskra v Ljubljani se je gost odpravil v Iskra Telematiko na Laborah, kjer sta ga sprejela direktor DO ing. Bojan Klemenčič in njegov pomočnik za področje komercialne Ludvik Kuhar.

Pokazala sta mu proizvodnjo avtomatskih telefonskih central in telefonskih elementov in aparatov, nato pa sta se v »kmečki sobi«¹ z njim zadržala v daljšem strokovnem pogovoru.

Seznani sta ga z možnostmi sodelovanja kenijske PTT in Iskre. Na koncu se je gospod Wasilwa vpisal v Iskrino spominsko knjigo. Naslednjega dne pa so mu predstavniki Iskre pokazali delovanje avtomatskih telefonskih central na terenu.

Wasilwa se vpisuje v Iskrino spominsko knjigo

K. Mohar

DO ELEKTROZVEZE

Iskrine mozaične plošče

Verjetno ni nikogar med nami, ki ne bi kdaj občudoval mozaike, saj so sestavljene iz majhnih raznobarnih ploščic marsikdaj izredno zanimive, če že ne umetniške ali arheološke vrednosti. No, pa o slednjih dveh ne bi govorili v tem prispevku. Naši mozaiki so sicer prav tako sestavljeni iz majhnih ploščic, vendar so nastali iz nje, ki jo narekuje današnji čas v katerem se vse spreminja in dopolnjuje, zamenjava nekaj majhnih ploščic pa je sorazmerno enostavno in hitro opravljeno delo. Sicer pa smo nekoliko več naših mozaikov izdelali od Franca Erbeznika, vodje laboratorija za mozaik sisteme

Najprej o mozaični plošči. Katere zahteve so pripeljale do njene uporabe?

Predvsem dejstvo, da se z razvojem tehnologije in tehnike vedno pogostejše pojavlja popolna avtomatizacija pri nekaterih projektih, kar nujno zahteva daljinski nadzor in upravljanje iz enega mesta. Predvsem velja to za projekte v železniškem transportu, cestnem prometu, elektrogospodarstvu in v nekaterih vejah industrije.

Prvotno so za kontrolo posameznega omrežja potrebovali večje skupine ljudi, ki so opravljali neprekinjeno dežurno službo za izvajanje nadzora, vzdrževanja, korektur, meritev in podobno. To je prineslo s seboj mnogo problemov zaposlovanja, varnosti delavcev, varnosti sistema, standarda delavcev in tudi stroški so bili izredno visoki. Zaradi vremenskih ali tehnoloških pogojev pa je bil včasih nadzor otežkočen ali celo nemogoč.

Pri daljinskem nadzoru je vse to enostavnejše. Vsi podatki se zbirajo na enem mestu iz katerega lahko dežurni neposredno ukrepa. Na enem mestu mora biti zato popoln prikaz celotnega omrežja ali sistema, ki ga upravljamo, prav to, kar nam omogoča plošča izdelana v mozaičnem sistemu.

Prvo mozaično ploščo so izdelali leta 1938 v Švici in sicer zato, ker je ta način omogočal hitro in poceni prilagodljivo spreminjanje načrtov, oz. povezav. Nam pa je potreba narekovala izdelati lastno mozaično ploščo ter s tem tudi sistem za njeno izdelavo. Imeli smo namreč proizvode, ob katerih smo morali nujno ponuditi kupcem tudi mozaične

plošče. Sedaj lahko ugotovimo, da se nam je ta poseg docela posrečil ter zato seveda tudi nadaljujemo s to dejavnostjo. V Jugoslaviji je že prek 100 centrov opremljenih z našimi mozaičnimi ploščami. Uporabljajo jih predvsem: naša elektroenergetska mreža, železnica, tovarne, vodovodne službe, PTT, rudniki itd. Kot rečeno, delamo že kar precej časa te mozaične plošče in lahko rečem, da smo se sproti izpopolnjevali in uspešno prilagajali zahtevam kupcev tako, da že imamo kompletan asortiman.

Kako je z repromaterialom?

Potrebuje mo 4—5 % uvoženega materiala, kar ni veliko. Vendar nam glede na težak položaj naše DO predstavlja tudi to dokajšen problem. Da se razumemo, naši kupci so dobri plačniki, toda kot rečeno je naša TOZD v težkem položaju in s tem tudi mi.

Težave občutimo še pri nabavi domačega repromateriala, ker imamo marsikdaj večji izmet zaradi toleranc na katere smo vezani in tudi nesigurni dobavni roki nas krepko ovirajo. Sicer pa nas problem repromateriala pesti že na vsakem koraku.

Vam prihaja dovolj naročil?

Za sedaj dovolj in vse kaže, da bo tako še nekaj časa. Z razliko od prejšnjih let se sedaj bolj intenzivno usmerjamo v izvoz in bomo že v naslednjem letu izvažali v Irak ter Turčijo in v Bolgarijo, ki nam delno plačuje v konvertibilni valuti. Slednja je od nas tudi odkupila licenco.

B.Č.

SMUČARSKI TEČAJI!

Iskra Invest servis, dejavnost za šport in rekreacijo obvesni delavce Iskre, da bodo tudi to zimo organizirani smučarski tečaji v Gozd Martuljek. Novost teh tečajev je, da bo angažiranih večje število učiteljev in vaditeljev smučanja.

Termini: 1. skupina 15.1.1983 — 22.1.1982 (rezervirani za DO Avtoelektrika); 2. skupina 22.1.1983 — 29.1.1983; 3. skupina 29.1.1983 — 5.2.1983; 4. skupina 5.2.1983 — 12.2.1983;

Cena tečaja: Odrasli 4.400 din; Otroci od 7 — 14 let 4.200 din; Otroci do 7 let 3.850 din;

V ceno je vključeno: polni penzion v penzionu, turistična taksa, shramba smuč, prijava, zavarovanje in strokovno vodstvo tečaja.

Prijava in način plačila: prijave sprejema Iskra Invest servis, Tehnična miza K-1 (Jože Pirc) Trg revolucije 3, Ljubljana, telefon: 22-143 ali H. C. 213-213, int.: 12-42.

Po predhodni prijavi je treba celotni znesek nakazati na z.r. 50101—601—17218 Iskra Invest servis Ljubljana in navesti namen nakazila.

V primeru odpovedi mora odjavljeni pridobiti drugega tečajnika, drugače zadržimo 40 % cene aranžmaja,

K. Mohar

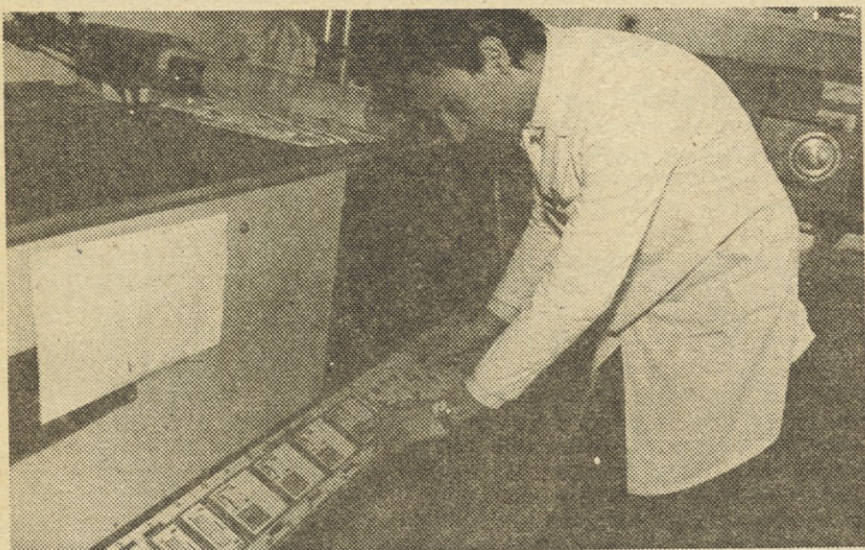
Vse večja storilnost v TOZD HIPOT

»Žal smo v oktobru dosegli proizvodni načrt le s 100%. Vse ostale mesece letos smo naredili precej več, kot smo predvideli s planom,« nam je dejal Stanko Rostohar v šentjernejski TOZD HIPOT. Ob visoki rasti produktivnosti želijo čimbolj gospodari in tudi čim bolj obrzdati stroške poslovanja.

Torej oktobra meseca so načrte izpolnili v proizvodnji s 100%. To pa se je zgodilo zato, ker se je nekaj zatikalo pri dobavi materialov. Vse prejšnje mesece letošnjega leta so program proizvodnje presegali in konec septembra

veda nikakor ni v prid storilnosti, niti načrti in organizirani proizvodnji tako, kot so predvideli v načrtih. Zlasti jih moti, da je ovirana proizvodnja hibridnih vezij, ki je visokoakumulativna in tudi prav tu si prizadevajo za visoko storilnost. To pa zahtevajo že kupci, kajti povpraševanje je veliko, tako doma kot tudi v izvozu.

Ob tem pa ne pomeni, da so vsa zanje razpoložljiva devizna sredstva vedno pri roki. Solidarnostno prelivanje znotraj Iskre in delovne organizacije IEZE pomeni, da pogostokrat ni na razpolago vseh deviznih sredstev, do katerih imajo pravico. Zato si pomagajo še drugače. Precej izvozijo in uvozijo tudi

Darko Belovič ob peči za žganje debeloplastnih hibridnih vezij.

ugotovili, da so naredili za 37% več, kot lani v tem času in presegli zastavljeni načrt proizvodnje za 11%. V oktobru so uspešno prodajali in so dosegli realizacijo s 112%, izvoz pa je malo zaostal za načrti.

Seštevek vseh letošnjih gospodarskih rezultatov je vsekakor spodbuden, saj visoko doseganje proizvodnje pomeni visok celoten prihodek in sorazmerno tudi ostanek dohodka. Stroške jim je uspelo obrzdati tako, da rastejo sorazmerno z dviganjem celotnega prihodka.

Prvih devet mesecev in zlasti zadnje mesece so že pričakovali zagate z uvoženim materialom ob omejitvah razpolaganja z ustvarjenimi devizami. Analiza je namreč pokazala, da klub temu, da so velik izvoznik potencijetrov, nujno rabijo vsaj polovico ustvarjenih deviz za nemoteno proizvodnjo, zlasti v proizvodnji hibridnih vezij. To pa pomeni, da so imeli v drugi polovici leta, ko so razpolagali praktično le s 24% ustvarjenih deviz, na razpolago manj kot polovico sredstev za uvoz nujno potrebnega repromateriala.

Klub močno dvignjeni produktivnosti pa jim tudi ne manjka težav v proizvodnji. Zaradi pomanjkanja materialov se seveda zatekajo k prestrukturiranju proizvodnje, kar se

po režimu maloobmejnega prometa, zlasti za kooperante in kupce v Italiji.

Precej pričakujejo od novih možnosti, ki jih dajejo najnovejši ukrepi Zveznega izvršnega sveta. To zanje namreč pomeni, ker so velik izvoznik, da bodo lahko porabili tudi nad polovico ustvarjenih deviz, kot je mogoče sklepati iz prvih razlag najnovejših predpisov.

In kaj pričakujejo do konca leta? Kljub temu, da najnovejši ukrepi še ne bodo do konca leta pokazali praktičnih rezultatov, upajo, da bodo poslovno leto dobro zaključili zlasti, ker so prve tri četrtine leta zelo dobro delali in poslovali. Realne ocene kažejo, da bodo proizvodni načrt dosegli s 107% in temu ustrezni bodo tudi ekonomski rezultati. Zdaj že pripravljajo načrte za drugo leto.

Strokovne ljudi predvsem moti, ker še vedno niso znani elementi gospodarenja v prihodnjem letu, vsaj nekateri ne. Predvidevajo, naj bi drugo leto proizvodnja rasla s 11%. Število zaposlenih pa se bo ob tem dvignilo le za 1%, to na račun strokovnih kadrov; zlasti bodo zaposlili svoje študente. Računajo z 10% večjo produktivnostjo, ki jo bodo dosegli predvsem z dobro organizacijo in tehnološkimi izboljšavami.

KF

In memoriam...

Čas še ni ustavil srca bolečin...
...in v cvet pognal je naš spomin
na tiste drage, ljubljene ljudi,
ki jim je smrt pred letom dni
na daljni Korziki
pretrgala za vedno vse poti.

V.P.

Informacijski sistem za izvozni proces

Že konec oktobra bi moralo biti na Otočcu delovno srečanje o predstavitvi projekta »Informacijski sistem za izvozni proces«. Organizator srečanja je bila slovenska Gospodarska zbornica, na pobudo predsednika zbornice Marka Bulca pa so zaradi varčevanja srečanje predstavili v Kulturni dom Ivana Cankarja v Ljubljani in sicer na 9. december.

Program predstavitve projekta bo ostal v glavnem nespremenjen. Ob 9. uri bo srečanje odprl podpredsednik slovenske GZ Alojz Rožman. O informacijskem sistemu izvoznega procesa v organizacijah združenega dela kot sestavnemu delu informacijskega sistema za ekonomske odnose s tujino bo spregovoril Slavko Štante iz Narodne banke Slovenije.

Projekt ISIP, kot je kratica, bodo udeležencem srečanja predstavili Marcel Božič, Vito Soukal in Viktor Bertonec iz Iskre Commerce ter Rafael Črv in Jože Gričar z visoke šole za organizacijo dela v Kranju. Po predstavitvi in razpravi o projektu bo Čedo Jakovljevič iz novomeške Krke seznanil prisotne z računalniško aplikacijo projekta v izvozni organizaciji.

Srečanja se bodo iz Iskre udeležili predvsem vodilni izvozni delavci. Rok za prijavo, oz. za spremembe je do 6. decembra in sicer na slovenski Gospodarski zbornici.

LD

»Naš Bilten je zanimivo branje«

V TOZD Upori v Šentjerneju že skoraj eno leto izhaja domači Bilten. Zanimalo nas je, koliko je bran in kako je bil sprejet. Za mnenje smo vprašali nekaj delavcev.

»Kar pametna reč je takle domač časopis, saj se v njem najde marsikaj, kar sicer nikjer ne moreš prebrati,« je bil prvi odgovor. »Naš Bilten je zanimivo branje, saj vsega pobere mo naenkrat, drugi časopisi pa se valjajo pri varjarju na polici,« je rekla starejša sodelavka. »Marsikaj je na kratko in dostopno zapisano in zato je tudi zanimiv. Čvekanje težko prenesem,« je dejal tretji. Četrty je povedal: »Naš je, o naši tovarni govorim in zato seveda vsakogar zanima, kar je v Biltenu napisano.«

V Bilten objavljajo domače novice, tako s kadrovskega področja, pa informacije o sklepih samoupravnih organov in sindikata. Dotaknejo se novosti s področja zakonodaje, kar bi utegnili zanimati vsakogar.

Bilten je tudi aktualen. V številki, ki je izšla 22.9. je zanimiv prispevek o delovni disciplini v tovarni. Članek je zelo konkreten tako z dejstvi kot z razmišljanjem pa prav nič žaljiv.

Skratka, obveščanje je dobilo svoj medij. Ta 470-članski kolektiv ima posrednika med sodelavci, družbenopolitičnimi organizacijami in samoupravnimi organi. Smer in ton sta dobra, kar dokazuje že dober sprejem pri sodelavcih. Ureja ga mlada pravica Mira Golc, ki ji je sindikat poveril to nalogo.

KF

samoupravnimi akti Široke potrošnje, tudi potrdili.

Delavski svet naj bi ta poslovnik tako potrdil in verjetno tudi imenoval listo arbitrov (po trije iz vsake TOZD in DSSS), da bi arbitraža lahko nemudoma pričela z delom.

Stane Fleischman

Priznanja inovatorjem in jubilejne nagrade v Šentjerneju

Že kar tradicionalno slavje ob podelitvi nagrad inovatorjem in priznanj in nagrad jubilarantom dela je bila prejšnjo soboto v Šentjernejski Iskri. Praznovali so skupaj v TOZD Upori in Hipot. Poudarek vzdušju so dali s kratkim kulturnim programom, nato pa je sledila slavnostna podelitev. Jubilaranti in inovatorji so posedeli še v večer in obujali spomine na pionirske čase šentjernejske Iskre.

Letos so dali še poseben poudarek inovatorjem, ki so pred kratkim razstavljali rezultate svoje inovativne dejavnosti na veliki razstavi v Novem mestu. Tu so poželi tudi vrsto priznanj, saj so s svojimi inovacijami dokazali, da so med prvimi in najboljšimi na Dolenjskem. Inovatorji so prejeli priznanja in plakete. Vsak inovator, ki je od lanskega oktobra do letos predložil kako inovacijo je prejel priznanje. Plakete in priznanje ter naziv inovatorja leta 1982 pa je dobila najbolj domiselna, oz. strokovno ter ekonomsko dokazana inovacija.

V TOZD Upori so dobili priznanja: za inovatorja leta 1982 so proglasili Slavka Franka in Jožeta Rangusa. Oba sta dobila tudi plakete za opravljeno nalogo: konstrukcija naprave za vtikanje žice na uvodnem mehanizmu. Priznanja pa so dobili:

Jože Jagrič za izboljšavo merilnih točk na tolerančni kontroli avtomatske

nje za uspešno opravljeno nalogo pri spremembi pogona galvanskih bobnov so dobili Terezija Suštaršič, Jožica Vidmar in Alojz Bartol, Jože Pirkovič, Janez Drmaž in Stane Grubar za nalogo sitotiskarski stroj T-01, Mitja Rozman za izboljšavo avtomatske linije za podajanje in rezanje odvečnih kontaktov na hibridnih vezijih, Darko Pavlin in Brane Čuk pa za jedkanje kovinskih delov po foto postopku.

Vsa podelitev in ostale priprave so bile v rokah domačih sindikalnih organizacij, Društva izumiteljev in avtorjev tehničnih izboljšav in obeh TOZD.

Nagrade ob delovnih jubilejih pa so prejeli iz TOZD UPORI: za 30 let dela v Iskri: Marjan Suštar in Dragica Lužar; **za 20 let dela v Iskri:** Ana Černe, Franc Radko Vidmar, Angela Miklavčič, Marija Sever; **za 10 let dela v Iskri:** Stanislav Žagar, Janez Bratkovič, Jože Črtalič, Alojzija Lužar, Jožefa Martinčič, Alojz Gorenc, Daniel Vr

Tovarna uporov v Šentjerneju.

linije za izdelavo uporov, Franc Rabzelj in Anton Žbogar za varovalne upore, Franc Šiško in Marjan Santl za izboljšanje tehnologije izdelave uporov 8 x 30 mm, Neboljša Miljanovič za izboljšavo na konstrukciji živosrebrnega kontakta, Jože Pavlin za nalogo nalaaganje kovic pri montaži potencijetrov.

V TOZD Hipot pa so proglasili za inovatorja leta in jima podelili plakete: Tomaža Rehbergerja in Antona Simončiča za nalogo nastavljeni zaprti potencijetrov PNZ 10, priznanja pa so prejeli Jože Krhin in Bojan Fajš za nalogo zalivanje RC členov, Janez Jordan in Jože Cigoj za nalogo avtomatsko tiskanje ohišja PNZ 10, Jože Hrovat za uspešne inovacije: sprememba kartonske embalaže, sprememba drsnika PNZ 10, avtomatsko tiskanje ohišja PNZ 10, Slavko Homan je dobil priznanje za inovacijo sprememba kartonske embalaže, Janez Avsec za stroj za sortiranje CHIP — uporov in hidropnevmatsko podajalno enoto, Janez Alič in Stane Sluga priznanje za inovacijo naprava za lomljenje keramike za CHIP — upore, Lado Androja priznanje za inovacijo kontaktiranje CHIP — uporov. Prizna-

hovnik, Zofija Mesojedec, Franciška Vereš, Vida Franko, Franc Hostar, Martin Miklavčič, Jože Jagrič, Janez Stopar, Franc Gorenc, Albina Pirc, Ana Topolovec, Franc Rebselj, Ana Bratovič, Marija Lenčič, Martin Vidic.

Iz TOZD Hipot pa so prejeli nagrade ob delovnih jubilejih: za 20 let: Karel Grubar, Ivan Kralj, Jože Skrijanc, Jože Krhin, Janez Drmaž; **za 10 let:** Franc Žnidaršič, Slavka Antončič, Franciška Žabkar, Valter Zofič, Franc Žugič, Ivanka Fabjan, Marija Hočevar, Jožica Škulj, Fani Tomažin, Vilma Strajnar, Metka Judež, Martina Gregorič, Martina Cvelbar, Milena Božič, Nada Zagorc, Stanislava Vintar, Stanislava Župan, Vanja Kreft, Antonija Globevnik, Franc Granda, Jožica Jurečič, Jože Penca, Milan Rangus, Anica Bobič, Jožefa Grubar, Terezija Kerin, Marija Kirar, Ana Lužar, Nada Penca, Stanka Rodič, Olga Skinder, Ivana Sterk, Marija Tomažin, Jožica Vavpič, Anica Vene, Martina Vide, Jožica Vodopivec, Jožefa Žabkar, Antonija Zagorc, Terezija Žulič, Alojzija Hočevar, Franc Češnovar, Franc Vodopivec, Stanislava Vodopivec.

K.F.

ODBOR ZA RAZVOJ SAMOUPRAVLJANJA ŠIROKE POTROŠNJE

O svobodni menjavi dela pred razpravo

Kako opredeliti odnose delovne skupnosti skupnih služb s temeljnimi organizacijami, da bi jih uskladili z duhom Zakona o združenem delu? Kako tudi normativno opredeliti svobodno menjavo dela, da bi postala vodilo pri sporazumevanju delavcev DSSS z delavci v TOZD?

To so le nekatera iz vrste vprašanj, ki so se odpirala v razpravi na sestanku odbora za razvoj samoupravljanja Široke potrošnje, ki se je sestel v Škofji Loki 16. novembra. Člani odbora so imeli pred seboj več samoupravnih aktov, ki naj bi jih ocenili in potem v skladu s tako oblikovanim mnenjem priporočili ali odsvetovali delavskemu svetu delovne organizacije, da jih sprejme.

Najzanimivejši predlog samoupravnega sporazuma je bil vsekakor tisti z uradnim naslovom »Samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih in odgovornostih med delavci temeljnih organizacij in delovno skupnostjo skupnih služb«. Sporazum ni nič drugega, kot izpolnjena prva faza uredničenja svobodne menjave dela med temeljnimi organizacijami in DSSS. Ta naj bi zamenjala odnose, ki so temeljili na proračunskih temeljih. Izdelati osnutek takega sporazuma pa seveda ni bilo preprosto delo, saj mora opredeljevati področje, kjer je še marsikaj nejasnega, neraziskanega in tudi interesi vseh strani še zdaleč niso usklajeni.

Predlog sporazuma, ki so ga obravnavali na odboru, je bil narejen na pobudo družbenega pravobranilca sa-

moupravljanja iz Nove Gorice, ta pa je obstoječe akte ocenil na pobudo TOZD Montaža iz Spodnje Idrije.

Delavski svet Široke potrošnje je zadolžil strokovne službe, da izdelajo osnutek ustreznega novega samoupravnega sporazuma, ki je slednjič tudi izdelan. Člani odbora, ki so določila sporazuma dokaj skrbno obravnavali, so menili, da ga delavski svet lahko brez sprememb da v javno razpravo. Samoupravni sporazum je izdelan na podlagi gradiva, ki ga je pripravil projektni svet SOZD Iskra za vse Iskrine delovne organizacije, zato je verjetno, da tudi v drugih organizacijah tega področja ne bodo drugače opredeljevali, oz., reševali.

Odbor je imel na tem sestanku poleg formalne naloge (kar je predlog delavskemu svetu, da potrdi že v vseh TOZD podpisan sporazum o skupnem sodelovanju, pravicah, obveznostih in odgovornostih med TOZD Prodaja in drugimi temeljnimi organizacijami v sestavi DO, nedvomno bil) še zadolžitev, da oceni predlog poslovnika o delovanju notranje arbitraže. Tega so z manjšimi »lepotnimi« posegi, ki so bili potrebni zaradi uskladitve z obstoječimi

Več sodobnih Iskrinih elementov za Iskro in v izvoz

Iskrini elektronski elementi kot osnova za nadaljnjo industrijsko nadgradnjo sistemov, so v preteklosti, prepričani pa smo, da bodo tudi v prihodnosti, odigrali veliko vlogo pri razvoju in proizvodnji sistemov Iskrinega out puta.

Zaradi nekaterih dejstev je sicer največji proizvajalec elektronskih elementov v Iskri to je DO IEZE, sicer z manjšino v neki ideološki razdvojenosti:

— ali iti v postopno preorientacijo proizvodnega programa z zasledovanjem dohodkovnih kategorij

— ali nadaljevati pred približno dvema letoma začeto nalogo: »Profesionalizacija elektronskih elementov«, kot poddejavnost SOZD »Profesionalizacije«, ki je začrtana kot osnovna vsebinska usmeritev v temeljih opredeljene programske smeri.

Na tem mestu lahko takoj odpravimo to dilemo z že sprejeto opredelitvijo za slednjo smer, vendar ni odveč malo poglobljeno analizirati vzroke, ki so navedli ljudi, do resnega razmišljanja za opredelitev po prvi varianti (delati tisto kar prinaša z najmanj vložka največji izloček).

Bolj kot katera koli vrst tehnološko proizvodnih procesov, so ravno elektronski elementi na spisku permanentnih razvojno-tehnoloških sprememb. Razvoj v svetu na tem področju galopira naprej, seveda mu zelo tesno sledijo tudi proizvodni out-puti.

Iskra je že na startu precej hendikepirana glede na širino proizvodnega programa, še bolj pa seveda glede vgrajenih tehnologij in performans elementov, ki jih uporabljene tehnologije omogočajo. To vi, frontni ljudje na svetovnih trgih, zelo dobro poznate in nam tega seveda nikoli ne pozabite povedati. Res pa je tudi, da z našimi elementi napadamo, zlasti v izvozu, izključno širokopotrošni tržni segment. To je segment z najnižjimi cenami, logično k temu najhujšo konkurenco in ne z nizko stopnjo potrebne zanesljivosti elementov.

Tak pristop nam daje seveda izredno nizek ekonomski rezultat, ki nam v nadaljnjem ciklusu ne omogoča permanentne regeneracije tehnologije in proizvodnje. In ta agonija je nekatere nestrpne in z elementi nezastrupljene

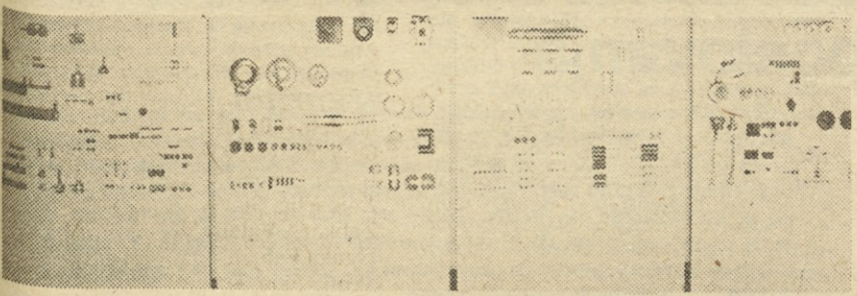
strukture pripeljala do »sladkih« misli o izstopu iz element—expresa.

Tov. Kobe je v svojem referatu pokazal na zastrašujočo negativno komparacijo med sredstvi namenjenimi v RR in investicije. Na prvi pogled ne moremo v tej Iskrini situaciji govoriti o preslikovanju za DO IEZE pa vendarle. Sredstva, ki jih namenimo v IEZE v investicije tudi z blizu niso adekvatna željenim ciljem.

Struktura investicij pa je do tega trenutka tudi v IEZE zelo neugodna saj proizvodnja elementov ne dopušča več delovanja v neprimernih prostorih kot so faroži, stare šole, gostilne itd. Za sodoben element so potrebni tudi sodobni prostori in prepotrebni zidovi nas stanejo do sedaj kar 50% investicije. Če odštejemo vrednost zidav pa smo seveda tudi mi v Iskrini sliki.

S takšnim tempom in s takšnim razmerjem pa seveda v Iskri še ne bomo imeli kmalu sodobne proizvodnje sodobnih elementov. Resnici na ljubo je treba povedati, da se je proces preseljevanja Iskrine proizvodnje elementov v primerne prostore malodane končal, razen v Keramiki in Specialnih elementih in materialih. Z dograditvijo še teh dveh bo faza zagotavljanja osnovnih pogojev za delo v IEZE končana.

V naslednji fazi je treba torej pospešeno preiti na področje ciljne usmerjenosti proizvodnje elementov. Tu boste morali zlasti tržniki odigrati v razvojno proizvodni orientaciji vidnejšo vlogo. Iz izvrševalcev boste morali postati usmerjevalci posameznih programov. Ne smemo se več prepuščati sicer dobronamernim hobističnim odločitvam o razvoju in proizvodnji »interesantnih« izdelkov. Ne smemo več dopuščati sistema »ti loviš« od ideje, razvoja, proizvodnje do iskanja kupcev na trgu, da takšno »interesantno« idejo visokokvalificirani razvijalci, na sicer ne najboljši razvojni opremi razvijejo do stopnje unikata pa je za njih naloga opravljena, v drugo smer kvalificirani proizvodni tehnologji pa naj na še slabši proizvodni opremi, ob dostikrat nepopolnih tehnoloških predpisih, izdelujejo milijonske količine z visokimi izpolni, dobro zanesljivostjo in nizko ceno, največkrat še ob očitkih razvijalcev, ker teh ciljev ne dosegajo.

Iskrini elementi, razstavljeni na letošnji sodobni elektroniki.

Zastopamo tudi firmo Zeutschel

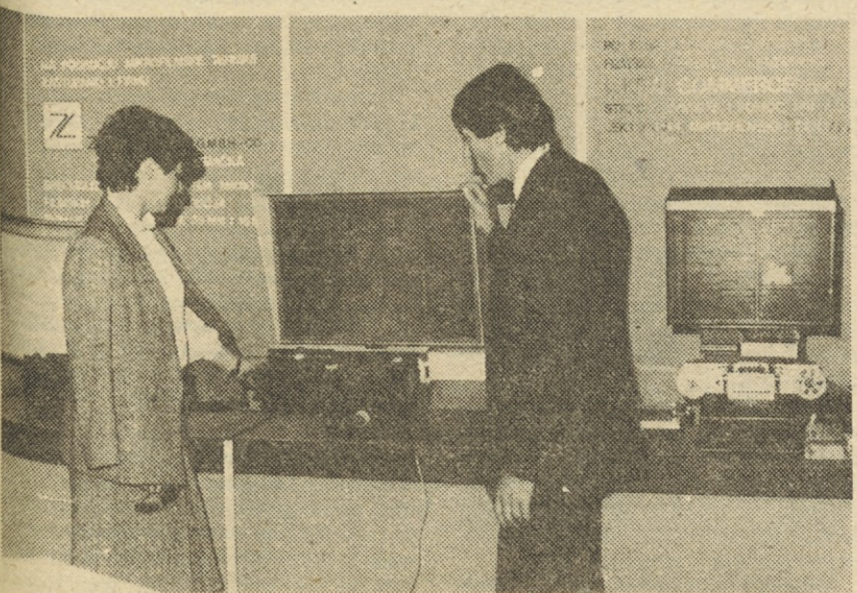
Iskra Commerce, točneje njena temeljna organizacija Zastopstva tujih firm, je pred dnevi podpisala pogodbo o zastopanju, konsignaciji in servisiranju izdelkov zahodnonemške firme Zeutschel iz Tübingena. Ta firma, ki zaposluje približno 120 ljudi, se je specializirala za proizvodnjo mikrofilske opreme za 35 mm filmu. To tehniko uporabljajo predvsem v tehničnih laboratorijih, za tehnična snemanja npr. načrtov, v čas opisanih in založniških hišah itd.

Iskrini predstavniki so se seznanili z delom firme Zeutschel na letošnjem

hanoverskem sejmu, v maju so se začeli pogovori o morebitnem sodelovanju, pogodbo pa so podpisali, kot že rečeno, pred dnevi. V imenu zahodnonemškega partnerja je pogodbo podpisal njen generalni direktor, ki je tudi lastnik firme, Heinz Zeuschel.

Izdelke našega novega partnerja bodo servisirali ljubljanski serviserji iz Rožne doline, konsignacija bo prav tako v Ljubljani, tržišče v Srbiji bo obdeloval predstavnik iz Beograda, v drugih republikah pa dva strokovnjaka iz Zastopstev v Ljubljani.

LD

Mikrofilska oprema firme Zeutschel na „Interbiro—informatika.“

Malokje na svetu imajo razvijalci toliko delno obdelanih idej kot pri nas in malokje, kjer se gre do resno proizvodnjo, je realizirano v proizvodnji tako malo idej. Toda ne gre za nek izredno produktiven segment razvijalcev. Gre za napačen pristop in izpeljavo ter zaradi tega neustrezno dolge termine prenosa izdelka v redno proizvodnjo.

Japonci npr. imajo kar 80% razvojnih nalog realiziranih v proizvodnji. Za nas bi si upal trditi obratno.

Torej se moramo zadeve lotiti drugače. Potrebno je vgraditi sočasen ciljno orientiran inovacijski pristop. To pa pomeni neko revolucijo v pristopu k izvedbi. Pomeni spremembo v mnogih fazah, od šolanja potrebnih kadrov, do nagrajevanja, ki mora biti krepko odvisno od tržnih rezultatov za vse udeležence v procesu, od ideje do izterjave plačila za izdelek.

To seveda ni kratkotrajen proces in tudi ne proces, ki bo v celotni verigi sprejet z navdušenjem. Odgovornosti za končni rezultat morajo biti in bodo jasno opredeljene, kar pa bo za nekatere mirno živče sredine nesprejemljivo in bodo na vse mogoče načine skušali dokazati heretičnost spremembe.

Toda, nič ne pomaga, sedanja način ne velja in to je dejstvo. Če pa hoče Iskra imeti zanesljive in moderne sisteme, mora imeti vedno na razpolago relativno širok asortiman zanesljivih in modernih elementov. Zatorej pričakujemo ob realizaciji novega pristopa vsestranske pomoči ostalih DO znotraj našega sistema.

Naj zaključim svoje razmišljanje z nekaterimi zaključki 4. Internega posvetovanja o problematiki Razvojno inovacijske dejavnosti v Iskri:

1. problematika razvoja in programa elementov je problem, interes in obveznost vseh subjektov Iskre
2. DO Iskre ugotavljajo, da pomeni razvoj elementov razvoj Iskrine materialne baze
3. DO Iskre bodo aktivno sodelovale pri formiranju programa elektronskih elementov
4. SOZD Iskra bo skušala pospešeno rešiti realizacijo tistih inovacij, ki so za razvoj Iskre osnovnega pomena. S.K.

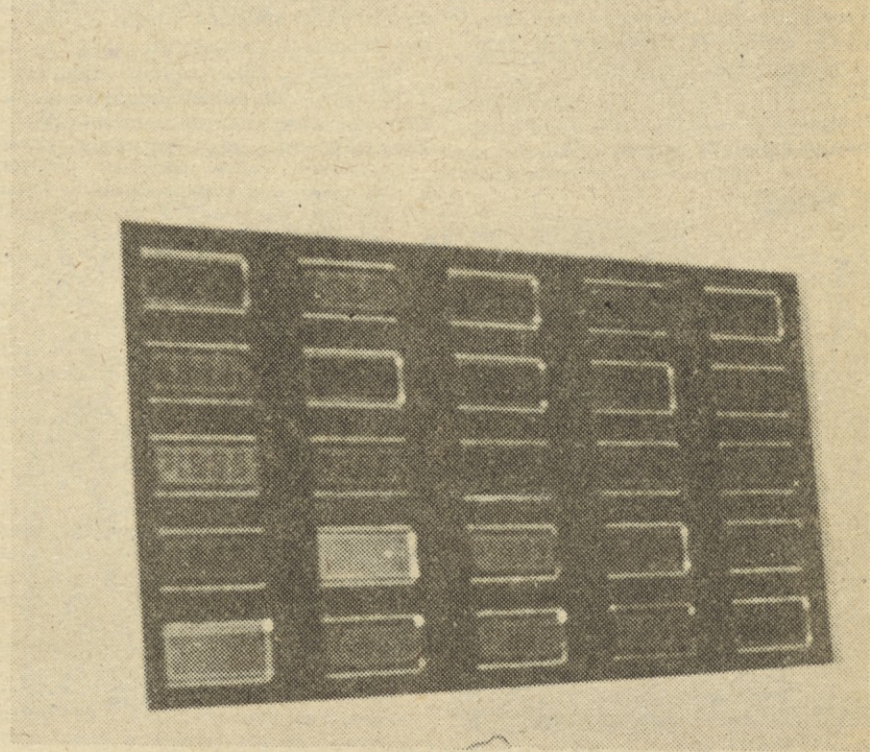
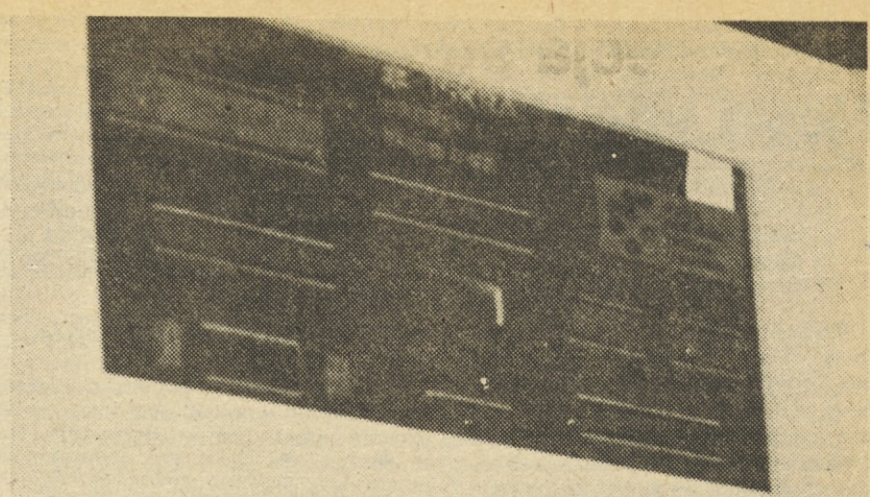
ISKRA — AVTOMATIKA

O reševanju stanovanjskih vprašanj

Reševanje stanovanjske problematike delavcev DO Avtomatika je v preteklih letih potekalo ločeno, po posameznih temeljnih organizacijah. Torej je veljalo pravilo, da so bili v posameznih subjektih odvisni od lastne iznajdljivosti, virov in možnosti. Od pričetka delovanja službe za družbeni standard v delovni skupnostiz skupne zadeve pa je večina TOZD, čeprav še ne vse, reševanje stanovanjske problematike zaupala tem delavcem.

Zadnje ugotovitve komisije za družbeni standard so bile, da je kljub tekočemu reševanju stanovanjske problematike še vedno veliko proslincev, oz. delavcev, ki nimajo urejenega bivališča. Po drugi strani pa je višina sredstev glede na inflacijo in rast življenjskih stroškov relativno manjša.

Iz tega izhajajo tudi težave, ki jih ima komisija pri svojem delu, ko glede na razpoložljiva sredstva in stanovanjske in ekonomske razmere proslincev, ustrezno razdeli sredstva. Služba za družbeni standard zato predlaga delavcem, da v bodoče upošteva predlog za povečanje ostanka odvajanja obveznega prispevka iz bruto osebnega dohodka. Hkrati predlaga vsem tistim, ki nameravajo reševati stanovanjsko problematiko, da se čimprej vključijo v namensko varčevanje pri banki. Varče-

Pokazalniki iz Šentjerneja.

V Zmaju uspešno uresničujejo akcijski program

Iskra Commerce in Zmaj vse bolj sodelujeta — Zmaj uspešno prodaja na domačem tržišču — Hudi problemi s preskrbo z repromateriali — Izvolili bodo za poldrugi milijon dolarjev — Skupno s Croatijo do zmanjšanja uvoza.

Čeprav so se v Zmaju pred letom zavedali, da jih bo v letu 1982 čakalo kup problemov — in temu so prilagodili tudi načrte — je položaj še dosti slabši. Najhuje je s preskrbo z reprodukcijskimi materiali, pa naj bodo uvoženi ali domači. Precej so se jim povečali tudi proizvodni stroški, vse to pa seveda vpliva na dohodek, čisti dohodek in pa tisti »ostanek« za poslovni sklad.

»Računamo,« poudarja direktor Iskrine tovarne baterij Franc Smolič, »da nam bo do konca leta uspelo doseči zadovoljiv poslovni rezultat, to pa ob naporih vseh v obeh temeljnih organizacijah in delovni skupnosti. Že pred meseci smo sprejeli akcijski program. V njem smo si začrtali naloge in cilje na vseh področjih dela, zlasti pa seveda tam, kjer je v prvem polletju najbolj škripalo.«

Akcijski program, ki so ga v Zmaju označili tudi za stabilizacijskega, je že dal nekaj vidnih rezultatov. Zlasti se je izboljšala prodaja na domačem tržišču, ki je za Zmaj pomembna zlasti z dohodkovnega vidika. Ob tem v Zmaju z veseljem poudarjajo, da vse bolj sodelujejo z Iskra Commerce, to pa se kaže prav pri prodajnih dosežkih.

Omenili smo že, da je nabava reprodukcijskih materialov najhujši pro-

blem. Pri tem se je treba zavedati, da je najvišji strošek pri izdelavi baterije prav v vrednosti vložene materiala, pri tem pa odpade na uvožene materiale približno tretjino. Naravnega in elektrolitskega mangana, ogljenih šibk, elektrolitskega papirja in še nekaterih drugih polizdelkov in surovin v Jugoslaviji še vedno ni moč dobiti. Vzrokov je več, eden pa je tudi v nerentabilnosti proizvodnje, saj je v svetu le nekaj monopolnih proizvajalcev z velikoserijsko proizvodnjo.

Kljub temu skušata Zmaj in zagrebška Croatia le poiskati nekakšno možnost, da bi se izognili uvozu: Zmaj je prevzel projekt za izkoriščanje domačega mangana v Bosni in Hercegovini, Croatia pa za izdelavo elektrolitskega papirja.

Podobno kot drugod v Iskri, se skušajo tudi v Zmaju izogniti uvozu repromaterialov s pridobivanjem tujih materialov na dodelavo. Pravijo, da jim bo to uspelo mnogo lažje, saj so letos sklenili kooperacijsko pogodbo z zahodnonemško firmo Horizont. Le-ta izdeluje baterijska svetila za signalizacijo v cestnem prometu in za zavarovanje gradbišč.

Izvoz pa ima v Zmajevem akcijskem programu seveda prednostno vlogo. Medtem ko so lani izvozili za milijon tristošestdesetisoč dolarjev, bodo do konca tega leta izvozili za približno poldrugi milijon dolarjev svojih izdelkov. Poudarjajo, da je glavni vzrok za delni izpad, pomanjkanje izvoznih naročil v prvem polletju, pa tudi v tem, da pač baterij ni moč delati na zalogo. LD

TOZD ELEKTROMOTORJI

Sirene še tulijo v Ameriki

ali popravek poročila spodaj podpisane novinarja, ki je bilo objavljeno v 42. številki našega glasila pod naslovom »Nič več prekrškov pri izplačevanju osebnih dohodkov«. V predzadnjem odstavku tega sestavka je namreč zapisana netočna trditev, da je izgubljen milijon dolarjev »težak« posel, ki je tekel že četrto stoletje. JANEZ ŠKRABA, vodja izvoznega sektorja Iskre Commerce za Severno Ameriko trdi drugače, da je izpad le 40%. To pomeni, da je bilo namesto milijona dolarjev zaradi hude recesije na avtomobilskem tržišču tega dela sveta moč za te izdelke iztržiti le 600.000 dolarjev. To je seveda mnogo več od moje (nepreverjene) trditve. Stane Fleischman

	1980		1981		1982	
	št. delav.	din	št. delav.	din	št. delav.	din
Sestavni deli	24	2.317.000	13	1.751.000	27	5.301.724
Naprave za energetiko	18	2.423.000	17	2.424.000	22	3.115.583
Peleti	25	1.050.000	42	1.080.000	73	2.962.956
Stikalni elementi	14	820.000	22	2.880.000	35	4.251.000
Trženje	24	4.760.000	19	2.473.800	28	4.298.000
Sistemi	40	7.825.243	28	5.800.000	25	4.678.000
Razvojni inštitut	----	----	62	10.051.924	21	4.669.000
DSSZ	23	4.216.780	40	4.242.729	23	2.440.000
Avtomatske naprave	17	1.100.000	15	1.800.000	28	7.110.000
FLA	15	600.000	17	516.413	29	800.000
Napajanja	13	3.512.000	42	6.867.000	67	6.153.281
Orodja	6	720.000	7	1.210.890	13	3.510.000
Skupaj	219	29.344.023	324	41.107.756	391	49.289.544

Novo vodstvo mladih

Mladinke in mladinci najštevilčnejše temeljne organizacije v Avtoelektriki — Tovarne velikih zaganjalnikov, so imeli pretekli četrtek, 18. novembra volilno programsko konferenco. Že v uvodu moramo kritično zapisati, da je konferenci prisostvovalo le štirinajst mladih, čeprav je v tej TOZD kar 599 zaposlenih, med njimi velika večina mladih.

Vzroka za neudeležbo ni težko ugotoviti — tu je nezainteresiranost za mladinsko delo, nezanimanje za njihove aktivnosti in verjetno tudi to, da so z delom konference pričeli le pol ure pred zaključkom delovnega časa. Bodi kakorkoli, kljub vsemu pa smo na konferenci pogrešali tudi predstavnike sindikata, vodstva TOZD in še koga, ki bi ga moralo zanimati, kaj mladi iz TOZD VZ načrtujejo na programsko-volilni konferenci in kdo bo stal poslej na krmlu te najmlajše organizacije.

našega delavskega praznika, prvega maja.

Njihova aktivnost se je odražala tudi v sodelovanju na mladinskih delovnih akcijah. Letos se je sicer udeležil MDA le en delavec, saj je bilo v TOZD izredno pomanjkanje delovne sile, lanslo leto pa so »poslali« v Belo krajino dve mladinki — brigadirki.

Tudi skrb, kako izgleda njihova TOZD jim ni bila odveč. Videli so umazane šipe, razno odvečno nesnago itd. Zato so se domenili za delovno akcijo

Mladi iz TOZD Veliki zaganjalniki na konferenci.

Kljub skromni udeležbi je konferenca izvenela delovno in bogato. Potem, ko so izvolili delovno predsedstvo, konferenci je predsedoval Stojan Zajc, je podala dosedanja predsednica Karmen Petrovič poročilo o delu.

Najprej je poudarila, da se je njihova osnovna organizacija vseskozi zavzemala, skupaj z ostalimi družbeno političnimi organizacijami za nadaljnje utrjevanje samoupravljanja in družbeno političnih odnosov v TOZD, kakor tudi v delovni organizaciji. Trudili so se, da bi vključili v delo kar največje število mladih. Prav pri tem pa so že naleteli na težave, saj so spoznali, da je med množico mladih le preveč takih, ki raje neumestno kritizirajo, kot da bi se vključili v delo in tako pripomogli k večji aktivnosti.

Tudi na področju kadrovske politike so se vključili. Pri kadrovanju v vodstvo DPO in samoupravnih organov so predlagali najzaslužnejše člane ZSMS, ena izmed stalnih oblik pa je tudi evidentiranje mladih v ZSMS in Zvezo komunistov.

Vsekakor je bilo njihovo najaktivnejše delo na področju športa in kulture. Udeležili so se srečanja mladih delavcev Goriške, tekmovali med TOZD in raznih drugih športnih iger. Povsod so beležili dobro udeležbo in tudi rezultate. Nikoli niso manjkali tudi pri kulturnih srečanjih s pripadniki naše JLA, velik delež pa imajo tudi pri proslavi

— čiščenje delovnega okolja. Akcija je lepo uspela, spet pa so pogrešali množičnost ...

Tovarna velikih zaganjalnikov ima svoj obrat v odročnem kraju v Ligu na Kambreškem. Tudi tu je med zaposlenimi nekaj mladih, zato moramo pozdraviti pobudo, da vključijo v delo tudi te mlade, čeprav daleč od matične tovarne. Vsekakor vidijo koristi boljšega dela in skupnega nastopanja.

Kot je navada, se je po poročilu predsednice razvila živahna razprava. Predvsem so poudarili, da je bilo nekakšno »mrtvilo« tudi zato, ker je predsednica odšla na opravljanje novih del in nalog v delovno skupnost skupnih služb, zato je razumljivo, da je imela mnogo manj časa za razreševanje problemov in vodenje aktivnosti v osnovni organizaciji.

Spodbudno pa je vsekakor to, da so se odločno zavzeli, da bodo vse mlade, na novo sprejete, seznanili z delovanjem mladinske organizacije in jih po najboljših močeh vpeljali v njeno delovanje.

Torej nam že to da slutiti, da bo poleg drugače tudi zato, ker je »zgrabila« za krmla te najštevilčnejše organizacije Darko Stopar, delavec na liniji montaže, sicer pa že dolgo član ZK in drugih DPO. Njegov pomočnik, oz. sekretar pa je Tibor Ječič, delavec v tehnološki pripravi dela.

Marko Rakušček

Ob zadregah v Mokronogu ne držijo rok križem

Kot smo že večkrat pisali, v mokronoških Elektrolitih kar ne morejo iz zadreg s pomanjkanjem repromateriala. Uvoz jim dela vse več težav, pri tem pa dragocena visokoproduktivna proizvodna oprema ni zkorišćena. Ker ne morejo delati obstoječega osnovnega programa z vsemi zmogljivostmi, iščejo tudi druge rešitve.

Predvsem so si dobili delo z rezervnim programom, ki jim ga je odstopila TOZD Potenciometri in hibridi iz Sentjerneja. Ne gre tu za kak akumulativen program, ampak za delo, ki je bolj izhod v sili, da zaposlijo ljudi ob krčnji osnovnega programa, za katerega manjka surovin.

Pomagajo pa si tudi s soudeležbo deviznih sredstev pri kupcih njihovih elektrolitov, ali pa enostavno tako, da jim kupci dobavijo uvožene surovine in jim te vgradijo v elektrolite. Tako si zagotavljajo delo in zaposlenost zmogljivosti.

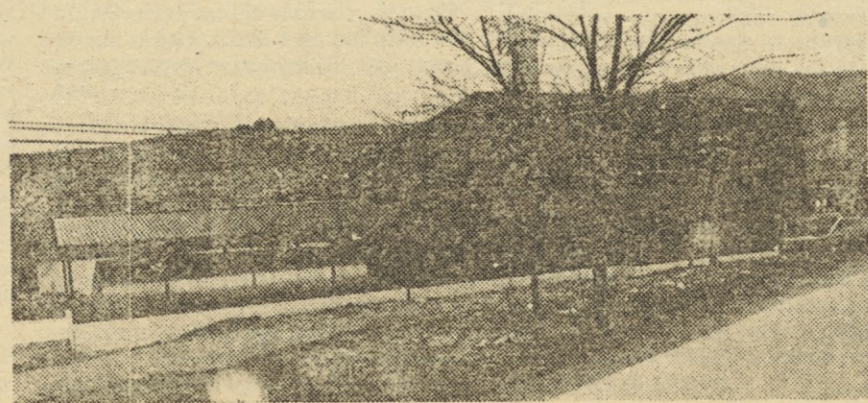
Tudi razvoj se je vključil v prizadevanja za izhod iz zagat. Razvijajo elektrolite za visoke in najvišje zahteve. Tako bi z zahtevno proizvodnjo elektrolitov najvišjega kakovostnega ra-

zreda nadomestili izpad večje proizvodnje običajnih »širokopotrošnih« elektrolitskih kondenzatorjev.

Nameravajo proizvajati drage in zahtevne elektrolite, ki jih naši proizvajalci elektronike in elektromehanike zdaj izključno uvažajo. Te elektrolite potrebujejo za različne napajalne naprave, prav tako pa tudi drugi v Iskri in izven nje.

S tem delom se zdaj intenzivno ukvarjajo razvojniki in tehnologi v TOZD Elektroliti v Mokronogu in upajo kmalu na najboljše rezultate.

KF

Iskra v Mokronogu.

Delo mladinske organizacije

Po nekaj neuspešnih sklicevanjih sestankov koordinacijskega sveta ZSMS ki naj bi deloval v okviru široke potrošnje, je v četrtek, 4. novembra le uspelo. Sklepnost končno ni bila problematična, saj je manjkalo rekordno malo članov — le dva. Kako in o čem so se pogovarjali na sestanku organa, ki si je privoščil skoraj pol leta (ne)zasluženega počitka?

Najprej so pregledali in ocenili delo posameznih osnovnih organizacij, pravzaprav bolj pregledali kot ocenili, čeprav ne bi bilo slabo storiti tudi slednjega. Precej — videti je, da celo večina — dejavnosti mladih v široki potrošnji je še vedno takih, ki jim ne more zagotoviti enakopravnosti z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Res je, da vsi predstavniki osnovnih organizacij ZSMS zatrjujejo, da imenitno sodelujejo s sindikatom in samoupravnimi organi, da imajo svoje predstavnike v organih, kjer sprejemajo najpomembnejše odločitve, vendar z nekaj svetlimi izjemami ne bi mogli reči, da predstavlja glas organiziranih mladih pomoč pri sprejemanju pametnejših, preudarnjših in nasploh koristnejših odločitev. Kako tudi bi, ko pa je po besedah udeležencev nedavnega mladinskega sestanka res aktivnih bore malo, le nekaj odstotkov vseh, ki bi po starosti lahko sodili v ZSMS. Želja in cilj, ki naj bi ga po nedavnem kongresu slovenske mladine poskušali doseči tudi v široki potrošnji, je torej aktualen; frontnost, strnjenost akcijske črte mladih. Kako pa to tudi v praksi doseči?

Na Pržanu so poskušali s svojim glasilom (ki pa so ga »moralci« prenehati izdajati, kar jim se zdaj zelo prav pride pri pogrevanju nesrečne usode tistih, ki so hoteli delati pa so jih »zaustavili«. Takrat so se namreč dogovorili, da bodo pričeli z izdajanjem skupnega tovarniškega glasila, ki pa do danes še ni zagledalo belega dne. Krivde pri tem mladi seveda sploh nimajo....).

Obisk pri mornarjih v Pulju

V soboto in nedeljo so bili v Pulju, pri mornarjih naše vojne mornarice mladi in predstavniki družbenopolitičnih organizacij Iskre—Avtoelektrike, Nova Gorica. Njihov obisk je bil praktično nadaljevanje in krepitev vzpostavljenih vezi, saj nosi njihova vojašnica ime po Sergeju Mašeri, spomenik hrabremu in nesrečno preminulemu Sergeju pa je postavljen tudi v Novi Gorici.

Le-tega obiščejo vsako leto tudi mornarji iz Pulja, za trenutek ali dva pa se vedno pomudijo tudi v novogoriški Iskri. Tako je bilo tudi letos ob dnevu jugoslovanske vojne mornarice, zato je bil ta obisk iz Avtoelektrike praktično vrnitev njihovega obiska.

O vsem tem bomo obširneje poročali v naslednji številki našega glasila.

Marko Rakušček

Seminar za urednike glasil

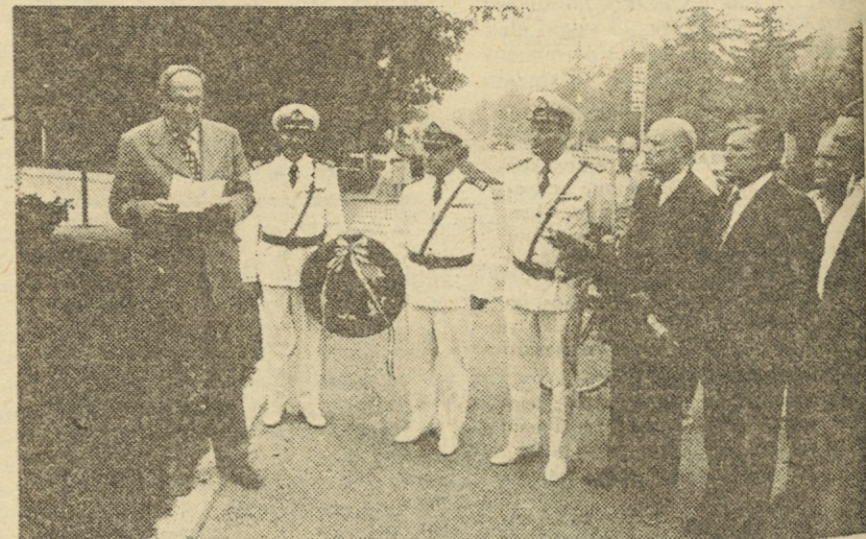
Komisija za obveščanje in politično propagando pri občinskem svetu zveze sindikatov Nova Gorica je pripravila v ponedeljek, 15. t.m. enodnevni seminar za urednike in organizatorje obveščanja v združenem delu.

Udeleženci smo se seznanili z oceno gospodarskega položaja v novogoriški občini, o čemer je spregovoril predstavnik komiteja za gospodarstvo pri skupščini občine Nova Gorica ter z nalogami OO zveze sindikatov in organizatorjev obveščanja po 10. kongresu ZSS.

O tej temi ter o stališčih ZSS do gospodarnejšega in učinkovitejšega načina obveščanja pa je spregovoril predstavnik republiških sindikatov.

Tako pripravljen seminar, brez kakršnihkoli stroškov in kotizacije, je vsekakor dosegel svoj namen, predvsem zato, ker je to najlepša oblika izobraževanja organizatorjev obveščanja v združenem delu.

M.R.

Na sliki: z obiska mornarjev v Novi Gorici — pred spomenikom Sergeja Mašere.

TOZD TOVARNA VŽIGALNIH TULJAV BOVEC

Vse za izboljšanje poslovanja

Z rezultati poslovanja v letošnjih devetih mesecih v bovški tovarni vžigalnih tuljav, v TOZD novogoriške Iskre — Avtoelektrike, niso zadovoljni. Ob pregledu le-teh so sicer ugotovili, da niso poslovali z izgubo, kljub temu pa so se premalo približali zastavljenemu načrtu za letošnje leto. Spoznali so tudi, da je navsezadnje do konca letošnjega leta še vedno kar dovolj časa in da so vse možnosti, da bi poslovno leto uspešno zaključili. Vendar ne s takim delovnim tempom in programom kot doslej, pač pa s sprejetjem dodatnih nalog, ki so zavezujoče za vse.

Po končanem delu v bovški Iskri.

Na zadnjem zasedanju delavskega sveta te TOZD so sprejeli bogat akcijski program za izboljšanje dela in poslovanja do konca letošnjega leta. Poglejmo, kaj ta program predvideva. Delavski svet je sprejela letni plan delovnega časa tako, da je povečal število delovnih ur za 16, le-te pa morajo vsi delavci temeljne organizacije, vključno z režijo in orodjarno opraviti v proizvodnji ter tako zagotoviti realizacijo plana, ki jim bo omogočal normalen zaključek poslovnega leta.

Nadalje se morajo vse službe, ki so kakorkoli vezane na nemoten potek proizvodnje maksimalno angažirati za pravočasno ter organizirano pripravo proizvodnje.

Delavski svet je tako pozval prav vse zaposlene, da po svojih najboljših močeh prispevajo k realizaciji akcijskega programa in da z dodatnim prizadevanjem omogočijo realizacijo nalog, ki vplivajo na doseg ugodnega poslovnega rezultata v letošnjem letu.

V bovški Iskri so izdelali tudi točen načrt uredništva akcijskega programa, čeprav še nimajo dokončnih zagotovil o pravočasnih dobavah vseh po-

gospodarskih težav, ne vedo pa — kar velja tudi za vse ostale — kako bi prisegli več delavoljnih. Zdaj bodo poskušali z delovno akcijo v proizvodnji, s kakršno imajo še od lanskega leta dobre izkušnje. V bogati paleti izven-delovnih aktivnosti Tovarne elektromotorjev z Železnikov pa je seveda tudi barva mladih, npr. med recitatorji, likovniki, fotografi, in seveda športniki.

V SEŽANI je tudi mladina pod močnim pritiskom izredno težkega gospodarskega položaja, kar jim dela seveda ne olajšuje. Žal tudi ni čutiti, da bi mladina kaj posebnega prispevala k razreševanju krize, saj tudi v boljših časih ni bila pretirano zagnana za delo.

Kako bo z mladinskim delom v TOZD Raziskovalni inštitut še ni čisto jasno, ker je predsednik pri vojakih, članov pa primanjkuje — vseh, ne delavskih!

Novice iz Reteč in Idrije smo prihranili za boljše čase; sicer smo že pisali, da so v Idriji izvolili novo mladinsko vodstvo, ki v tem trenutku verjetno prevzema posle in se pripravlja na odločnejše delo.

Iz Reteč pa že dolgo ni bilo vesti tako, da morda ne bi bilo slabo, če bi storili nekaj podobnega kot v Idriji — čeprav ne iz istega vzroka. Prejšnje idrijsko vodstvo OO ZSMS je bilo namreč delavno in uspešno! Stane Fleischman

Združevanje dela in sredstev med organizacijami združenega dela — zanesljiva pot k obvladovanju kriznih pojavov in krepitev sodelovanja v mednarodnih in medrepubliških odnosih

Na letošnjih Kraigherjevih študijskih dnevih v Škofji Loki je imel dr. Anton Krašovec naslednji prispevek o problematiki SOZD.

UVOD

Prav gotovo k nastajanju kriznih pojavov naši družbi prispeva tudi različna raven ekonomske in socialne razvitosti republik in pokrajin v SFRJ. Izhajajo iz te ugotovitve temeljni moji preučevanje na naslednjih podlagah:

1. Skladen gospodarski razvoj, ki terja tudi pospešen razvoj manj razvitih republik in pokrajine Kosovo, je ena izmed pomembnih razvojnih nalog naše socialistične samoupravne družbe. To spoznanje v naših razvojnih prizadevanjih stalno dokazujemo, saj za to združeno delo namenimo znaten del novoustanovitvene vrednosti. Kljub temu pripadajo do kriznih pojavov.

2. Skladen gospodarski razvoj ne more temeljiti na pojmovanju, da se raven ekonomske in socialne razvitosti izenčuje s počasnejšim napredkom razvitih republik in Vojvodine, ampak na njihovem nujnem normalnem razvoju ob pospešenem razvoju manj razvitih.

3. Za pospešeni razvoj manj razvitih združujemo več sredstev kot drugje v svetu (merjeno z deležem v družbenem proizvodu ali narodnem dohodku); poleg tega so temu namenjena še znatna dopolnilna sredstva iz zveznega proračuna, prednosti pri mednarodnih kreditih in mnoge druge ugodnosti za manj razvite, še posebne pa za AP Kosovo.

4. Do nedavnega so bila ta sredstva koncentrirana (v Fond za manj razvite z obveznim posojilom), dodeljena in uporabljena skoraj izključno »etatistično«, zunaj normalnih samoupravnih procesov našega sistema.

Zaradi tega je ekonomska uspešnost poslovanja sredstev na področju gospodarstva na manj razvitih področjih veliko preskromna.

5. Nujno moramo postaviti na noge učinkovitejši sistem pospeševanja razvoja manj razvitih, temelječ na našem samoupravnem družbenem konceptu, če naj bo pri vsakljakem razvoju Jugoslavije usmerjen z neposrednimi interesi združenega dela in zato tudi ekonomsko bolj učinkovit.

II. SREDSTVA ZA MANJ RAZVITE — POMEMBEN DEL DRUŽBENEGA PROIZVODA

Prav gotovo pomenijo sredstva za pomoč manj razvitim preko Fonda federacije že dolgo bistveno pomoč manj razvitim; izražajo skupni ekonomski interes, vzajemnost in solidarnost jugoslovanske družbe; dosega verjetno optimum, ki ga zmoremo, ne pa tudi maksimuma glede na želje manj razvitih in glede na možno ekonomsko uspešnost porabe teh sredstev. Poglejmo nekaj podatkov.

V petletnem obdobju od 1.1976 do 1.1980 so bila sredstva Fonda za hitrejši razvoj gospodarsko manj razvitih republik in pokrajin obračunana po stopnji 1,97 % družbenega proizvoda družbenega gospodarstva Jugoslavije. Glede na letni finančni načrt Fonda so skupne obveznosti republik in avtonomnih pokrajin znašale 78.448,6 milijonov din. Z zakonom je bilo omogočeno, da bi se del stalnih sredstev (20 %) lahko usmeril preko samoupravnega združevanja dela in sredstev organizacij združenega dela in gospodarsko razvitih in gospodarsko manj razvitih področij. Vendar je bil največji del stalnih sredstev Fonda ustvarjen z obveznim posojilom skladu, medtem ko je s samoupravnim združevanjem dela in sredstev ustvarjeno vsega samo 0,2 % teh sredstev. Delež sredstev Fonda v bruto gospodarskih investicijah v osnovna sredstva je znašal od 12,8 % v SR Bosni in Hercegovini do 53,9 % v SAP Kosovo, povprečno pa četrtino investicij. 1)

Precej bolj samoupravno pa so stvari zamišljene v tem srednjeročnem planu, torej v obdobju od 1981 — 1985. leta.

Izločanje sredstev za manj razvite je določeno po stopnji 1,83 % družbenega proizvoda družbenega gospodarstva Jugoslavije in se za manj razvite zagotavlja: 50 % z združevanjem dela in sredstev OZD iz vse države na podlagi skupnih interesov in dohodkovnih osnov; 50 % pa se še naprej zbira preko obveznega posojila OZD Fonda federacije. Ko se iz tega izloči 0,33 % družbenega proizvoda posebej za Kosovo, se preostala sredstva razdelijo tako, da Kosovo prejme skupno 42,6 % razpoložljivih sredstev, BiH 27,9 %; Črna gora 9,9 % in Makedonija 19,6 %. Posojila vrača sklad na rok na 13 let s 5 % obrestno mero, plasira pa jih na 12 let s 5,5 % mero, Kosovo pa na 15 let s 4,5 % obrestno mero. Za odplačilo velja 3 letni moratorij od vračila v sklad oz. odobrenega kredita republik ali Kosovu. 2)

Pogoji so torej zelo ugodni, manj pa rezultati naložb iz teh sredstev. Poglejmo: za oceno akumulativne sposobnosti gospodarstva je pomemben odnos med akumulacijo in povprečnimi uporabljenimi poslovnimi sredstvi kot tudi delež akumulacije v ustvarjenem dohodku. Iz primerjave med razvitejšimi deli Jugoslavije in gospodarsko manj razvitimi lahko ugotovimo, da je nivo akumulativne sposobnosti dokaj nižji pri manj razvitih. N.p.: družbena akumulacija v odnosu na poslovna sredstva (100 %) je bila v % v letu 1976 v SFRJ 2,73 %, v razvitih republikah in SAP Vojvodina 3,07 %, v gospodarsko manj razvitih republikah in SAP

Kosovo 1,70 %, v letu 1980 v povprečju SFRJ 4,66 %, v razvitih 5,16 % v manj razvitih 3,16 %. Stopnja rentabilnosti naložb v posameznih republikah in pokrajinah je dokaj različna. Prav tako je sposobnost gospodarstva za vlaganja v razširjeno reprodukcijo dokaj nižja v manj razvitih primerjavi z razvitimi deli države.

Za celotno investicijsko aktivnost gospodarstva manj razvitih republik in SAP Kosovo je značilno:

— dokaj daljši roki za izgradnjo od previdenih;

— velikain stalno rastoča preokračena vrednosti investicij glede na predračunsko vrednost;

— neugodna finančna konstrukcija investicij (glede na domače oz. tuje vire);

— nezadostna učinkovitost v fazi izgradnje in pri proizvodnem vpeljevanju takšnih objektov;

— preveliko naslanjanje na tuja znanja (tuje licence);

— nepravčasna kadrovska priprava;

— zato nezadovoljiva ekonomska uspešnost novih zmogljivosti.

Pri razreševanju problematike manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin bo potrebno upoštevati zlasti tudi:

— v obdobju 1976—1980 je bilo v manj razvitih republikah in SAP Kosovo investirano 28,3 % celotnih investicij v SFRJ (plan 31—34 %);

— struktura investicij je objektivno neugodna v primerjavi z razvitimi (delež razvojnih prioritet z vidika razvojnih interesov Jugoslavije je usmerjen v izgradnjo energetskih in surovinskih objektov) in tudi njihova učinkovitost napram razvitim je slabša;

— akumulativna sposobnost manj razvitih je pomembno manjša kot pri razvitih;

— angažirana sredstva za eno delovno mesto so znatno večja kot pri razvitih, vendar je običuten pozitiven premik; n.p.: v letu 1976 je bilo potrebno vložiti 84 % več sredstev za novo delovno mesto kot v povprečju Jugoslavije, v letu 1980 pa le še 68 %. 3)

Žal je nižja uspešnost investicij opredeljena že s soglasjem republik in pokrajin v Dogovoru o temeljih plana Jugoslavije 1981 — 1985 o politiki hitrejšega razvoja manj razvitih, s tem, da bodo skupno ukrepale tako, da učinkovitost investicij v manj razvitih republikah in Kosovu »ne bo za več kot 10 % neugodnejša od povprečja države.

Neučinkovitost se še posebej odraža na Kosovu, kjer pokrajina zdaj ne more vrniti niti anuitet skladu federacije, čeprav prejema iz njega posojila za razvoj ob tako ugodnih pogojih kot jih danes ni nikjer na svetu. Zato so morale letos druge republike in pokrajine prevzeti nas celotno breme odplačila anuitet SAP Kosova.

Poleg sredstev Fonda so v proračunu SFRJ zagotovljena manj razvitim posebna dopolnilna sredstva za družbeno in upravno dejavnost, ki niso majhna. Z zakonom o dopolnilnih sredstvih manj razvitih je določeno, da bodo ta sredstva iz zveznega proračuna znašala v letu 1981 0,85 % in potem skromno regresivno padala do leta 1985 na 0,73 % 4) družbenega proizvoda celotnega gospodarstva Jugoslavije. Namenjena so za finansiranje skupne in splošne porabe v manj razvitih republikah in Kosovu, seveda ob posebnem ugodnem tretmanu delitve teh sredstev v korist Kosova, ki med drugim tudi obdrži 80 % vse svoje kotizacije zveznemu proračunu. 5)

III. NEKATERA SPOZNANJA O IZKUŠNJAH DOSEDANJEGA SAMOUPRAVNEGA ZDRUŽEVANJA DELA IN SREDSTEV RAZVITI — MANJ RAZVITI

V letu 1981 in prvem polletju 1982 je bilo sklenjenih 171 samoupravnih sporazumov (1976—1980 le 14 sporazumov) med OZD razvitih in manj razvitih področij in s tem združenih 20,1 milijarde dinarjev namesto vplačanih v FOND kot obvezno posojilo. Tako združena sredstva predstavljajo okrog četrtino predračunske vrednosti naložb, pri katerih so angažirana. Največ teh investicij po sporazumih je bilo ali bo realiziranih v BiH, nato v Makedoniji, na Kosovu in v Črni gori. Skoraj polovica združenih sredstev odpade na sporazume v BiH. S temi 171 sporazumi je tudi že angažiranih 17 % 6) vseh stalnih sredstev Fonda, predvidenih za samoupravno združevanje v obdobju od 1981—1985 leta. To pa pomeni, da ob napori združenega dela in drugih organov dejansko imamo realne možnosti, da predvideno polovico stalnih sredstev Fonda, namenjeno za samoupravno združevanje v tem petletnem obdobju, do konca leta 1985 tudi dejansko samoupravno združimo.

Od omenjenih 171 sporazumov je 106 namenjenih za investicije v industrijo, 21 za kmetijstvo itd. Znotraj industrije pa je največ sredstev združenih za kovinsko — predelovalno (25 sporazumov), proizvodnjo gradbenega materiala (16), proizvodnjo gotovih tekstilnih izdelkov (10), električnih strojev in aparatov (7), strojegradnjo (6) itd. 7)

Dosedanji obseg združevanja dela in sredstev namesto obveznega posojila Fondu torej še ni izkoriščen v okviru dogovorjenih možnosti, to je v znesku 50 % predvidenih

sredstev Fonda federacije za pospešeni razvoj manj razvitih. Kljub temu pa to že predstavlja novo kakovost, saj gre dejansko za interes in medsebojno povezavo delovnih kolektivov z razvitih in manj razvitih področij.

V te kakovostne premike moramo uvrstiti predvsem naslednje ugotovitve:

— Marsikje se je že uveljavilo dejansko združevanje dela in sredstev ter povezovanje na dohodkovnih osnovah s skupno odgovornostjo in skupnim rizikom za rezultate združenih sredstev, s čimer je dosežena nekaj večja ekonomičnost naložb, zmanjšane so možnosti za nepotrebno dupliranje proizvodnih zmogljivosti in hkrati s sredstvi Fonda so združene DO vložile precej sredstev lastne akumulacije oz. akumulacije drugih zainteresiranih OZD in bank:

— tudi v mnogih primerih, ko navidezno OZD razvitih in manj razvitih področij združujejo sredstva za skupno naložbo kot posojilo, se ob tem vendarle dogovorijo za dobavo reprovizualov, polproizvodov, surovin, energije itd., vse to namesto udeležbe v skupnem dohodku, kar je prav tako ustrezna rešitev v okviru zakona o združenem delu;

— Z združevanjem dela in sredstev se počasi oblikujejo vse bolj čvrste programske razvojne in organizacijske procesne povezave OZD ne glede na meje družbeno političnih skupnosti; s tem padajo nepotrebne ovire glede enotnosti jugoslovanskega trga in združeno delo se s tem bolj uveljavlja kot nosilec politike razvoja manj razvitih področij kot sestavnega dela politike regionalnega razvoja; to dokazuje tudi dejstvo, da so pobude v združevanju dela in sredstev obojestranske — v razvitih in manj razvitih področjih ter tudi znotraj nerazvitih (v SR BiH je 29 samoupravnih sporazumov o združevanju sredstev sklada med TOZD v okviru same republike, v SR Makedoniji pa 23 takih sporazumov) 8); to je pomembno zaradi enakomernjšega razvoja posameznih občin ali regij znotraj republik oz. Kosova;

— Prav tako ne moremo zanemariti sociološkega aspekta skupin naložb razviti — manj razviti, to je boljšega medsebojnega poznavanja razmer in pogojev dela ter življenja delovnih kolektivov, ki se pojavlja poleg mnogih že vpeljanih poslovnih odnosov zdaj še v odnosih skupnih naložb; že v fazi njihove priprave, njihovega izvajanja, začetnega in rednega obratovanja, skupne prodaje izdelkov novih zmogljivosti na domačem in tujem trgu itd. Tega gotovo ne moremo spregledati, saj se krizne situacije neredko pojavljajo ravno zaradi slabega medsebojnega poznavanja. Vse omenjeno pa omejuje možnosti kriznih situacij;

Poleg tega pa so seveda dosedanja procesi združevanja dela in sredstev razviti — manj razviti pokazali vrsto pomanjkljivosti. Po naši oceni gre za otroške bolezni novega samoupravnega sistema spodbujanja hitrejšega razvoja manj razvitih, ki šele dela prve korake. Prav gotovo pa je te pomanjkljivosti potrebno sproti preučevati in jih z ustreznimi napori odpravljati, da ne bi bile povod kriznim situacijam tudi v samoupravnem povezovanju združenega dela.

Med temi pomanjkljivostmi navajam:

— Tako zahteven preskok iz etatičnega na samoupravno združevanje dela in sredstev seveda nekaj časa terja še asistenco določenih državnih in paradržavnih organov republik in pokrajin. Vendar — če sodelujejo v poslovnih samoupravnih procesih morajo tudi poslovno ravnati. Zaradi nedorečenosti mehanizmov opredeljevanja prednosti skupnih naložb terja znotraj republik in pokrajin, prepočasna usklajevanja interesov, nedoločena opredeljevanja kriterijev za skupne naložbe, spreminjanja odločitev, prešlebe informacijske dejavnosti in drugih pomanjkljivosti se preučevanje in izdajanje soglasij o projektih, ki pridejo v poštev za skupne naložbe po nepotrebnem zavlačuje, sredstva pa odteka v Fond federacije namesto po samoupravni poti skupne naložbe;

— Tudi v samem združenem delu niso imuni za znane bolezni naše investicijske dejavnosti, ki se izražajo tudi pri skupnih naložbah razvitih in manj razvitih: prešlabo pripravljeni investicijski elaborati; prenizka ocena potrebnih sredstev za investicije; spreminjanje investicijskih elaboratov, ki vplivajo na ekonomičnost naložb; prešlabo raziskane tržne možnosti; odlaganje in zavlačevanje pri izvedbi investicij itd.; Razen tega je ponekod čutili nezaupanje razvitih v ekonomsko uspešnost združenih sredstev, kar med drugim dokazuje dejstvo, da so se prepoznali kreditni namesto dohodkovni odnosi in da je premalo združevanja sredstev lastne akumulacije poleg stalnih sredstev sklada;

— V samoupravnih sporazumih je redko zaslediti razčlenjene cilje smotne tehnološke delitve dela in kooperacije v poslovanju glede izdelave končnih izdelkov ali polizdelkov, prav tako pa pogosto povzroča težave zagotavljanje deviznih sredstev za skupno naložbo, kar pa je tudi posledica sedanjih deviznih težav;

— Neenaki pogoji poslovanja in ustvarjanja dohodka ter avtarična zaokroženost gospodarskih struktur v širših in ožjih družbeno političnih skupnostih, nedodelanost gospodarskega sistema in ukrepi tekoče ekonomske politike, prenizka dosežena raven razvoja celotnih družbenih samoupravnih odnosov, vpletanje nosilcev birokratskih in etatičnih težej, nedodelanost programov in planov razvoja reproduktivskih celot, visoka stopnja inflacije, izrivanje dinarja iz domačega plačilnega prometa ipd.

pa so nekateri splošni vzroki, ki otežujejo združevanje dela in sredstev;

— K temu moramo pristeti še veliko preskromno razčlenjeno paleto stimulativnih ukrepov federacije, republik in pokrajin ter tudi občin in samih OZD, ki bi spodbujala združevanje sredstev Fonda in lastnih sredstev OZD; o tem bi se lahko tudi v svetu kaj naučili; 9)

— Čutili je, da glede združevanja dela in sredstev razviti — manj razviti nimamo oblikovanega celotnega sistema informiranja o potrebah, možnostih in interesih, nimamo enotne evidence o združevanju dela in sredstev in oboje bomo morali zagotoviti. Tudi napori strokovne službe Fonda federacije so preveč usmerjeni k »bančnim pravilom«, torej zagotavljanju, plasiranju in servisiranju stalnih sredstev Fonda, manj pa k samoupravnemu združevanju dela in sredstev; prav tako so premalo vključene v te napore znanstveno — raziskovalne institucije.

IV. SKLEPNE UGOTOVITVE

Na osnovi teh preučevanj podajam naslednje sklepne ugotovitve:

1. Kljub tako velikim usmerjanjem sredstev za pospešeni razvoj manj razvitih bo to razvojno vprašanje stalno potencialni možni vir kriznih situacij, če ne bomo odločno zagotovili večje ekonomske uspešnosti sredstev, vloženi v manj razvitih republikah in AP Kosovo.

2. Večjo ekonomsko uspešnost pri vlaganju sredstev lahko dosežemo samo s splošno uveljavitvijo koncepta samoupravnega združevanja dela in sredstev za pospešen razvoj manj razvitih, ker le to zagotavlja obojestranski interes OZD razvitih in manj razvitih področij, kadrovske in tehnološke razvoj, nastop z novimi izdelki novih kapacitet na svetovnem trgu itd.

Potrebno je bolj razviti široke možnosti raznih stimulacij in olajšav za pritegnitev investicijskih sredstev za manj razvita področja in se bolj nasloniti na lastne sile združenega dela BiH, Makedonije, Črne gore in Kosova.

3. Temu cilju — samoupravnemu združevanju dela in sredstev — se mora prilagoditi vloga in funkcija Fonda federacije za pospeševanje razvoja manj razvitih, pri čemer je lahko delno z dosedanjim načinom financiranja izjema le najmanj razvito Kosovo.

4. Nujno je potrebno na osnovi objektivnih strokovnih spoznanj opredeliti kriterije razvitosti, ne pa v nedogled vleči naprej

stare seznane »članstva kluba nerazvitih«, ki ne ustrezajo več dejanskemu stanju. Pri teh kriterijih je popolnoma nemogoče vztrajati samo na kriteriju družbenega proizvoda ampak je potrebno enakopravno upoštevati tudi druge ekonomske kriterije (n.p. ekonomičnost koriščenja proizvajalnih sredstev in druga merila uspešnosti gospodarjenja), kriterije socialne razvitosti (razvitost zdravstva, izobraževanja, kulture itd.) ter kriterije razvitosti gospodarske infrastrukture (razvitost prometnih povezav, energetska osnova ipd.).

5. Zahtevnost stabilizacijskih nalog, ki so pred nami v naslednjem obdobju, terja tudi na tem področju čimprejšnjo uveljavitev teh novih samoupravnih poti pospeševanja razvoja manj razvitih in koncentracijo vseh moči in sredstev samo na dejansko najmanj razvite (verjetno le Kosovo in za določeno obdobje še Črna gora zaradi posledic potre-sa).

6. Le tako bodo napori združenega dela Jugoslavije bistveno omejevali možnosti za krizne pojave v mednarodnih in medrepubliških odnosih, oz. zagotavljali z neposrednimi interesi in sodelovanjem združenega dela solidno podlago, da bomo krizne situacije učinkovito premagovali.

VIRI:

- 1) Vsi podatki so: Fond federacije za kreditiranje brzega razvoja privredno nedovoljno razvitih republik in avtonomnih pokrajin Izveštaj o aktivnosti organa i radne zajednice Fonda u periodu od 1976 do 1980 i u 1981 godini; Beograd 1982
- 2) Dogovor o temeljih družbenega plana Jugoslavije o politiki hitrejšega razvoja gospodarsko manj razvitih republik in SAP Kosovo za obdobje 1981—1985; Uradni list SFRJ št. 74/1980
- 3) Fond Federacije: Akumulativno — investicijska sposobnost i efikasnost investicija privrede u privredno nedovoljno razvijenim republikama i SAP Kosovu u razdoblju 1976 do 1980 godine; Beograd, januar 1982 g.
- 4) Zakon o dopolnilnih sredstvih gospodarsko manj razvitih republik in avtonomnih pokrajin v obdobju 1981—1985; Uradni list SFRJ št. 74/1981
- 5) Zakon o proračunu federacije za leto 1982; Uradni list SFRJ št. 72-1981
- 6) Fond federacije: Uvodna beseda za sejo Skupščine Fonda (dne 21.9.1982)
- 7) Fond federacije: Dopunska informacija; Beograd 1982
- 8) Fond federacije: Rezime izveštaja o udruživanju dela sredstava fonda federacije; Beograd 1982
- 9) glej Fond federacije: Regionalni razvoj nekih zemalja članica OECD; Beograd 1979

KOORDINACIJSKI ODBOR SINDIKATA ŠIROKE POTROŠNJE

V jedro problemov

Poročilo o poslovanju Široke potrošnje v devetih mesecih letošnjega leta, problematika sezanske TOZD Sprejemniki — vsaka od teh dveh točk dnevnega reda koordinacijskega odbora sindikata Široke potrošnje, ki se je v Škofji Loki sestal 19. novembra, bi po pomembnosti sodila na začetek dnevnega reda sestanka.

O težavah sezanskih Sprejemnikov, ki ne morejo splavati iz vse večjih notranjih problemov, zaradi težav pri poslovanju in še vrsti drugih (o katerih smo že pisali), zadnje besede na sindikatu seveda ni bilo možno povedati. Člani KOS so se seznanili s problemi, ki niso od danes, ki pa mečejo senco na prihodnost in ogrožajo socialno varnost zaposlenih. Pisali smo že, da je velik del tega kolektiva z osebnimi dohodki na višini zajamčenih OD, da se prav zaradi tega dogaja vrsta neprijetnosti in notranjih trenj.

Tako naprej ne bo več šlo, menijo v kolektivu, ki — kolikor nam je znano — edini v SOZD Iskra letos ni razdelil sredstev za regresiranje letnih dopustov. Tako so menili člani KOS na petkovem sestanku in med drugim poudarili, da še vedno vztrajajo pri nujnosti izplačil letošnjih regresov tako, kot so menili že maja, ko so to vprašanje prvič obravnavali in avgusta, ko so ga obravnavali znova. Sicer pa so o sezanskem problemu menili, da ga je treba pričeti reševati sistematično, kajti doseči je treba najzahtevnejši dolgoročni cilj — socialno varnost zaposlenih. To pa pomeni, da je treba na osnovi temeljite analize o vzrokih, ki so pripeljali sezanske Sprejemnike v sedanjí položaj, pripraviti ukrepe za saniranje stanja. Ti ukrepi morajo biti seveda usmerjeni v dolgoročno reševanje problemov, v izvajanje pa je treba vključiti tudi strokovne delavce DSSS Široke potrošnje in SOZD Iskre.

Dlje so se člani koordinacijskega odbora zadržali tudi pri poročanju direktorja področja za plan, analize in investicije DO Jožeta Vidica o rezultatih gospodarjenja Široke potrošnje v devetih mesecih letošnjega leta. Za dobro so ocenili doseganje načrtovanega proizvodnega obsega in prodaje na doma-

čem trgu. Posebej so se zadržali pri naraščanju lastne prodaje temeljnih organizacij, ki močno presega načrtovani obseg. Vzroke za to bo treba po mnenju sindikata raziskati in tudi oceniti ter seveda ustrezno ukrepati.

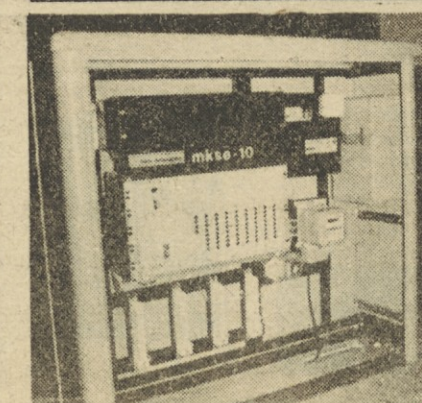
Na sestanku pa je bilo največ besed namenjenih izvozu in vsemu, kar je z njim povezanega. Zakaj, ni potrebno dolgo pojasnjevati, saj so tu gibanja najbolj zaskrbljujoča. Predviden izvozni obseg namreč daleč prednjači pred doseženim, znano pa je, da je realizirani izvoz edina možna pot za pridobivanje deviznih sredstev za nakup reprodukcijskih materialov. Torej tudi edini način, da se stroji ne ustavijo!

Kako pa doseči toliko izvoza, kot je bilo načrtovano? Sindikat je menil, da tudi z naglejšim izkoriščanjem notranjih rezerv, z iskanjem možnosti za uvajanje dohodkovnih odnosov na vseh ravneh, ki še posebej lahko pripomorejo tudi k uspešnejšemu doseganju izvozne proizvodnje.

Pred vrati je leto 1983 z nič manj perečo izvozn. — uvozno sliko od letošnje. Na težave pa se je treba pripraviti s pravočasnim načrtovanjem, zato je KOS poudaril pomen vključitve sindikata v pravočasno oblikovanje in sprejemanje gospodarskih planov temeljnih organizacij za leto 1983.

Ob tem je KOS ponovno tudi potrdil svoje stališče o sprejemanju stabilizacijskih posegov, med katerim je na prvem mestu zmanjšanje vseh zalog za 30 %. To postaja nujnejše iz dneva v dan, saj sredstva za obresti premočno odjedajo ustvarjeni dohodek in zmanjšujejo možnosti za uspešnejše poslovanje. Sindikat je bil zato mnenja, da je treba izdelati natančno analizo o stanju zalog po TOZD, saj bo le tako možno tudi ukrepati.

Stane Fleischman

Posnetek nam kaže novo mikroročunalniško napravo za upravljanje semaforiziranih cestnih križišč, ki je plod naših strokovnjakov iz DO Avtomatika.

Dvajset let Šentjernejskega okteta

Šentjernejski oktet, ki letos praznuje svojo 20-letnico je nastal v Iskri oz. takratni IEV. Pisati o nastanku in življenju Šentjernejskega okteta, ki uspešno vztraja pri svojem kulturnem poslanstvu ni lahka stvar. Fantje so zelo radi peli, malo pa so pisali. Pa bi njihovo delo enostavno opredelili takele: 20 let vaj, trdih vaj v težkih pogojih, brezštevilni koncerti in nastopi doma, v ožji in širši domovini, kronani z uspehi in najrazličnejšimi priznanji.

Pred dvajsetimi leti je bilo, ko so se Valter Mlekuš, Franc Bambič, Alojz Bambič, Tone Makovec, Stane Rešetič, Leopold Švalj, Tone Sušteršič in Anton Kirn zbrali na prvi vaji. V kroniki je zapisano, da je bila prva vaja 20.10.1962 in da se je novoustanovljeni oktet prvič predstavil javnosti že za dan republike istega leta.

Člani okteta so se pod vodstvom Valterja Mlekuša, ki sodi med ustanovitelje, resno lotili dela. Že v nekaj mesecih so naštudirali celovečerni spored pesmi in začeli javno nastopati. Prvi uspehi so bili spodbudni, saj so jih utrjevali v spoznanju, da je pesem govorica srca, ki plemeniti in združuje ljudi.

Pot navzgor pa ni bila lahka. Oktet se je z umetniškim vodjem prebijal skozi sto in sto težav, se potil in iskal v delu svojo oporo, doživljal dvome in notranje krize negotovosti pa se znova zganil in opogumljen nadaljeval delo. Tako je oktet zorel.

V oktetu se je zvrstila vrsta ljudi in tako so v oktetu peli še Vili Petelin, Albert Zupanc, Martin Suštaršič, Tone Kovačič, Janez Kovačič in Janez Kuhelj. Od ustanovitve pa vse do danes pojeta v oktetu le še Alojz Bambič in Leopold Švalj.

Oktet skrbi tudi za nove člane in vključuje trenutno devet pevcev. Sedanji člani okteta so: Alojz Bambič, Janez Kovačič, Tone Kovačič, Jamnik Jože, Tomaž Prašnikar, Anton Makovec, Lojze Simončič, Leopold Švalj in Jože Simončič.

Oktet so vodili različni pevovodje. Začel je Iskraš Valter Mlekuš, ki sodi med ustanovitelje, nato od 1965. do 1967. Albert Zupanc pa zopet Mlekuš do leta 1968, od tedaj dalje 1977. Ernest Jazbec, nato pa sedanji umetniški vodja Janko Avsenak.

Z vztrajnim in rednim delom je oktet nenehno bogatil svoj repertoar in plemenitil svoje izrazne sposobnosti. Nastop se je vrstil za nastopom. Tako je imel oktet v dvajsetih letih 560 javnih nastopov in samostojnih koncertov, 17 radijskih snemanj in javnih radijskih oddaj, 14 TV snemanj, izdal pa je tudi eno samostojno gramofonsko ploščo.

Poleg tega, da je oktet vse od ustanovitve do danes aktivno sodeloval na skoraj vseh prireditvah in proslavah v krajevni skupnosti, na pomembnejših prireditvah v Novem mestu, na občinskih, medobčinskih in medrepubliških revijah pevskega zborov, je koncertiral tudi v Št. Vidu na Koroškem, na Reki, v Münchnu v taborišču Dachau, v Ljubljani (ob 40-letnici ustanovitve ZKS, kjer je na proslavi govoril tov. maršal Tito), v Kotu pri Borovljah na Koroškem, v Kumrovcu, v Zadru, v Kršem, v Novem Sadu, Zemunik, Zenici,

Belem Manastiru, Sisku, Bihaču, Karlovcu in drugje.

Sentjernejski oktet je v Iskri kot doma. Trije Iskraši pojejo v oktetu. Nikoli ne mine nobena proslava niti važnejši dogodek, kjer ne bi nastopil tudi Šentjernejski oktet. V oktetu so nam povedali, da ima Iskra izreden poslušal za pomoč, če je to potrebno. Včasih je šlo tudi za finančno pomoč, ki so jo potrebovali za nabavo uniform in morda še za nekatere stroške. Danes teh potreb pravzaprav ni, ker se oktet financira iz drugih sredstev. Pač pa Iskra v Šentjerneju rada z razumevanjem uredi vse tako, da za nujne dopoldanske ali popoldanske nastope da prosto pevcem, ki gredo na vajo ali na nastop.

Največji vzpon je oktet dosegel v zadnjih letih pod vodstvom Janka Avsenika, s katerim se je hitro »ujel« v enotnem hotenju. Dolgoletno, sistematično delo v potrpežljivem prenašanju raznovrstnih težav, je izoblikovalo zvočno krepko, enovito pevsko skupino, ki je danes pripravljena, da se lahko loti zahtevnega programa in je kos dati mu tudi umetniško prepričljiv izraz.

Poznavalci menijo, da je največja vrednost pri delovanju Šentjernejskega okteta ta, da zaradi svojih zavidljivih uspehov ni prav nič domišljav. Zaveda se svojega pristnega poslanstva in z enako odgovornostjo ter umetniško zavzetostjo, kot na odrih v večjih mestih. Zaradi tega tudi uvršča v svoj repertoar poleg tujih, umetnih in partizanskih pesmi, predvsem slovensko ljudsko pesem, ki jo vedno znova predvaja v še lepši in plemenitejši podobi. Poje pač tisto, kar mu srce narekuje in zato je vedno priljubljen pri občinstvu.

Članom Šentjernejskega okteta gre mimo njihovega rednega dela v pevski skupini tudi posebno priznanje v zvezi z vsakoletnim srečanjem oktetov v Šentjerneju. Prav po njihovi zaslugi je po-

stala ta velika republiška vokalna manifestacija tradicionalna. Tako vsako leto prav oni prevzamejo pretežni del organizacijskih in tehničnih nalog.

Za neprecenljiv delež, ki ga ima pri sooblikovanju kulturne podobe Dolenjske, je oktet prejel mnoga visoka priznanja in nagrade. Med drugimi je prejel tudi: Trdinovo nagrado v priznanje za posredovanje in razvoj pevske kulture na območju občine Novo mesto. Občinsko Priznanje OF ob 15-letnici obstoja za uspešno kulturno poslanstvo v občini in izven nje ter plaketo Novega mesta ob 20-letnici uspešnega delovanja.

Tudi Iskra se pridružuje čestitkam ob 20-letnici Šentjernejskega okteta. Želimo jim, da bi s svojo vedro in plemenito pesmijo še dolgo in uspešno prepevali sebi in nam v veselje.

Boris Savnik — K.F.

Šentjernejski oktet.

DVA ROMANA NA TEMO NAŠEGA BOJA

Janez Vipotnik: Doktor

Zanimivo za Vipotnikov pripovedni opus je vsekakor dejstvo, da v njem doslej vsebinsko zajema izključno Ljubljano, ali natančneje boj ljubljanskega mesta v dobi štiriletna okupacije, ko si je glavno mesto Slovenije vsekakor upravičeno in ponosno pridobilo vzdevek »države v državi« in bilo kasneje razglašeno za mesto—heroj.

Tudi v svojem najnovejšem pripovednem delu, romanu pod naslovom »Doktor« se je Vipotnik lotil obdelave »ljublanske« problematike med našim narodnoosvobodilnim bojem. Tudi to pot je posegel vsebinsko v delovanje ljubljanske ilegale, vendar se je lotil ene najbolj občutljivih, a hkrati tudi najbolj dramatičnih tem medvojne ljubljanske ilegale, podvigov tako imenovane varnostno obveščevalne službe Osvobodilne fronte.

Ze naslov romana — »Doktor,« pove, da gre za opis, življenje in delovanje enega

izmed najpomembnejših akterjev ljubljanske VOS, konkretno za dr. Vladimirja Kanete, pomočnika upravnika ljubljanske policije, ki je na tem, tako izpostavljenem mestu, kot vosovec Lija vztrajal v samem sršenjem gnezdu skoraj do konca vojne, dokler ni bil zaradi izdaje in tragičnega spleta okoliščin odkrit in mučeniško ubit.

Janezu Vipotniku se je posrečilo impresivno, celovito in psihološko utemeljeno podati dokaj zapleten lik svojega protagonista, ki se je iz nacionalista, primorskega begunca, svetovljansko izobraženega doktorja prava in visokega policijskega uradnika po neki notranji, logični in zavestni poti vključil aktivno, kljub svetovnonazorskim razlikam, v samo srčiko narodnoosvobodilnega boja v Ljubljani, ki je navidezno ostal lojalen in uradniško korekten do okupatorskih oblasti, najprej do Italijanov in kasneje do Nemcev, ko je prevzel celo mesto pomočnika šefa vsemogočne slovenske kvilinske policije, ki jo je vodil krvnik in izdajalec dr. Lovro Hacin.

Roman o doktorju je napisal Vipotnik zelo napeto in prepričljivo, v njem je ob liku doktorja upodobil še celo vrsto drugih likov, tako revolucionarjev, ilegalcev kot vosovcev pa tudi izdajalcev in gestapovcev, skratka splet ljudi in njihovega delovanja, ki so tako, ali drugače usodno vplivali na sam potek boja, kot tudi težavnost pa tudi uspešnost ilegale.

Tako je spretno vpletel v roman tudi vrsto akcij VOS, kot tudi popisal vrsto dejanj in dogodkov, ki so pripomogli k uspešnejšemu delu ilegalcev v Ljubljani, hkrati pa je reševal tudi vrsto drznih skojcev in vosovcev in tako preprečil, da bi padli v roke okupatorju in njegovi policiji ter domačim izdajalcem.

Poleg napetosti fabule, plastičnosti likov, dinamičnega opisovanja akcij in vzdušja

Ljubljane v ilegalnem boju, se je Vipotniku s kurzivnimi diskursi, vpletenimi v pripoved o doktorju, posrečilo tudi z modernimi prijemi sodobnega romana podati večplastnost in sinchronost dogajanja na več ravneh, kar je po svoje prispevalo mnogokdaj k avtentičnosti pripovedi in njeni dramatičnosti.

In končno je tu tudi opis tragične doktorjeve smrti, ko se je vrv med prvim obešenjem utrgala (simpatizerji OF na policiji so poskrbeli za to, da bi tako po tradicionalnem običaju obešenca rešili), a to ni nič pomagalo, ker so ga obesili znova in tako usmrtili.

S tem grozljivim, antično tragičnim finalom se končuje roman o doktorju, roman, ki kar kliče, da bi ga posneli in prenesli na filmski trak, hkrati pa je to zgodba in spomenik velikega obveščevalca, predanemu patriotu in neuklonljivemu doktorju Vladimiru Kanetu, katerega veličini in herojstvu je Vipotnik postavil s svojim literarnim delom trajnejši spomenik od bronu.

In heroji nevidne fronte, junaki in borci, ki so se borili na takšni fronti globoko v zaledju in prav v gadjem gnezdu neusmiljenega sovražnika, žal ostajajo predolgo anonimni in v pozabi, ker je bila pač takšna njihova narava dela. Zdaj je te anonimnosti konec in naš doktor je z Vipotnikovim delom dobil dostojno, prepričljivo in umetniško priznanje, sedanje generacije pa nedvomno delo, ki jim bo nazorno, konkretno in prepričljivo povedalo tudi nekaj o nevidni, vosovski, obveščevalni fronti med vojno, v kateri je imel in odigral prav naš doktor tako pomembno, visoko etično, pogumno in junaško vlogo. In to vlogo je odigral premočrtno in neuklonljivo prav do svojega tragičnega in junaškega konca.

Roman Janeza Vipotnika »Doktor« je izdala založba Borec v opremi Mihe Vipotnika.

D.Ž.

Ivo Zorman: »Kdo bo meni prižigal sveče?«

Tudi najnovejši Zormanov roman pod simboličnim naslovom »Kdo bo meni prižigal sveče« odlikujejo že doslej ugotovljene zormanovske značilnosti in kvalitete. Na kratko bi jih lahko označili z dobro fabulo, napeto, romaneskno pripovedjo, psihološko utemeljitvijo in ravnanjem njegovih junakov in ne navezadnje tudi s tematiko, ki jo pisatelj obravnava.

Tudi to pot si je snov našel v narodnoosvobodilnem boju, vendar ga je prikazal z neobičajnega zornega kota, to je — zgodbo romana je v prvi osebi zaupal glavnemu junaku, partizanu Donu, to je avtorju samemu. Gradnja romana je tipično retrogradna, začenja se v današnjem času, da bi nenavaden dogodek, to pot je za smrt njegovega bojnega tovariša in skojceva Horeksa, na čigar pogreb je avtor prišel v rodni kraj, konkretno Kamnik, sprožil v avtorju plaz reminiscenc in spominov ob zaključku nekega, z njegovim tesno povezanega življenja.

In tako nas takoj po uvodnem poglavju iz sedanjosti avtor popelje v svojo mladost, tik pred izbruhom druge svetovne vojne. Že smo v vrtincu organizacije Osvobodilne fronte, ki ga je prav tako, kot številne druge njegove vrstnike pa tudi malo starejše fante in dekleta, potegnili vase.

Kasnejša partizanska doživljaja našega avtorja so popisana izredno plastično. Tudi v njih je dovolj akcije pa tudi objektivnosti in avtor nam riše svojo partizansko izredno osebo, čustveno, pri tem pa tudi objektivno; v tem času najde vse, od težav, strahu, lakote, zmot pa tja do uspehov, ljubezni in tovarištva, čez vse to pa je razlita neka dobrodejna, včasih otožna in rožnata nostalgija, češ, kljub vsemu nenavadnemu, tako težkemu in krutemu času je bila ta skojceva mladost izredno lepa, polna življenja, ljubezni in smrti. V to tkivo je vpetih tudi dokaj kritičnih razmislekov pa tudi zadržanega humora, kar daje romanu še dodaten, svojevrsten čar.

In še neki pasti se je znal avtor spretno izogniti. V prikazovanju svoje mladostne in skojceve usode kot tudi ostalih mladih borcev za svobodo, v prikazovanju njihovih spopadov z življenjem in okolico, v njihovem zorenju, v njihovi veri in razočaranju, predvsem pa v njihovem mladostnem zagonu in navdušenju se je znal izogniti pagniricnemu, aktivističnemu in simpliciističnemu, črno—belemu slikanju in upodabljanju junakov in dobe. To navdušenje bi pisa-

telja manjšega formata znalo zavesti v črnobeli aktivizem, Zormanu pa ni, čeprav je od tistih let minilo skoraj štirideset let in bi takšna skrajna mladost po svoje terjala svojo literarno apoteozo.

Ivo Zorman je nasprotno pogledal in se povrnil v svojo mladost z rahlo melanholijo, prijetnim spominjanjem in tudi s kritičnostjo, pri čemer pa ni zanemarljivo istega lepega, enkratnega občutka in hrepenenja po zlati skojčevski mladosti in pomladi.

Tako je sebe kot svoje junake tudi z rahlo ironijo postavil v našo sedanjo zavest, skušal je biti čim bolj objektivni in pošten, hkrati pa jassen in prepričljiv.

Vse to se mu je v tem romanu vsekakor posrečilo in zdi se, da bodo tudi sedanje mlade generacije, ki niso doživle tega časa, vendar v tem pisanju ne našle samo svojih očetov, temveč tudi same sebe in s tem tudi razumevanja za vse, kar se je velikega, lepega, a tudi hudega zgodilo z mlado generacijo, ki je dozorevala in dozorela med drugo svetovno vojno in našim narodnoosvobodilnim bojem.

Zormanov roman je knjiga, ki jo je vredno prebrati in sodi vsekakor med pomembnejše literarne prispevke na temo našega narodnoosvobodilnega boja.

Roman »Kdo bo meni prižigal sveče« je izdala založba Borec v opremi Mirana Moharja.

D.Ž.

Šesti šahovski festival Iskre

Iskra Kranj bo priredila 6. šahovski festival v počastitev dneva republike, v nedeljo, 21. novembra 1982 ob 9. Festival bo v Iskrini restavraciji Telekomunikacij na Laborah v Kranju. Festivala se lahko udeležijo moške ekipe v sestavi štirih šahistov in ženske v sestavi dveh šahistk. Ob nastopu mora imeti vsaka ekipa dva šahovska igralna kompleta. Pristopnina za vsako člansko ekipo je 400 — din, za žensko in mladinsko pa 250 din. Prijava ekip je še možna eno uro pred pričetkom tekmovanja.

A. Oblesček

Cenejši Hi-Fi stereo sprejemnik

Že lani so se na delavskem svetu Tovarne radijskih sprejemnikov v Sežani odločili, da za Iskraše pripravijo poseben popust in možnost obročnega odplačevanja pri nakupu stereo Hi-Fi radijskega sprejemnika SST 2030. Žal pa količine, ki so bile lani na voljo, še zdaleč niso zadoščale, da bi na mnogo ugodnejši način kupili stereo radijski sprejemnik vsi, ki so v Iskri to želeli. »Napako« pa zdaj sežanski Iskraši po svojih močeh popravljajo in ponujajo kvalitetne stereo radijske aparate pod še ugodnejšimi pogoji: z večjim popustom in možnostjo obročnega odplačevanja brez gotovinskega pologa!

Naj naprej osvežimo spomin z osnovnimi podatki o sprejemniku, ki bo za Iskraše naprednejši od zares izjemno ugodnimi pogoji (s kar 18 % popustom pri prodaji na obroke, ali celo 26,42 % popustom pri plačilu v gotovini!):
— nazivna izhodna moč 2X30W,
— glasbena izhodna moč 2X50W,
— popačenje pri nazivni izhodni moči je manjše od 0,1 % do 25W
nazivne obremenitve,
— nazivna upornost bremena 4 ohme;

— frekvenčni obseg 20 — 20.000 Hz
3 dB,
— napajalna napetost 220 V 10 %, 50 Hz.

Kako pa do tega aparata na način, ki je danes res izjemno redek? Prodajni dnevi bodo vsak TOREK in SREDO od 8. do 13. v ljubljanskih Javnih skladiščih, Šmartinska 152, hala XVIII/2.

Dostop je možen z osebnimi avtomobili pa tudi z avtobusom mestnega prometa številka 7. Aparat je možno v

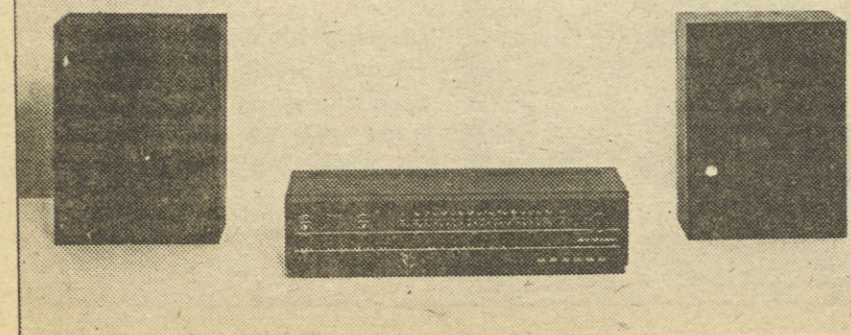
skladiščih prevzeti le na podlagi izpolnjenih dokumentov, ki jih dobite v Iskrini ljubljanski poslovni stavbi (PPC), v 5. etaži. Še laže pa jih preprosto naročite po telefonu št.: 061—213-213, int.: 16-22 in 16-86. Pogodbe potem potrdite v svoji temeljni organizaciji, oz. delovni skupnosti in aparat je — vaš. Brez pologa, brez gotovine, saj boste prvi obrok plačali šele pri naslednjem izplačevanju OD.

KAJ JE MOŽNO KUPITI?

Kompletni radijski sprejemnik z dvema zvočnicama omaricama velja 20.100,00 din; v ceno je že vključen prometni davek, vrednost obroka pa je 3.350,00 din.

Možno pa je kupiti posebej samo radijski aparat brez zvočnih omaric. Cena: 13.594,20 dinarjev; mesečni obrok 2.265,70 dinarjev. Napredaj so tudi zvočne omarice brez sprejemnika. Te veljajo 6.505,80 dinarjev, mesečni obrok pa je 1.084,30 dinarjev.

Za ljubitelje kvalitetne glasbene reprodukcije, ki se bodo v svoji temeljni organizaciji ali skupnosti povezali in naročili zaradi bolj ekonomične dostave večje število aparatov, pa je možna tudi izjema pri prodajnih dneh, vendar se morate predhodno dogovoriti z nosilcem te prodajne akcije. Tam so na voljo tudi vse podrobnejše informacije. V tem primeru pokličite po telefonu št. 061/213-213 int. 16-92 vsak dan razen v torek ali sredo. MILE KANDUS vam bo pomagal z informacijami in pri organiziranju nakupa!

POTREBE PO SODELAVCIH

Na tem mestu bomo redno objavljali vsa prosta dela in naloge v Iskri, tako za redno delo kot za sodelovanje v občasni projektni zasnovi nalogah v okviru SOZD ali posameznih DO. Prav tako bomo v skladu z 89. členom samoupravnega sporazuma o združevanju v SOZD objavljali sprostne sodelavce, ki jim v TOZD oziroma Delovni skupnosti ne morejo zagotoviti ustreznega dela ter tiste, ki sami želijo menjati delo, bi pa radi ostali v Iskri. Objavljali bomo tudi razpis za vodilna in vodstvena dela in naloge. V glasilo, ki izhaja ob petkih bomo objavili vse potrebe, ki bodo prispele k nam do vključno vsakega ponedeljka.

Objave zbira in ureja: Judita Bagon, SOZD Iskra DSSS, Trg revolucije 3, Ljubljana, Š 11, telefon 213-213, int. 21-25.

DO Siroka potrošnja, TOZD tovarna televizijskih sprejemnikov TV PRŽAN Ljubljana, Cesta Andreja Bitenca 68.

Komisija za delovna razmerja objavlja prosta dela in naloge:

- 1. — Vodja elektro kontrolnega področja**
Pogoj: visoka šola elektro smeri, 4 leta delovnih izkušenj na podobnih delih in nalogah
 - 2. — Varnostni inženir**
Pogoj: višja tehniška varnostna šola, 2 leti delovnih izkušenj, predizobrazba srednja elektro ali strojna
 - 3. — Vrtar — Čuvaj**
Pogoj: končana osnovna šola, aktivno znanje slovenskega jezika, odslužen vojaški rok
- K sodelovanju vabimo mlade strokovnjake, ki jih veseli delo v razvoju in tehnologiji:
- diplomirane elektro inženirje
 - inženirje elektrotehnike in strojništva
 - tehniške elektro, strojne in kemijske smeri.
- Interesenti naj pošljejo pismene ponudbe z dokazili kadrovske službi v roku 15 dni po objavi.

ISKRA INDUSTRIJA ZA AVTOMATIKO, TOZD TOVARNA ORODIJ LJUBLJANA, STEGNE 15

Delavski svet razpisuje dela in naloge

VODJE FINANČNO—RAČUNOVODSKEGA SEKTORJA

Pogoj: visoka ali višja izobrazba ekonomske smeri, 5 let delovnih izkušenj. Poleg z zakonom določenih in zgoraj navedenih pogojev morajo kandidati imeti še ustrezne družbenopolitične in moralnoetične vrline v skladu z družbenim dogovorom o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike na območju ljubljanskih občin, ustvarjalni odnos do samoupravljanja ter sposobnost za organiziranje in vodenje dela ter poslovanja in usklajevanja delovnega procesa.

Dela in naloge razpisujemo za 4-letni mandat.

Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi razpisa v kadrovske službo na gornji naslov z oznako »ZA RAZPISNO KOMISIJO«.

O izbiri bomo kandidate obvestili najkasneje v 15 dneh po sprejemu sklepa o imenovanju na delavskem svetu TOZD.

Komisija za delovna razmerja oglašja prosta dela in naloge:

- 1. REZKALCA**
Pogoj: poklicna kovinarska šola, 4 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 60 dni, OD za redni delovni čas do 16.100,00 din
 - 2. DVA STRUGARJA**
Pogoj: poklicna kovinarska šola, 4 leta delovnih izkušenj, poskusno delo 60 dni, OD za redni delovni čas do 16.100,00 din
 - 3. BRUSILCA za ploskovno brušenje**
Pogoj: poklicna kovinarska šola, 3 leta delovnih izkušenj poskusno delo 60 dni, OD za redni delovni čas do 16.100,00 din
 - 4. SAMOSTOJNEGA VZDRŽEVALCA**
Pogoj: srednja izobrazba strojne smeri, 3 leta delovnih izkušenj pri vzdrževanju obdelovalnih strojev, poskusno delo 90 dni
- Prijave z opisom dosedanjega dela in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 15 dneh po objavi v kadrovske službo na gornji naslov.

Kandidate bomo o izbiri obvestili najpozneje v 30 dneh po končanem zbiranju ponudb.

ISKRA ELEKTROZVEZE TOZD SPS

- 1. Čistilka**
Pogoj: osnovna šola, OD 8.000 din.
- Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov Iskra Elektrozeve, Kadrovska služba, Stegne 11, Ljubljana

ISKRA COMMERCE TOZD ZT

- 1. Vodja izvoznega sektorja**
Pogoj: I. st. ekonomske ali elektro fakultete oz. z delom pridobljene delovne zmožnosti, izpolnjeni pogoji za ZT registracijo pri GZ aktivno znanje angl. jezika, 5 let delovnih izkušenj

Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Pismene prijave z dokazili pošljite v 8 dneh na naslov Iskra Commerce Kadrovske sektor Topniška 58, Ljubljana

- ISKRA — IEZE — TOZD FERITI**
1. TEHNOLOG
za analiziranje, organiziranje in oblikovanje delovnih mest ter postopkov za ferite. Pogoj: strojni inženir, 1 leto delovnih izkušenj pri podobnih delih ali strojni tehnik in 2 leti ustreznih delovnih izkušenj.
- Delo je za nedoločen čas s polnim delovnim časom. Poizkusno delo 3 mesece. Pismene prijave z dokazili pošljite v 15 dneh na naslov: ISKRA IEZE — TOZD FERITI, Ljubljana, Stegne 19.

Seminar za organizatorje rekreacije

TRIDNEVNI DELOVNI SEMINAR ZA ORGANIZATORJE IN ANIMATORJE SPORTNE REKREACIJE TOZD in DO SOZD ISKRA.

Seminar bo od 17. do 19. decembra 1982 v Kranjski gori, v hotelu »PRISANK«.

Obsegal bo praktični in teoretični del.

TEORETIČNI DEL:

1. aerobna vadba za zdravje in dobro počutje.
2. najcenejša oblika rekreacije (hoja v gore).
3. rekreacija v času stabilizacije

PRAKTIČNI DEL:

1. šola smučanja (teki, alpsko)
2. družabne igre, organizacija družbenega programa za večje skupine, tekmovanje VSL in teki.
3. druge aktivnosti (kegljanje, drsanje).

NAVODILA:

1. rok za pismene prijave je 10. december 1982 na naslov: Dejavnost za šport in rekreacijo Iskra Invest Servis, Ljubljana, Trg revolucije 3, ali na tel.: 213-213, int.: 13-96 (Brezar Marjan).
2. prijava mora vsebovati priimek in ime udeleženca ter točen naslov delovne organizacije.
3. seminar se prične 17. decembra 1982 ob 8., zaključek 19. decembra ob 15.
4. Participacija za udeleženca znaša 600 din.
5. Organizacijske in ostale stroške krije organizator.
6. Znesek nakazite na žiro račun Iskra INVEST SERVIS Ljubljana, Trg revolucije 3 (50101—601—17218) s pripisom za seminar. Stroške lahko poravnate v gotovini ob prihodu v hotel »PRISANK«.
7. Vsi, ki imate alpsko in tekaško opremo jo prinesite s seboj.
8. V primeru slabih snežnih razmer, se seminar ne prestavlja.

Odgovorni organizatorji in predavatelji:

Vodja seminarja: Vili Tekavec,
Predavatelj: prof. Drago Ulaga
Predavatelj: PD Kranj
Predavatelj: Vinko Grašič
Razgovor: SOZD Iskra
Seja komisije: predsednik Marjan Brezar
Po prejetih prijavih vas bomo pismeno obvestili o podrobnem programu in urniku seminarja.

Kegljaško tekmovanje v počastitev 20-letnice TOZD Napajanja

S tekmovanjem v disciplini 8x10 (5 moških, 3 ženske) smo kegljači KK Iskra Napajanja v soboto, 13.11.1982 počastili 20-letnico tovarne. Sodelovale so ekipe ATC (Kranj), Pržana in dve domači ekipi (TNN 1 in TNN 2).

Rezultati ekipno: 1. TNN 1 2987, 2. ATC 2953, 3. Pržana 2944, 4. TNN 2 2794 kegljev; posamezno ženske: 1. Sirc Majda (ATC) 373, 2. Dalmacija Angelca (TNN 1) 365, 3. Rifelj Andreja (TNN 2) 350, 4. Vidic Marija (TNN 1) 347, 5. Jerlah Slava (Pržana) 347 kegljev, itd.; posamezno moški: 1. Doljak Bruno (Pržana) 435, 2. Vengust Tone (Pržana) 427, 3. Ribič Drago (TNN 2) 422, 4. Avbar Avgustin (TNN 1) 412, 5. Mohorovski Franc (ATC) 407 kegljev itd.

Prav toliko, ali še bolj kot rezultati pa je pomembno srečanje Iskrašev iz različnih DO (kljub bencinski krizi), kramljanje in skupaj zapeta pesem ob spremljavi harmonike. Čas je hitro minil in gostje so se odpravljali z vlakom proti Ljubljani in Kranju, vsi pa smo si bili enotni, da si takšnih srečanj še želimo.

A.A.

Postanite član Smučarske zveze

Velike ugodnosti članov:

1. popust pri nakupu smučarske opreme
2. popust na vseh slovenskih žičnicah
3. popust v hotelih, kampih in kopališčih
4. zavarovanje
5. popust na maratonskih in rekreativskih tekmovanjih SZS.

Članarino lahko poravnate, ali se na novo vpisete v Iskri Invest servis, Trg revolucije 3, Ljubljana, pritličje, vsako sredo od 8. do 13. pri Viliju Tekavcu.

ZAHVALE

Ob izgubi mojega dragega moža in očeta

ALBINA ZUPANČIČA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Tovarne števec in Vzdrževanja — elektro za izraze sožalja, poklonjeno cvetje in spremstvo na njegovi zadnji poti

žena Stanislava s hčerko

Karmen in s sinom Goranom.

Ob boleči in tako nenadni smrti najinega nepozabnega in skrbnega moža in očeta

LUKE VOLKA

se iskreno zahvaljujem vsem sodelavkam in sodelavcem TOZD TEA—elementi in TOZD Stevec—podestavi in trak T3 za denarno pomoč, za izraze sožalja in darovano cvetje. Hvala tudi vsem tistim, ki so ga spremlili na njegovi zadnji poti

žena Tilka
in hčerka Dragica Škofic
z družino.

Ob smrti dobrega očeta

ŠTEFANA POKLUKARJA

se iskreno zahvaljujem sodelavcem TOZ Merilne naprave za izrečena sožalja, darovano cvetje, denarno pomoč in spremstvo na njegovi zadnji poti

Jure Poklukar.

ISKRA — glasilo delovnega kolektiva SOZD Iskra — Industrije za elektroniko, telekomunikacije, elektromehaniko, avtomatiko in elemente — Ljubljana

— Glavni urednik: Pavle Gantar, pomočnik glavnega urednika: Miloš Pavlica, odgovorni urednik: Dušan Zeljenc, tehnični urednik: Janko Colnar, novinar: Mara Ovsenik.

— Ureja uredniški odbor: Alojz Boc (Kibernetika), Boris Čerin (Elektrozveze), Špela Dittrich (Avtomatika), Lado Drobež (Iskra Commerce), Stane Fleischman (Siroka potrošnja), Franc Kotar (IEZE), Kazimir Mohar (Telematika), Marko Rakušček (Avtoelektrika) — Izhaja tedensko — Rokopisov ne vračamo.

— Naslov: Ljubljana, Tržaška c. 15, telefon: 263-825 — Tisk: Črapišno-tiskarsko podjetje PRAVICA—DNEVNIK, Ljubljana.

Po mnenju sekretariata za Informacije IS SRS je glasilo oproščeno plačila temeljnega davka od prometa proizvodov.

Komisija za kulturo sindikalnih konferenc

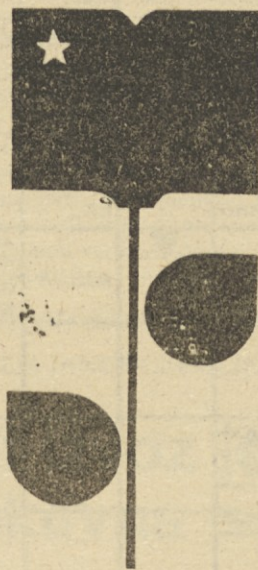
Iskra Kranj

OB OBLETNICI ROJSTVA DR. FRANCETA PREŠERNA

Večer poezije

VABI

na VEČER POEZIJE

ob obletnici rojstva dr. Franceta Prešerna

Komisija za kulturo sindikalnih konferenc Iskre Kranj bo priredila v počastitev obletnice rojstva dr. Franceta Prešerna večer poezije, ki bo 3. decembra 1982, ob 19. v koncertni dvorani Delavskega doma v Kranju (vhod 6)

Na večeru poezije se bodo s svojimi deli predstavili člani literarne skupine Iskra: Alojz Jelovčan, Franc Pavčič, Jože Pučkar—Pril, Marjan Stančar—Monos, Francka Tronkar, Zlata Volarič, Jože Volarič. Gost večera bo pesnik Janez Menart.

Recitatorje bo spremljal s kitaro Dušan Jovčevski. V programu bo sodeloval tudi mešani pevski zbor Iskra pod vodstvom Marka Studena. Program bo povezovala Eli Križnar.

Vabimo vse Iskraše, da se udeležijo te zanimive kulturne prireditve, saj bodo na njej spoznali dosežke svojih sodelavcev, ki ustvarjalno delajo na področju kulture.

Alojz Boc

Časopisne novice

Čeprav so se pogoji poslovanja v letošnjem letu zelo zaostriili zaradi številnih problemov z reprodukcijskim materialom in veliko konkurenco na tujem, bo Iskra ob po večanih naporih dosegla načrtovano višino izvoza, to je 200 milijonov dolarjev. V letošnjih devetih mesecih je Iskra izvozila za 133 milijonov dolarjev, kar je 1,7% celotnega jugoslovanskega izvoza in 9% izvoza slovenskega gospodarstva.

To je bila osrednja informacija, ki so jo posredovali s konference za tisk na Brdu pri Kranju vsi pomembnejši časopisi v državi. Beograjske Večernje novice pa so zapisale zelo obširen članek z naslovom, da bo Iskra naslednje leto izvozila izdelkov v vrednosti 260 milijonov dolarjev, kar je 8.300 dolarjev na vsakega zaposlenega v Iskri.

Sekcija Gospodarske zbornice Jugoslavije za jug Afrike—Zimbabve se je sešla v Beogradu in ugotovila zelo skromen razvoj in blagovno menjavo med Jugoslavijo in Zimbabvejem. Zaradi tega so sklenili, da se bodo jugoslovanska podjetja udeležila mednarodnega sejma v Balaviju maja naslednjega leta.

Predsednik sekcije Bogdan Vukosavljević, delegat ljubljanske Iskre, je predložil seznam priprav za sejem in povedal, da se za sodelovanje zanima že zdaj 38 organizacij združenega dela.

V Iskri so se zbrali k posvetu predstavniki tehniških univerzitetnih knjižnic. Te knjižnice so se namreč leta 1959. včlanile v mednarodno zvezo IATUL (International Association of Technological University Libraries). Ta mednarodni zbor tehniških knjižnic je za nas zelo pomemben, saj se bo poleg izmenjave mnenj razširil po svetu tudi glas o našem knjižničarstvu, ki vsekakor noče zaostajati za knjižničarskimi dogajanjem v drugih deželah — Večer, Maribor.

Ekonomičen sistem ogrevanja, prijetna domačnost in toplina doma, akumulacija toplote v prostoru, možnost kuhanja in peke, uporaba odpadlega lesa za kurjavo, zmanjšano onesnaževanje zraka in preizkušeno delovanje — to so odlike stare, dobre kmečke peči, prirejene za centralno ogrevanje. V Potrošniškem informativnem centru jo je na razstavi ekonomičnih sistemov ogrevanja predstavil javnosti njen konstruktor Rado Serjak, zaposlen v Iskri. Kot pripominja Serjak, ne gre za inovacijo, pač pa za tehnično izboljšavo, oz. izvirno tehnično rešitev.

Serjak je svoje centralno ogrevanje predlagal v industrijsko izdelavo, vendar odziva za enkrat še ni bilo — Gospodarski vestnik.

Dekleta in žene, ki delajo v Iskri TOZD v Žužemberku, so minuli mesec pripravile razstavo ročnih del, predvsem gobelinov, vezenin in tapiserij. Z razstavo so slovesno zaključile štiritedenski gospodinjski tečaj, ki se ga je udeležilo več kot 80 delavk — Dolenjski list, Novo mesto.

Iskra—Avtomatiko je obiskala delegacija bolgarskih železnic. Osrednja tema pogovorov je bila uresničevanje pogodbe, po kateri dobavlja Iskra Bolgariji različne sisteme za avtomatizacijo železnic v vrednosti 13 milijonov dolarjev. Bolgari so bili zadovoljni z zagotovitvijo Iskre, da bo še do konca leta poskušala opraviti pretežni del letošnjih obveznosti, dostaviti vse glavne projekte in pričeti s prvimi dobavami opreme. Bolgarske železnice namreč načrtujejo naslednjo stopnjo modernizacije ranžirnih postaj in tudi daljinskega upravljanja prometa. Za tako imenovani sistem ciljnega zaviiranja bo Iskra izdelala predlog tehnične rešitve skupaj z ustreznim ponudbo za Gornjo Orjavico. Obe strani sta se tudi dogovorili, da bosta za uvajanje projekta avtomatskega vodenja prometa ustanovili skupno razvojno—raziskovalno telo. V pogovorih so se dotaknili tudi kooperacijske pogodbe, po kateri bo Iskra izročila Bolgarom know-how za proizvodnjo sistema Ti-30 in pomagala pri uvajanju pilotskega sistema. Kooperacijska pogodba še ni verficirana.

V žužemberški tovarni Iskre so načrtovali letos za 1,6 milijona dolarjev izvoza, vendar po končanem triletnem ugotavljajo, da ob koncu leta ne bo več kot za 1,2 milijona dolarjev izkupička. Vzrok za to je, da so cene v zadnjih letih padle na tujem za 37%. Naredili in prodali pa bodo v tujino kar za 40% več v primerjavi z lanskim letom, zato obseg proizvodnje ne bo zaostajal za načrtom. Nižje cene na svetovnem tržišču so posledica hude japonske konkurence. Položaj v tej industriji elementov se je v Evropi že tako zaostriil, da so mnogi proizvajalci tovarne zaprli ali pa preusmerili proizvodnjo. le Žužemberčani vztrajajo v teh težkih časih.

Pri nekaterih proizvodih so tako ostali že edini proizvajalci in tudi cene se bodo v prihodnje verjetno umirile.

Investicija v novo tovarno večslojnih keramičnih kondenzatorjev lepo napreduje. Z gradnjo so pričeli poleti, prihodnje leto junija pa bo stekla poskusna proizvodnja, ki bo namenjena pretežno za izvoz. Posebej velja omeniti, da so vso opremo za novo proizvodnjo izdelali sami — Dolenjski list, Novo mesto.

Iskrina delovna organizacija Kibernetika je v prostorih Gorenjskega sejma v Kranju predstavila svoj proizvodni, oz. prodajni program. Na sejmu so razstavili izdelke, s katerimi se uspešno uveljavljajo na tujih tržiščih in ki so plod raziskav in znanja domačih strokovnjakov. Kibernetika namerava letos izvoziti za 25,6 milijonov dolarjev, prihodnje leto pa že za 30 milijonov dolarjev. Do konca oktobra so na tuje prodali za 20,7 milijonov dolarjev, od tega tri četrtine na tržišča s konvertibilnimi valutami — Delo.

Zbral in uredil Marjan Kralj

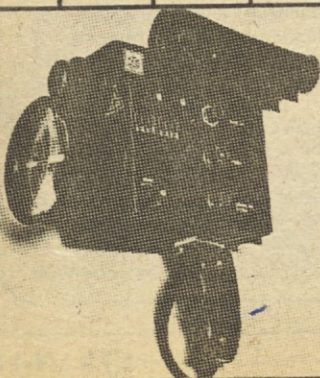
PRAZNIČNA NAGRADNA KRIŽANKA

Ljubiteljev križank, ki jih v Iskri ni malo, ob dnevu nismo pozabili. Pripravili smo jim celostransko skandinavsko križanko, katere pravilne rešitve pošljite najkasneje do 13. decembra 1982 na naš naslov: Uredništvo »Iskra«, 61000 Ljubljana, Tržaška c. 15. Kako bo odločil žreb, bomo objavili v 46. številki našega glasila, 18. decembra t.l.

Žreb bo med reševalce križanke razdelil naslednje nagrade:

1 nagrada
2 nagradi po
5 nagrad po

300 din
500 din
200 din

[illegible]